

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Diplomová práce

ETICKÉ A PRÁVNÍ ASPEKTY PROSTITUCE

Vedoucí práce: PhDr. Roman Míčka, Th.D., Ph.D.

Autor práce: Bc. Jana Baierová

Studijní obor: Etika v sociální práci

Forma studia: Kombinovaná

Ročník: II.

2015

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30.3.2015

.....

Bc. Jana Baierová

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucí diplomové práce PhDr. Romanu Míčkovi, Th.D, Ph.D., za rady, připomínky, za věnovaný čas a především za odborné vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ PROSTITUCE.....	9
1.1 Obecně o prostituci	9
1.2 Dějiny prostituce.....	10
1.3 Česká prostituční scéna.....	14
1.3.1 Genderové aspekty prostituce	17
1.3.2 Dělení prostituce podle pohlaví a věku.....	18
1.3.3 Vymezení prostituce podle místa výkonu.....	20
1.3.4 Prostituce podle profesionality žen.....	22
1.3.5 Organizovaná činnost v prostituci a osoby s ní spojené	22
1.4 Vývoj prostituční kariéry	24
1.4.1 Příčiny a s nimi související motivace vzniku prostituce.....	24
1.4.2 Ukončení prostituce	28
1.4.3 Důsledky prostituce	29
2 VÝZKUM	31
2.1 Cíl práce a výzkumné otázky.....	31
2.2 Použitá metodika a výzkumný soubor	31
2.3 Prostředí výzkumu	33
2.4 Seznámení s respondentkami.....	36
2.5 Vyhodnocení výzkumu	37
3 PRÁVNÍ ASPEKTY PROSTITUCE.....	45
3.1 Legislativní modely řešení otázky prostituce	45
3.2 Legislativní vývoj a současný stav prostituce v ČR.....	45
3.2.1 Platná právní úprava v ČR.....	46
3.2.2 Obecní vyhlášky	48
3.3 Legislativní úprava v zahraničí.....	49
3.4 Mezinárodní úprava prostituce platná v ČR	51
3.5 Jak řešit prostituci?	52
3.5.1 Návrh ministerstva spravedlnosti.....	52
3.5.2 Vládní návrh	53
3.5.3 Návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy	53

3.5.4 Návrh zákona o toleranci prostituce	57
3.5.5 Co s prostitucí v právním vakuu? Sociální práce.	59
3.6 Analýza stavu a možných východisek	62
4 ETICKÝ RÁMEC PROSTITUCE A VYBRANÉ ETICKÉ ASPEKTY	68
4.1 Lidská důstojnost a dobrovolnost v prostituci	69
4.1.1 Aspekt ztráty sebeúcty	75
4.1.2 Chybná forma sexuální aktivity	76
4.1.3 Aspekt degradace lidské osobnosti	78
4.1.4 Svádění nerozhodnutých zákazníků.....	79
4.1.5 Degradace přirozené sexuality a reprodukčního chování	80
4.1.6 Deformace přirozených sociálních rolí	83
4.1.7 Marginalizace patologické subkultury	84
ZÁVĚR	88
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	90
SEZNAM PŘÍLOH.....	99
PŘÍLOHY	100
I. Přepisy rozhovorů s komunikačními partnerkami.....	101
ABSTRAKT	113
ABSTRACT.....	114

ÚVOD

Ne nadarmo se říká, že prostituce je nejstarším řemeslem na světě. Toto stále se opakující klišé má však svá opodstatnění. Sexuální práce je stará jako lidstvo samo a existovala ve všech etapách naší historie. V jistém období ji lidé oslavovali, jindy zase kriminalizovali. Jak je prostituce v jednotlivých zemích vnímána, závisí na kulturní tradici a historickém vývoji. Sexuální práci doprovází aspekty zdravotní, legislativní, sociální, etické a také spirituální. Prostituce je v podstatě výdělečná činnost, která existuje v České republice v legislativním vakuu. Sexuální pracovnice spolu s provozovateli erotických podniků se stále pohybují na hraně zákona. Prostitující osoby, erotické podniky a priváty jsou součástí české prostituční scény, která vzhledem ke stálé poptávce po prostituci vzkvétá. Studenti teologické fakulty, zejména oborů charitativní a sociální práce a také navazujícího oboru etika v sociální práci, se s lidmi, kteří poskytují placené sexuální služby, mohou setkat v rámci výkonu povolání sociálního pracovníka. Vzhledem k právnímu vakuu prostituce je v České republice tato problematika spolu s doprovodnými jevy řešena především v rámci sociální práce. Význam sociální práce je vnímán i samotnými státníky, kteří s představiteli některých neziskových organizací zabývajících se sexuálními pracovníky debatují nad současnými legislativními návrhy. Česká prostituční scéna je zahalena stále velkými neznámými, je terčem celonárodní i individuální stigmatizace a často jí doprovází závažné kriminální jevy.

Diplomová práce si klade za cíl analyzovat právní aspekty prostituce, aplikovat je na možná legislativní východiska a klasifikovat etický rámec prostituce.

Práce přinese analýzu nejen současného legislativního stavu prostituce, ale také se pokusí aplikovat výsledky empirické části na konkrétní návrh na regulaci prostituce. Práce vezme v potaz nejen morální aspekty, týkající se prostitujících žen, ale především se zaměří etické aspekty, které se dotýkají celé naší společnosti. Práce se pokusí nabídnout odpověď na otázky, zda prostituční chování znamená skutečně degradaci lidské osobnosti nebo zda se tělo sexuálních pracovnic doopravdy stává pouze zbožím? Diplomová práce klasifikuje teoreticky podložené etické stránky prostituce a porovná je se subjektivním vnímáním samotných sexuálních pracovnic.

V rámci argumentačního podpoření výsledků práce za účelem dosažení stanoveného cíle bylo provedeno výzkumné šetření. Byla použita kvalitativní strategie,

kteřá za pomoci polostrukturovaných rozhovorů kategorizovala jednotlivé trsy. Trsy nastiňují etické a právní aspekty, které dokresluje problematiku z hlediska subjektivního pohledu sexuálních pracovnic na prostituci. Respondentky pocházely z luxusnějšího jihočeského erotického podniku a výzkumu se jich zúčastnilo celkem osm. Technika sběru dat proběhla metodou samovýběru a zajistila dobrovolnost sdělených informací. Vzhledem k obsáhlosti zjištěných výsledků, byla do diplomové práce vložena ta část přepisů rozhovorů, která koresponduje se zkoumanými aspekty.

Diplomová práce se v první kapitole zaměří na samotný teoretický problém prostituce a pokusí se čtenáře seznámit nejen s historií prostituce, ale také s dělením, motivací, příčinami a s důsledky prostituce a v neposlední řadě nastíní genderový pohled na sexuální práci. Práce neopomene vzhledem k cílům poukázat v teoretickém úvodu na organizovanou prostituci a na osoby s ní spojené. Základní vymezení prostituce bylo pojato rozsáhlejší analýzou zkoumaného jevu právě z důvodu, aby byl čtenář uveden do obsáhlé a náročné problematiky. Druhá kapitola je zaměřena na výsledky výzkumného šetření. Nejprve interpretuje metodu výzkumného zkoumání, nastíní techniku výběru respondentek a techniku sběru dat. Následně čtenáře kapitola seznámí s prostředím, kde výzkum probíhal a s krátkými kazuistikami respondentek. Kapitola vyústí v kategorizaci jednotlivých výroků respondentek, které seskupí do trsů. Trsy jsou v rámci zacílení diplomové práce dále explicitně propojeny s teoretickým podkladem. Třetí kapitola nahlédne do problematiky legislativy prostituce. Analyzuje současný stav i historický vývoj, poukáže na propojenost s platnými mezinárodními smlouvami, nastíní možnosti řešení v rámci legislativních modelů, naznačí právní úpravu prostituce na úrovni zákonných opatření vybraných evropských států a představí dosavadní snahy na řešení prostituce. V rámci demonstrace nedávných návrhů na to jak prostituci řešit, kapitola přinese náhled na subjektivní vnímání navrhovaných úprav samotnými respondentkami a seznámí čtenáře s tím, jaké postavení v rámci řešení prostituce zaujímá sociální práce. Na závěr kapitola připomene teoreticky definovaná východiska prostituce a analyzuje je na možná řešení legislativní stránky věci. Čtvrtá kapitola otevře problematiku etických aspektů prostituce. Kapitola se explicitně zaměří na aplikaci stručného teoretického základu na výsledky výzkumného šetření a nabídne komentář, který vychází z odborné literatury a empirického zkoumání. Závěr nakonec shrne výsledky empirického zkoumání, zhodnotí, zda se podařilo naplnit cíl a poukáže na možné využití získaných poznatků. Diplomová práce vychází z odborných zdrojů

české literatury, zahraniční literatury a legislativních dokumentů. Mezi stěžejní autory patří zejména Jan Chmelík, Barbara Havelková a kolektiv, Immanuel Kant, Hans Rotter a mnoho dalších.

1 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ PROSTITUCE

1.1 Obecně o prostituci

Prostituce pochází z latinského slova „prostitutio,“ což znamená nabízet se nebo se ukazovat. Prostituuovat znamená v podstatě nabízet sexuální služby za úplatu. Konkrétně lze říci, že prostituující osoba přijímá věcné odměny právě za uspokojení sexuálních tužeb svých zákazníků.¹ Latinské slovo „prostituere“ označovalo muže nebo ženu, které poskytovali sexuální službu za peníze. Tento pojem se začal používat v pozdním středověku.² Prostituuující osoby najdeme ve všech vrstvách lidské společnosti. Jedná se o ženy z nejnižších vrstev, bez domova, ale také o vzdělané ženy.³

Prostituce je považována za hromadný společenský jev. Patří do oblasti sociální patologie. Je zřejmé, že patří mezi jevy, které porušují normy sexuálního chování. Prostituce je vnímána jako závažný společenský problém, který nedá spát několika vědním disciplínám. Zabývá se jí psychologie, sexuologie, sociální antropologie, sociologie, kriminologie a další vědy.⁴

Pro člověka by mělo být přirozené chovat se monogamně, ovšem je, bude a bylo trendem tíhnout k promiskuitě. Každý člověk má možnost volby, zda bude kráčet cestou monogamie nebo se vydá směrem k sexuálnímu bádání. Muži jsou typičtí svojí vyšší sexuální aktivitou a ženy mohou být více povolné, než by od nich mohlo být očekáváno. Žena tedy poskytne muži své tělo a dostává zapláceno. Toto je podstatou veškerého trhu na poli prostituce. Muž nemá ambice k tomu, aby vznikal nějaký hlubší vztah, cílem je uspokojit svou sexuální touhu. Prostituční chování znamená pro ženu rychlý výdělek.⁵ Jandourek poukazuje na to, že znakem prostituce je to, že se prostitutka a klient

¹ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

² Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce. 2.*, dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007, 141 s. ISBN 978-80-247-2218-4, s. 9.

³ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*. Praha : Portál, 2010. 352 s. ISBN 978-80-7367-818-0, s. 251.

⁴ Srov. URBAN, L. *Sociologie trochu jinak: 2., rozšířené vydání*. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 9788024772028, s.153.

⁵ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha : Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-739-6, s. 17.

neznají.⁶ Prostituce je považována za negativní patologický jev a to z důvodu sociálního, morálního, kriminálního a zdravotního rizika.⁷

V prostituci je přirozený zákon nabídky a poptávky. Stačí mít peníze a prostitutku si člověk snadno koupí. V České republice jsou trendem malé kluby v okolí hranic, prostituce se zde přirozeně toleruje. V naší kultuře se k prostitutkám přistupuje různě. Jsou lidé, kteří by je kriminalizovali a jsou i ti, kteří je litují a zachraňují.⁸

1.2 Dějiny prostituce

Prvopočátky prostituce

Prvním psaným důkazem o prostituci je Epos o Gilgamešovi, který vznikl kolem 2 000 let před naším letopočtem. Prostituce se však vyvinula ještě dříve, a to jako způsob náboženského rituálu, který se konal na počest bohyně plodnosti.⁹ Žena znamenala splynutí bohyně a muže, proto byla prostituce vnímána jako posvátná. Venušin chrám byl v Babylonské říši znám tím, že legislativa přikazovala ženám, aby se alespoň jednou za život oddaly v chrámu nějakému cizinci. Této prostituci se tedy říkalo posvátná chrámová prostituce. Rozšířena byla na Kypru, v Africe, Asii a Persii. Chrámová prostituce měla muži dodávat sílu a zajišťovat úrodu. Faraónové v Egyptě nutili své dcery k prostituci, aby z výtěžku pokryli dluhy státní kasy. Za doby Féníčanů a Peršanů byla aktuální prostituce pohostinná. Zvykem bylo, že hostům v domě byla nabízena žena pána domu.¹⁰

Pohled na prostituci v Bibli

Knihy Starého zákona prostituci jednoznačně odsuzují. Po prostitutkách se požadovalo, aby byly cizinkami, nebo aby žily daleko od své rodiny. Cílem bylo, aby jejich zákazníci neznali otce ani bratry prostitutky. Ženy, které prostituci provozovaly,

⁶ Srov. JANDOUREK, J. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 258 s. ISBN 978-802-4736-792, s. 185. Srov. GIRTLEK, R. *Okrajové sociální kultury*. Vyd.

⁷ Srov. TICHÝ, M. *Práce se sociálně neadaptovanými klienty*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2007, 251 s. ISBN 80-736-8310-5, s. 55.

⁸ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 255.

⁹ Srov. GIRTLEK, R. *Okrajové sociální kultury*. Vyd. 1. Překlad Martin Smejkal. Brno: Masarykova univerzita, 2001, 218 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 281. ISBN 32-059-8559-1, s. 108.

¹⁰ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 12.

byly často vdovy nebo propuštěné otrokyně a úctě se rozhodně netěšily. Starozákonní označení pro prostitutku (zonah) znamená zároveň, že je to žena svobodná a nevěrná. Nejde tedy ani tak o to, že žena přijímá za sexuální služby peníze, jako o to, že je nezávislá na mužských příslušnících své rodiny. Podle starozákonního líčení jsou připisované prostitutkám vlastnosti jako například nestoudnost, vyzývavost, vzpurnost a svůdnost. Za prostitutky byly označovány i neizraelské ženy, které do manželství vstupovaly s věnem.¹¹ První zmínku o prostituci na území dnešního Izraele, nacházíme přibližně 1200 před Kristem v Genesis, první knize Mojžíšově v biblickém Starém zákoně. Tamar byla provdána za Judova nejstaršího syna. Ten však zemřel, ale s Tamar neoplodil žádné děti. Juda dal potom Tamar za ženu svému dalšímu synovi, Onanovi. Onan s Tamar potomstvo zplodit nechtěl, protože by jejich děti byly považovány za děti Tamárova zemřelého manžela. Onan proto vypouštěl při souloži semeno na zem a bůh Jahve ho za to potrestal smrtí. Následně Juda vrátil Tamar, která nesplnila svou úlohu ploditelky, jejím příbuzným. Žena se rozhodla vzepřít se a uchýlila se ke lsti. Převlékla se za prostitutku a s dobře zahalenou tváří počkala na svého tchána Judu a nabídla mu své služby. Juda Tamar nepoznal a za sex jí dal do zástavy své pečtidlo a hůl s tím, že později jí zaplatí kůzlem. Kůzlem jí později nezaplatil, protože pak se tajně vrátila ke své rodině. Po několika měsících zjistila, že je těhotná a Juda, který byl stále jejím pánem, ji chtěl za trest nechat upálit. Tamar mu ukázala jeho hůl a pečtidlo. Juda si ji za ženu nevzal, ale otcovství uznal a z dvojčat, která se jí narodila, chlapce vychoval a Tamar nechal žít u sebe.¹²

Bible zná pohrdání prostitutky, potrestání, ale i akceptaci prostitutky. V Matoušově evangeliu říká Kristus farizejům, že celníci a prostitutky přijdou před vámi do nebeské říše.¹³ V Joz 2 se dočteme o ženě jménem Rachab. Tato žena byla profesionální prostitutkou, která své řemeslo provozovala v městských hradbách, ve svém bytě. Rachab mohla oknem s výhledem do Judské pouště a na údolí Jordánu, sledovat cestující, kteří kráčeli od východu na západ, ale i přes město. Jednou v noci k ní přišli dva izraelští zvědové. Vojevůdce Jozue je poslal na průzkum Jericha a tito muži po ní nežádali její službu, chtěli pouze zaplatit na nocleh. Zvědové jí štědře zaplatili a po

¹¹ Srov. RINGDAL, N., J. *Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2000, 425 s. ISBN 80-723-9046-5, s. 57-60.

¹² Srov. BIBLE. *Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-7113-009-5.

¹³ Srov. GIRTNER, R. *Okrajové sociální kultury*, s. 109.

několik nocí s ní diskutovali o Hospodinovi. Král Jericha ale poznal účel cesty špehů a dal po nic pátrat. Rachab špehům pomohla, schovala je na střechu. Ti jí potom poradili, aby až městem budou projíždět Izraelci, kteří město rozboří, pověsila na okno šňůru z karmínových vláken, která jí před nimi zachrání. Stalo se to za sedm dní, Izraelci město vyplnili, ale Rachab s její rodinou se k nim přidala a putovala s nimi dál přes Judskou poušť na východ. Chudoba a bezvýchodnost prostitutky Rachab se rázem změnili v požehnání.¹⁴

Doba starého Řecka

V době antiky se prostitutky dělily na hétery, auletridy a deiktridy. Hétery byly vysoce společensky postavené a hlavně byly vzdělané. Pro muže představovaly plnohodnotné společenské bytosti. Auletrida byla žena, která uměla tančit nebo zpívat. Auletridy se objevovaly na oslavách a na akcích v uzavřené společnosti. Auletridy byly takové dnešní Callgirls. Nebyly vázané na žádné konkrétní místo. Deiktridy byly výstavní dívky, které se ve výstavních oknech ukazovaly mužům a za své sexuální služby požadovaly zákonem stanovenou sumu. V této době nebyla ojedinělá ani mužská prostituce. Hetairekos bývali mužští otroci, kteří si vydělávali prostitucí.¹⁵ Řekové uctívali bohyni lásky, Afroditu, a tak jí stavěli chrámy, kde se právě prostitutky oddávaly svému řemeslu. Řecký státník Solón byl první ve světové historii, který otevřel erotický podnik. Z výdělků, které měl z tohoto podniku, nechal postavit chrám pro Afrodité, který sloužil samozřejmě jako nevěstinec. Řekové považovali prostitutky i bohyně za zdroje blaženosti, a proto byly prostitutky i bohyně vyobrazovány ve stejné šafránově žluté barvě.¹⁶

Od 3. století do doby středověku

Právní zabezpečení pro osamělé prostitutky a prostitutky uzákonil ve 3. století našeho letopočtu císař Konstantin. Prostitutky v době středověku byly určeny především vojákům a duchovním. Doba pozdního středověku přinesla veřejné domy. V Anglii a v Severní Itálii byla ve 13. století prostituce řešena tím, že nad ní byl stanoven veřejný dozor. Dle dochovaných zdrojů je nám známo, že v době slávy pařížské prostituce,

¹⁴ Srov. BIBLE. *Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-7113-009-5.

¹⁵ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 14.

¹⁶ Srov. GIRTLE, R. *Okrajové sociální kultury*, s. 108-109.

prodávala své tělo každá pátá žena.¹⁷ Francois Villon byl slavný pařížský básník, který byl známý svou kariérou pasáka. Známá je jeho Balada o Villonovi a jeho tlusté Margot, ve které vypráví o své kuplířské činnosti. Ve středověku byla existence prostitute vnímána tak, že tak jako existovali s boží milosti králové, tak právě stejně existovaly z boží milosti prostitutky. Ve středověkém světě měly prostitutky dokonce své cechy, které hájily jejich zájmy.¹⁸ V 15. století byla většina veřejných domů uzavřena díky epidemii syfilis.¹⁹ Syfilis se léčil rtuť. Nemoc se projevovala výskytem boláků a vředů po těle. Ve Skotsku byla v roce 1560 reformace, která znamenala pro lehké ženy vyhoštění z království. Dokonce se dříve říkávalo, že pohlavní choroby mohou šířit ženy nejen sexem, ale i kojením.²⁰ Středověk byl typický tím, že se formovala dvorná prostitute, kdy byl král obklopen více milenkami, které zasahovaly do politického dění v daném kraji.²¹ Vondrušková uvádí, že většina příjmů z prostitute končila v pokladnách církve. V Praze se pouliční prostituci říkalo „chodit mezi haldy.“²²

Moderní dějiny

Renesance přinesla uvolnění mravů, kdy prostitute byla přítomná v ulicích i v nevěstincích.²³ V 17. století se prostitutkám nevedlo dobře. Za dob Marie Terezie byly prostitutky často deportovány do vyhnanství do Jugoslávie.²⁴ Marie Terezie totiž vydala více mravnostních zákonů a nařízení. Prostitutkám se musely oholit hlavy a natřely se jim dehtem a sazemi. Josef II. začal zavádět registraci prostitutek a zaměřil se na zdravotní opatření. V roce 1848 byla prostitute zakázaná a trestná.²⁵ Tradije se, že v Paříži, v 19. století se vyskytovalo 30 000 prostitutek. Zaregistrovaných bylo pouze 6 000 z nich.²⁶ Uvádí, že Londýn býval hlavním městem prostitutek. Mělo se jich tam

¹⁷ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostitute*, s. 17.

¹⁸ Srov. GIRTNER, R. *Okrajové sociální kultury* s. 109.

¹⁹ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostitute*, s. 18.

²⁰ Srov. NAPHY, W. *Sex crimes: from Renaissance to Enlightenment*. Stroud: Tempus, 2004. ISBN 07-524-2977-9, s. 11.

²¹ Srov. KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007, 325 s. ISBN 978-807-0418-963, s. 229.

²² Srov. VONDRUŠKOVÁ, A. *Jařmo, parkán, trdlice, aneb, Výkladový slovník historických pojmů, které upadají v zapomnění*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-3946-1, s. 43.

²³ Srov. KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*, s. 229.

²⁴ Srov. GIRTNER, R. *Okrajové sociální kultury*, s. 110.

²⁵ Tamtéž, s. 110.

²⁶ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostitute*, s. 22.

vyskytovat přibližně 50 000. Prostituce se tolerovala, ale zároveň byla pod dohledem policie. Uzákonil se abolicionismus, který falešně předpokládá, že prostituce je výrazem hmotné a mravní bídy.²⁷ V roce 1920 bylo v celém Československu 406 nevěstinců, ve kterých prostituovalo 1306 žen.²⁸ 11. července 1922 byl přijat zákon 241/1922 O potírání pohlavních nemocí. Důsledkem bylo zavření nevěstinců a následek byl nárůst pouliční prostituce. Sexuální výchova ve školách se začala v Čechách vyučovat o desítky let dříve, než tomu bylo v jiných zemích.²⁹ Za doby druhé světové války bylo nesčetné množství prostitutek posláno do koncentračních táborů.³⁰

Druhá polovina 20. století

Ve druhé polovině 20. století vydává OSN Konvenci o boji proti zneužívání lidských bytostí a vykořisťování bližního prostitutí. Ratifikována byla i Československou republikou. V socialistických státech docházelo k vymýcení oficiální prostituce, která byla považována za trestný čin. Prostitutky se tedy stahovaly a fungovaly samostatně. Západní civilizace dominovala v té době rozkvětem prostituce, kdy se vyvíjely směry hippies a feminismus, které zapříčinily uvolnění atmosféry.³¹ Významný byl rozvoj call-girls neboli prostitutky na telefonu.³² V Ženevě vznikl Mezinárodní výbor pro práva prostitutek.³³

1.3 Česká prostituční scéna

Prostituční scéna po roce 1990 prošla třemi vývojovými fázemi. Otevřely se hranice se západní Evropou, a tak nastal velký rozmach prostituce. Dostupné byly ženy z východu, které své služby poskytovaly levně a byly schopné za úplatu udělat v podstatě cokoliv. Neprofesionalita těchto prostitutek spočívala v tom, že prostituce se přesouvala na ulice a začala se objevovat i zvýšená zdravotní rizika, která sebou ulice přinášela. Reálnou podobu měla zvýšená možnost nakazit se virem HIV nebo jinou pohlavně přenosnou

²⁷ Tamtéž, s. 21.

²⁸ Srov. KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*, s. 230.

²⁹ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s.18.

³⁰ Srov. GIRTLE, R. *Okrajové sociální kultury*, s. 110.

³¹ Tamtéž, s. 110.

³² Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 20.

³³ Srov. KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*, s. 230.

chorobou.³⁴ Především díky volnému přístupu k prostituci, k partnerským vztahům nebo k výchově, se trend prostituování rozvinul.³⁵ Významně tomu přispěla antikoncepční pilulka. Zodpovědnost, především tedy na ochranu před nemocemi, byla v kompetenci mužů, kdy bylo nezbytné při styku použít kondom. Česká republika převzala zkušenosti západní Evropy a věnovala se prevenci ve dvou úrovních. Jednalo se o primární prevenci, která se praktikovala prostřednictvím kampaní a výukou ve školách a o sekundární prevenci, která byla realizována přímým zaměřením se na rizikové skupiny, kterými byli prostitutky a lidé závislí na drogách. Později nastává úbytek pouliční prostituce a dochází k institucionalizaci prostituce.³⁶ Prostituce se následně objevuje v zábavných podnicích, hotelech, na mezinárodních silnicích, v soukromí či v pronajatých bytech.³⁷ Poptávka po sexuálních službách byla značná ze strany zahraničních klientů, kdy s otevřením hranic se prostituce soustřeďuje do nočních klubů.³⁸ Vaníčková upozorňuje na to, že se jedná o hraniční oblasti s Rakouskem a Německem.³⁹ Mnoho podniků nalezneme také na Chebsku, Chomutovsku, Děčínsku, Teplicku a především v Praze.⁴⁰ Díky poptávce ze strany zahraničních klientů dochází k vytvoření rozsáhlé sítě nočních klubů podél hranic. Podniky jsou zásobeny ženami ve věku 20 – 30 let a dochází zde k obchodování s prostitutkami. Obměna žen je pro zákazníky lákavá a podnikům zajišťovala návštěvnost. Pracovní migrace žen zaujala celosvětový ráz. Po té, co Česká republika vstoupila do EU, nastala změna, kdy prostituce se pomalu přesunuje do Prahy a začínají se zde budovat velké sex-markety. Globálním cílem je mít v podniku nabídku společnic ze všech koutů světa a mnoha národností. Zájem o podniky v pohraničí pomalu upadá. Dochází k tomu, že některé podniky jsou uzavřeny. Toho využívají cestovní kanceláře, které nabízejí potencionální zájemcům o sexturismus krátkodobé letecké výlety do centra, do Prahy. Do prostituční scény je zatahován zcela nově internet. Nabídka sexuálních služeb se objevuje na internetu. Dochází k rozvoji escort servisu, kdy dívky doprovází své zákazníky na

³⁴ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava: MPSV, 2007, s. 108-109.

³⁵ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

³⁶ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 108.

³⁷ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

³⁸ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 108-109.

³⁹ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 52.

⁴⁰ Srov. PECKA, E. *Sociologie politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. ISBN 80-247-2793-5, s. 141.

dovolené a společenské akce po celém světě.⁴¹ Česká republika aktuálně nezažívá rozmach prostituce tak, jak tomu bylo v 90. letech 20. století. Svět prostituce se neustále mění a globalizuje. Dochází k tomu, že prostituce se stále více zamyká za dveřmi privátních bytů a opouští ulice. Mezi podniky je jasná konkurenční válka. Klient je lákán do podniku na různé slevy, kterými může být například nabídka masáže, happy hour, specifický interiér a vysoká nabídka společnic.⁴²

„Na světě neexistuje jediná společnost, která by se za uplynulých 2500 let dokázala zbavit prostituce. Ani faktory, že snad prostituci zvyšují takové faktory jako je bída a nezaměstnanost, neobstojí před statistickými ukazateli. V některých státech hospodářská prosperita a blahobyt procento prostituce naopak zvyšují. Ani možnost úplné zaměstnanosti žen není nic platná. Ve snaze vyzkoumat sociální příčiny prostituce byly prováděny různé výzkum. Jisté je, že toto řemeslo neprovozují za účelem sexuálního ukojení, nýbrž pouze z důvodů ziskových. Většina z nich v tom vidí rychlý a snadný výdělek. Některé dívky jsou k tomu téměř donuceny svou nízkou kvalifikací, opožděným duševním vývojem, s kterým by se v zaměstnání neuplatnily. Největší vliv má asi rodinné prostředí, ve kterém tato ženy a dívky prožily své dětství. Prostitutky většinou pocházejí z neúplných nebo rozvrácených rodin. Často utíkají z domu už v dětství a nezbyvá jim nic jiného, než se živit prostitucí. Většina z nich je závislá na drogách. Pro ně je prostituce především prostředkem k opatrování si peněz na narkotika. Prostituce u nás není trestným činem. Nemůže za ní být trestána ani prostitutka ani její zákazník. Prostituci je možno postihovat pouze nepřímo. Mohou být trestány za kuplířství, příživnictví nebo porušování pracovní kázně. Také se mohou dostat do konfliktu se zákonem za ohrožování pohlavní nemocí.“⁴³

⁴¹ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava: MPSV, 2007, s. 108-109.

⁴² Srov. ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Vyd. 1. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013. ISBN 978-802-6049-630, s. 48.

⁴³ HAVLOVÁ, B. *Prostituce* [online]. 2013 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.sfiles.host.sk/index.html>.

Statistika z roku 2010 z českého prostředí prostituční scény:

- „0,2 procenta českého HDP představují příjmy z prostituce. V rámci nelegální ekonomiky patří k nejvýdělečnějším odvětvím
- 8,7 - mld Kč stojí služby komerčních sexuálních pracovníků (mužů i žen) v Česku ročně
- 10 - zákazníků týdně zvládne v průměru česká prostitutka
- 20 - procent sexuálních pracovníků přistoupilo na registraci v evropských státech, které prostituci legalizovaly
- 30 procent příjmu vydá prostitutka na režii (nájem, kosmetické a ochranné prostředky, šaty apod.)
- 43- týdnů v roce průměrná česká prostitutka pracuje
- 600 - zákazníků v průměru obslouží za rok prostitutka na privátu
- 700 - prostitutek denně pracuje na ulici, zejména v příhraničních městech
- 800 - počet erotických klubů v Česku
- 2 600 žen poskytuje sexuální služby v privátních bytech
- 3 500 - Kč je průměrná cena za poskytovanou službu
- 6 000 - počet pracovníků v českých erotických klubech
- 10 000 - lidí se v Česku živí nebo si přivydělává prostitucí.“⁴⁴

1.3.1 Genderové aspekty prostituce

Na všechny oblasti společnosti se dá nahlížet z pohledu genderových aspektů. Tudíž i otázka prostituce sebou přináší stěžejní genderové rozdíly mezi mužským a ženským nahlížením na svět a s tím spojené předsudky, stereotypy a jejich eskalace.⁴⁵ Prostituce je extrémně segregovaná dle pohlaví, kdy zásadním principem je, že muži tvoří převážně poptávku a ženy nabídku. 95% prostituujících osob jsou ženy a to především

⁴⁴ VOTRUBOVÁ, A. Jak se mění česká prostitutka. *Instinkt* [online]. 24.6.2010. 25/10, 2010 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://instinkt.tyden.cz/rubriky/ostatni/fenomen/jak-se-meni-ceska-prostitutka_25332.html

⁴⁵ HULÍKOVÁ, T., KOCOUREK, J., 2005. Pilotní výzkum mezi zákazníky komerčních sexuálních služeb ve dvou příhraničních regionech České republiky (průběžná zpráva z projektu). [Report On the project "Pilot research among customers of commercial sex services in two border regions of the Czech Republic".] Praha: IOM. 36 s, s. 10.

z důvodu, že mají typické pracovní nástroje prostituce – ňadra a ženské pohlavní orgány.⁴⁶

Mezi hlavní genderové charakteristiky patří tendence mužů ovládat svět, ješitnost mužů a mužské přehlížení žen jako takových. Dalšími charakteristikami je poddajnost a rezignace žen, potlačení ženské vlastní vůle a vychytralost žen. Tyto stereotypy pak celkově ovlivňují vzájemné nahlížení na sebe mezi klienty a prostitutkami a také mezi prostitutkami a jejich kuplíři. Tyto předsudky jsou pak ještě posilovány, pokud se objeví v sociálně patologickém prostředí, kde potom často dochází k jejich zneužívání. V praxi se to projevuje tak, že ať už zákazník nebo pasák, tak muži mají tendence ovládat a manipulovat ženu prostřednictvím násilí. Muži pak také nezohledňují potřeby a názory žen, nezajímají je. Prostitutky zase naopak bez pomyšlení na svoje zdraví bezhlavě prodávají své tělo a nemají sílu k tomu, aby daly najevo nějaký svůj nesouhlas.⁴⁷

1.3.2 Dělení prostituce podle pohlaví a věku

Prostituci lze mimo jiné dělit na ženskou, mužskou a dětskou.

Ženská prostituce - Ženy, které se pohybují ve věkové hranici kolem 24 let, většinou prostituují v erotických klubech. Mladší či starší ženy potom potkáváme na ulici. Cizinky se však pohybují v klubech v různé věkové kategorii.⁴⁸ Vztahy se zákazníky se zakládají na anonymitě a lhostejnosti. Aktuálně je moderní prostituování žen s vysokoškolským vzděláním. Ženy jsou chytré a inteligentní, ale i přes to, jsou stále pořád jenom zbožím.⁴⁹ S inteligentními prostitutkami je spojen termín callgirls nebo-li dívka na telefonu. Tato dívka je velmi dobře placená. Mívá malý okruh klientů a ti se kolem ní neustále točí. Dívky zaujímají roli společnice, ale především prostitutky.⁵⁰

Mužská prostituce - Muži jako prostituti fungují na světě již od dob starověkých. Muže si najímali především muži a to proto, že na to měli finanční prostředky, což se u

⁴⁶ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014, 304 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 99. ISBN 978-807-4191-497, s. 67.

⁴⁷ HULÍKOVÁ, T., KOCOUREK, J., 2005. Pilotní výzkum mezi zákazníky komerčních sexuálních služeb ve dvou příhraničních regionech České republiky, s. 10.

⁴⁸ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 251

⁴⁹ Srov. HALFAROVÁ, H. *Prostituce je zálužná past. Soukromé pasti* [online]. 2008 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://soukromepasti.nova.cz/clanek/novinky/prostituce-je-zaludna-past.html>

⁵⁰ Srov. COLEMAN, James William a Harold R. KERBO. *Social problems*. 9th ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, 2006, 582 s. ISBN 01-315-4053-X, s. 265.

žen v dávné minulosti praktikovat nedalo. Kromě finanční stránky zde hraje roli homosexualita. Homosexuální zákazník si rád za sex s mužem zaplatí. Mužská prostituce nebyla nikdy tak poptávaná jako ženská.⁵¹ Nejhorší postavení mezi prostitutky mají muži ulice, kteří prostituují na rozdíl od žen bez pasáka. Uprostřed rozdělení stojí barovní prostitutky a ve společnosti jednoznačně dominuje escort servis. Je nutné podotknout, že aktuálním trendem, je stále zvětšující se skupina homosexuálních prostitutek. U homosexuálních prostitutek je stěžejní nízký věk a krásný vzhled. Mužská kariéra bývá kratší než ta ženská. Homosexuální prostitut se pohybuje mezi 18 a 25 lety.⁵² Homosexuální prostitutky bývají velmi brzy závislí na drogách. Ze statistik vyplývá, že tato forma prostituce je nejvíce riziková, co se týče přenosu HIV a AIDS. Homosexuální prostituce se koncentruje do gay klubů, do ulic a na nádraží.⁵³ Prostituti nejsou vždy homosexuálové, ale činnost, kterou nevnímají jako sexuální apetit, je pro ně hlavně byznysem. Prostituti pocházejí ze sociálně narušeného především primárního prostředí.⁵⁴ Existují ale i prostitutky, kteří prodávají své tělo ženám. Necítí se společensky odsuzovaní a prodávání sebe samého vnímají, jako brigádu. Ženy chtějí od mužů citlivost a inteligentní konverzaci.⁵⁵ Těmto mužům se říká gigolové a nabízejí se přes noviny a časopisy s erotickým tématem.⁵⁶

Dětská prostituce - Prostitování dětí se vyskytuje především v chudých zemích a bývá spojena někdy i s obchodováním s dětmi prostřednictvím levné pracovní síly a nucením prostituovat. Oblasti jako například jihovýchod Asie, východní Evropa a latinská Amerika se vyznačují nejen chudobou, ale i sexturismem. Prostituce však může potkat i děti, které jsou dětmi ulice a obstarají si peníze prostitucí, krádežemi a žebráním.⁵⁷ Děti, které prostituují, mají původ v chudých rodinách. Rodiče suplují roli kuplíře a děti do prostituce nutí.⁵⁸ S prostitucí je u dětí přítomno násilí, které je bezpochyby faktorem silné traumatizace. Bývá způsobena vynucováním si sexu,

⁵¹ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

⁵² Tamtéž

⁵³ Srov. URBAN, L. *Sociologie trochu jinak: 2., rozšířené vydání*, s. 154.

⁵⁴ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 80.

⁵⁵ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

⁵⁶ ⁵⁶ Srov. URBAN, L. *Sociologie trochu jinak: 2., rozšířené vydání*, s. 154.

⁵⁷ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

⁵⁸ Srov. HAŠKOVCOVÁ, H. *Manuálek o násilí*. Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2004. ISBN 80-7013-397-X, s. 23.

mučením, sexuálním násilím a psychickým týráním. Častým dopadem u dětí bývá narušené sexuální a reprodukční zdraví. Nejedná se pouze o riziko nákazy sexuálně přenosnou chorobou, ale i o možnost otěhotnění a potratů. Osoby, které děti k prostituci nutí, k tomu používají například různé typy drog. Vztahy se zákazníky se zakládají na anonymitě, lhostejnosti a dívky tyto muže často nenávidí.⁵⁹

1.3.3 Vymezení prostituce podle místa výkonu

Prostituce je dále dělena podle toho, kde je vykonávána. Základní rozdělení prostituce pochází z přelomu 19. a 20. století.⁶⁰

Muži, kteří využívají **hotelové prostituce**, bývají většinou cizinci. Klienti nebývají stálí. Společenská úroveň prostitutek záleží na kategorii hotelu.⁶¹ Prostitutky musejí být alespoň trochu vzdělané a musí umět mluvit minimálně jedním cizím jazykem.⁶² Na těchto, prostitutkách vyšší úrovně často parazituje hotelový personál a taxikáři.⁶³ Zákazníci se získávají předem po telefonické domluvě či prostřednictvím inzerátů.⁶⁴ Klientela u **privátní prostituce** je stálá a malá. Klienti jsou většinou slušní, materiálně zabezpečení muži a od prostitutky očekávají i funkci společnice.⁶⁵ Ženy dokážou svého klienta bezprostředně reprezentovat i na veřejnosti. Prostitutky jsou jazykově dobře vybavené a mají pěkný vzhled.⁶⁶ Prostituuje se v luxusnějších bytech a prostitutky bývají na vyšší úrovni.⁶⁷ **Barovou prostituci** najdeme v erotických podnicích. Často se zde objevují ženy, cizinky, které bývají k prodávání svého těla donuceny.⁶⁸ Dle Vaníčkové se v barovém prostředí mohou objevit i mladé dívky.⁶⁹ Ženy mívají velké množství mužů během jedné noci a svými výdělky hradí mimo jiné poplatky majiteli baru.⁷⁰ Podnik se vyznačuje tím, že klient má možnost výběru dívky dle ceny a vzhledu.

⁵⁹ Srov. MILFAIT, R. *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8, s. 61.

⁶⁰ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 67.

⁶¹ Tamtéž, s. 67.

⁶² Srov. KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*, s. 231.

⁶³ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 63-64.

⁶⁴ Srov. ČUMPELÍKOVÁ, L. *Prostituce - přetrvávající sociálně patologický jev*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova, s. 11.

⁶⁵ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 63-64.

⁶⁶ Srov. ČUMPELÍKOVÁ, L. *Prostituce - přetrvávající sociálně patologický jev*, s. 10.

⁶⁷ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 67.

⁶⁸ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 63-64.

⁶⁹ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 67.

⁷⁰ Srov. COLEMAN, James William a Harold R. KERBO. *Social problems*, s. 265.

Drinky bývají dražší a taxikáři si mohou naučtovat za své služby více peněz. K **bytové prostituci** je zapotřebí vlastního bytu a třetí osoby, která na vše dohlíží. Chmelík upozorňuje na to, že se může jednat o organizovaný zločin, a to proto, že klient prostitutky může být okraden.⁷¹ Jedná se pak o majetkovou trestnou činnost.⁷² Bytová prostituce se týká i studentek, které tak řeší svojí finanční situaci.⁷³ U bytové prostituce se může jednat i o hromadný sex. Princip smlouvání klientů je takový, že prostitutka si vyvěsí někde inzerát a většinou se jí ozývají ne příliš majetní klienti. Po telefonu se domluví na adrese, kam zákazník přijde, na ceně a na druhu služby, která mu bude poskytnuta. Výhoda spočívá v tom, že nikomu prostitutka vydělané peníze neodvádí.⁷⁴ **Pouliční a silniční prostituce** patří do nejproblémovější formy prostituování. Tam se objevují právě mladé, sociálně zaostalé a hloupé dívky. Sexuální službu jsou schopné poskytnout jakémukoli klientovi a kdekoli. Doprovodným jevem je bezpochyby přenos pohlavních chorob a drogová závislost. Ti, kteří z tohoto typu prostituce parazitují na ženách, jsou pasáci a kuplíři.⁷⁵ Dle Vaníčkové jsou tyto ženy zesměšňovány.⁷⁶ V České republice tento typ prostituce často provozují romská děvčata, kdy některé ještě nedosáhly 15 let.⁷⁷ Velká spojitost zde bývá s drogovou závislostí. Principem bývá tedy rychlý anonymní sex jakéhokoli druhu za nejmenší možnou úplatu.⁷⁸ **Prostituce tzv. přes internet** existuje díky multimediálnímu vývoji. S prostituujícími ženami se zákazník spojí přes telefon či internet. Kontakt probíhá netělesnou formou a není zde možnost žádné nákazy. Principem všech služeb je to, že se za ně musí zaplatit. Jedná se o erotické fotografie, sexuálně filmy a erotická videa a webkamerový přenos. Klient nekoriguje výkon sexuální služby, ale vybírá si ze široké nabídky druhů sexuálních podnětů, které nejlépe uspokojují specifické sexuální chťiče. U služby telefonických hovorů probíhá platba za službu pomocí kreditních karet nebo přímou platbou za telefonát. Žena svého zákazníka prostřednictvím sexuálních podnětů uspokojí.⁷⁹

⁷¹ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 63-64.

⁷² Srov. KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*, s. 231.

⁷³ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 68.

⁷⁴ Srov. ČUMPELÍKOVÁ, L. *Prostituce - přetrvávající sociálně patologický jev*, s. 10.

⁷⁵ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 63-64.

⁷⁶ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 68.

⁷⁷ Srov. BARTLOVÁ, Sylva. *Sociální patologie*. Vyd. 1. Brno : Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1998. 53 s ISBN 8070132590, s. 35.

⁷⁸ Srov. ČUMPELÍKOVÁ, L. *Prostituce - přetrvávající sociálně patologický jev*, s. 11.

⁷⁹ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

1.3.4 Prostituce podle profesionality žen

Profesionálky - Základní charakteristikou je, že tyto ženy vykonávají svojí sexuální činnost pravidelně. Je to jejich jediné zaměstnání.

Poloprofesionálky - Typické pro ně je funkce tanečnice nebo striptérky. Cílem je zlepšit svou finanční situaci anebo si najít nějakého klienta na dlouhodobý sexuální vztah. Prvotně slouží tyto ženy k předvádění se, ale může dojít i k tomu, že šéf baru ženě přikáže, aby poskytla klientům i sexuální služby. Mezi poloprofesionálky jsou řazené i masérky v masážních barech a ty poskytují také své tělo zákazníkům

Příležitostné prostitutky - Jedná se o ženy z různých sociálních vrstev, které se na základě nějakých svých záměrů a problémů dostanou k prostituci.⁸⁰

1.3.5 Organizovaná činnost v prostituci a osoby s ní spojené

Chmelík uvádí, že nedílnou součástí prostituce je i trestná činnost. Organizovaná prostituce pracuje s pojmy, jako jsou „*kuplířství, vydírání, znásilnění, pohlavní zneužívání, omezování osobní svobody a ohrožování mravní výchovy mládeže.*“ Některé prostitutky se na svou dráhu pouštějí dobrovolně, jiné jsou k činnosti bezprostředně nuceny.⁸¹ Kuplířství je považováno za zločin, který se vymezuje svedením nevinné osoby k prostituci. Ideálním terčem ke svádění je mladá naivní ženy. Prostřednictvím násilí, vydírání a dalších donucovacích prostředků, se kuplířům podaří získat nějakou ženu. Ochranu pasáků mají ženy, které provozují privátní prostituci a pakliže by již prostituovat nechtěly dál, jsou k tomu všelijak donuceny. K prostituci pod vládu pasáka, se žena dostane nejprve přes kamarádku a pak se již ocitají pod vlivem kuplíře a pod drogovou závislostí. Obětí organizované prostituce může být i dívka, která je vytipovaná. Pasák jí zavedeny do prostředí klubu a k prostituci je nucena. U hotelové a privátní prostituce bývá předem daná sazba, kterou musí dívka odvést kuplíři. U dalších forem prostituce to může být tak, že výše odměny prostitutce je stanovena limitem zákazníků. Leckdy jde minimálně polovina výtělu k rukám kuplířů. Pasák si svou prostitutka hlídá a omezuje jí. Ženy se v organizované prostituci velmi často stěhují. Jsou odvezeny na místo, kde pro pasáka pracují například dva měsíce, pak jsou ale ženy

⁸⁰ Srov. KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*, s. 232.

⁸¹ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 65.

již okoukané nebo si zde vytvoří nebezpečné známosti a pasák ženu buď přestěhuje jinam, nebo jí prodá jiným kuplířům nebo do zahraničí. Vymanit se ze spárů organizované prostituce, je velmi těžké a to proto, že se vyznačuje vysokou mírou spolupráce jednotlivých osob, které mají přesně dané úkoly ve skupině.⁸² Vaničková uvádí, že je několik možností, jak přestat prostituovat u organizované prostituce.⁸³ U organizované prostituce se stává, že prostitutka může být ukradena jinými pasáky nebo jí mohou prodat do ciziny. Pokud má štěstí, podaří se jí utéct. Následně vyhledá policii, tam vše oznámí a následně je zadržena a ví, že je již v bezpečí. Prostitutka může také požadovat po kuplíři návštěvu lékaře. Ten jí doporučí či zprostředkuje pomoc. Někdy je ale problematické, že žena naráží stále dokola na bývalé zákazníky.⁸⁴

Osoby, podílející se na organizované prostituci:

Tipař vyhledává ženy a dívky, které by se mohly stát prostitutkami. Pohybuje se po diskotékách, v erotických klubech a své oběti vyhledává i na silnici. **Náborář** má za úkol zkontaktovat ženu a pokud možno ji obalamutit. Nejprve ji nabídnout nějakou finančně zajímavou brigádu a nakonec jí láká k provozování prostituce.⁸⁵ Finanční odměna může být nabízena například za práci, sňatek nebo za studium. Náborář může pracovat například v pracovních či modelingových agenturách nebo v cestovních kancelářích. Náborářem mohou být ženy i muži. Pokud se jedná o ženy, bývají to bývalé prostitutky nebo právě oběti, které byly svedeny k prostituci, a nyní je jim přislíbeno, že pokud za sebe najdou náhradu, budou propuštěny. U nás v německém pohraničí byl i případ, že náborářem byl pár romské ženy a muže.⁸⁶ **Dopravce** přepravuje ženy na místo, kde se provozuje prostituci. Dopravce může být zároveň náborářem. **Pasák/kuplíř** jeho úkolem je donutit ženu k prostituci. Pokud ne dobrovolně, tak i s pomocí násilí. Jeho úkolem je organizovat práci prostitutek, vybírat jejich zisk, rozdělit rajony a občas vystupovat i jako jejich ochránce.⁸⁷ Při práci pasáka s prostitutkou je rozdílné, zda ženy spolupracují dobrovolně nebo je jim pohroženo

⁸² Tamtéž, s. 64.

⁸³ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 61.

⁸⁴ Srov. HALFAROVÁ, H. *Prostituce je záluďná past. Soukromé pasti* [online]

⁸⁵ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 65.

⁸⁶ Srov. BLATNÍKOVÁ, Š. *Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, 126 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 9788073381035, s. 36.

⁸⁷ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 65.

anebo je na nich vykonávané násilí. **Hlídač aut** má na starost auto zákazníka v průběhu poskytování sexuální služby. **Poskytovatelé klíčů** za úplatu půjčují kuplířům k provozování prostituce jejich byt. **Dohazovači** mají za úkol zkontaktovat případné klienty. Provizi za dohazování dostanou následně od prostitutky, kuplíře, nebo od zákazníka.⁸⁸ Dohazovači mohou často plnit funkci poskytovatele klíčů a půjčovat svůj byt.⁸⁹ **Padělatelé** mají za úkol zajistit padělané doklady ženám, které jsou následně oběťmi zahraničního obchodu.⁹⁰ Další osoby, jejichž úkolem bývá zejména průnik do legálního obchodu, mohou být například účetní, tlumočníci, právníci či personalisté.⁹¹

1.4 Vývoj prostituční kariéry

1.4.1 Příčiny a s nimi související motivace vzniku prostituce

Existuje mnoho příčin a motivů, proč ženy s prostitucí začínají. Vaníčková klasifikuje několik možných aspektů, které vedou k tomu, že žena začne prostituovat.

Chudoba - míněná chudobou ekonomickou, která je aktuální v zemích třetího světa anebo v České republice oblast pohraničí, kde se vyskytují ženy nezaměstnané, ženy ze zemí východní Evropy anebo ženy z celkově sociálně rizikového prostředí. Životním cílem mladých lidí je užívat si života a pojmát svět hédonisticky. Tím pádem tyto ženy nejsou schopné vnímat placení za sexuální služby jako patologické.

Osobní zkušenost se sexuálním zneužitím - může být další příčinou, proč žena začne prostituovat. Vaníčková uvádí, že 65% prostitutek bylo během svého mládí sexuálně zneužito. Mladé ženy z domova utíkají, aby se zneužívání vyhnuly, ale jejich kariéra končí u prostituce.⁹² Původ tohoto konce vidí Jedlička v tom, že dítě bývá nuceno k mlčenlivosti, je mu vštěpováno, že za všechno může ono a často je toto manipulování doprovázeno výhrůzkami, že pokud někomu řekne pravdu, bude potrestáno.⁹³

Deficit v naplnění základních životních potřeb - pokud nejsou naplňovány základní životní potřeby v dětství, je dívka psychicky deprimovaná. Znamky psychické

⁸⁸ Taméž, s. 65.

⁸⁹ Srov. BLATNÍKOVÁ, Š. *Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality*, s. 36.

⁹⁰ Srov. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, s. 65.

⁹¹ Srov. BLATNÍKOVÁ, Š. *Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality*, s. 36.

⁹² Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 53.

⁹³ Srov. JEDLIČKA, R., et al. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. 1. vyd. Praha: Themis, 2004. 480 s. ISBN 80-7312-038-0, s. 127.

deprivace se vyskytnou například tehdy, pokud dojde k rozpadu rodiny, pokud je v rodině domácí násilí, různé formy týrání, pokud rodiče mezi sebou a děvčetem nekomunikují, pokud se vyskytují školní problémy anebo pokud v rodině chybí otec.⁹⁴ Pokud se vyskytne nějaká forma výše uvedené patologie, žena se může ztrácet v mezilidských vztazích, následně nevěří sama sobě a vytvoří si svůj svět se svými patologickými hodnotami.⁹⁵

Rodinná dysfunkce a domácí násilí - u mladých párů se může objevit dominance muže, na základě které, je žena nucena k prostituci. Přítelkyni nabízí svým známým a kamarádům. Muž se stane pasákem a žena je nucena k prostituci. Odborně se tomuto chování říká „dating violence.“ Takovéto dívky bývaly v mládí zneužívané a zanedbávané.⁹⁶ Většina takových žen mají kořeny v dysfunkční rodině, kde se brzy odcizily.

Deficit ve vzdělání - je typický pro státy, kde ženy slouží jako zdroj sexuálního obchodu. Prvotním problémem je, že ženy zde nebývají vzdělávané. Školní docházka je v tomto případě nezbytná už jen proto, že žena se ve škole naučí komunikaci a osvojí si svoji sociální roli.

Nízká míra senzitivity vůči pornografii - díky moderním technologiím je možný každodenní přístup k pornografii. Stává se, že mladí lidé se nejprve setkávají s pornofilmy nebo s pornosnímky, a proto mají zkreslenou představu o tom, jak by měl vypadat sex.

Mýty a předsudky - v sociálně slabé rodině se může stát, že je žena chválena za provozování prostituce. Bývá nepravdivě informována o realitě prostituování. Mýty ovlivňují sexuální postoje člověka.⁹⁷

Společnost - kde jednoznačně v dnešním světě dominuje krize rodiny, kdy tradiční katolickou církví po tisíciletí formovaná podoba rodiny není pro současné lidstvo přitažlivá.

Nemožnost sexuálního vyžití u manželů - příčinou bývá odmítavý postoj jednoho z manželů k pohlavnímu styku a jiným formám pohlavního uspokojení. Vzhledem k nemožnosti navázat s partnerem žádaný sexuální styk, vzniká poptávka po sexuálních službách, které nabízí nějaká třetí osoba.

⁹⁴ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 55.

⁹⁵ Srov. JEDLIČKA, R., et al. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*, s. 128.

⁹⁶ Tamtéž, s. 55.

⁹⁷ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 59.

Promiskuita - standardní představa o sexu je, že sex je vyvrcholením nějakého pevného emočního vztahu. Ovšem pokud se jedná o promiskuitu, jedná se o nahodilý výběr sexuálních partnerů a provozování sexu bez emoční angažovanosti. Časté střídání partnerů bývá jistým předstupněm před prostitucí. Promiskuita se vyznačuje nezdrženlivostí v sexuálním životě lidí.

Etická podmíněnost - jedná se o prostitutky, které se na dráhu prostituce dostaly na základě dědičných a výchovných dispozic anebo se jedná o ženy, které započaly dráhu prostituce nějakým silnějším motivem a jejichž osobnostní struktura jim tuto činnost umožnila.⁹⁸

Výše uvedené příčiny prostituce souvisí úzce právě s motivací k prostituci. Příčiny jsou vnější tlaky k tomu, aby žen a začala své tělo prodávat. U motivace jde o její vlastní vnitřní rozhodnutí k prostituci. Obecně se jedná o tlumení či podporování člověka zacílené tak, aby nějak jednal. Vychází z potřeb člověka.⁹⁹ Zvěřina jako hlavní příčinu prostituce žen považuje ekonomickou motivaci, která může být někdy spojená s tzv. heroinovou prostitucí. Cílem těchto prostitutek je prodávat své tělo a výdělek investovat do drogy.¹⁰⁰ Matoušek poukazuje na to, že ženy, které se snadno nechají k prostituci přivést, bývají mladé, protože mají zkušenosti s více sexuálními partnery, jsou celkově více promiskuitní a dají se snáz ovlivnit k rizikovému chování.

Matoušek rozděluje tři základní motivace k prostituci.

Motivace vnějším tlakem - jedná se o motivaci z vnějšího prostředí, kdy je žena motivována například svými známými. Často jsou takto motivovány dívky, které prošly dětským domovem a nemají žádné zázemí. Dále se jedná o motivační aspekty chudoby dané ženy a jejího okolí, zkušenosti ponižování a s násilím a o chybějící pracovní místa v prostředí, kde žena žije. Konkrétně se jedná například o rozvedenou matku dětí, která si prostitucí řeší svojí finanční situaci.

⁹⁸ Srov. BERANOVÁ, L. *Sociopsychologické faktory ovlivňující prostituční chování, její zátěž, problémy a východiska*. Brno, 2011. Bakalářská. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, s. 14.

⁹⁹ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 253.

¹⁰⁰ Srov. ZVĚŘINA, J. *Prostituce: poznámky ze sexuologického hlediska*. In Dvořáková, S., Truhlářová, Z. *Sociální aspekty sexuálního komerčního zneužívání: Sborník příspěvků z konference konané dne 3.3.2004 v Hradci Králové*. Hradec Králové: Katedra sociální práce a sociální politiky, 2004. s. 12-13. ISBN 80-86771-05-9, s. 12.

Motivace vlastní potřebou - pro některé ženy, které se prostitucí živí, není toto řemeslo jen nuceným východiskem v jejich ekonomické situaci, ale zároveň zábavou. Vliv na takovéto vnímání prodávání svého těla má to, zda je sex se zákazníky ženě příjemný nebo zda je klient ženy přitažlivý.

Motivace racionální rozvahou – je typická ekonomická teorie nabídky a poptávky. Žena nabídne sex a vydělá si tak hromadu peněz. Přirozená je noční směna, která se střídá s běžným denním životem. Výhodou prostituce pro ženy je to, že si během krátké doby vydělají plno peněz. Zároveň jsou časově neomezené, pracují, kdy chtějí a nakládají se svým časem tak, jak chtějí.¹⁰¹ Pokud je prostitutka atraktivní, je přirozené, že její výdělek bývá takový, kterého by u běžného zaměstnání nikdy nedosáhla.

Vaničková poukazuje na další motivace k prostituci, mezi které patří například chtíč po majetku, který se projevuje, pokud se žena snaží vyrovnat se svému okolí. Jiným typem motivace může být dobrodružství, zklamání z předešlého vztahu nebo odplata nevěry bývalému partnerovi.¹⁰² Každá žena, která poskytuje zákazníkům sex za úplatu má k tomuto chování jistou příčinu a jistou motivaci. Princip prostituce mají ale všechny společný.

„Organizace z Dortmundu Mitternachtsmission popisuje scénář začátků následovně: Mnoho žen pracuje nejprve jen příležitostně a s nadějí, že po vydělání určitého množství peněz a splacení závazků mohou s prostitucí okamžitě přestat. Pak počáteční zábrany opadnou a zpočátku si vydělají slušné peníze, které vyvolají jistou euforii (tabu byla překonána a zisk stoupl), jež je podporována například alkoholem, prášky, euforickými nákupy oblečení, šperků, kosmetiky atd. Počáteční euforie může vydržet nanejvýš několik měsíců a ženy se ocitnou izolovány v prostředí prostituce. Povaha jejich práce (sociální tabu) je donutí, aby se pokusily kontaktovat se starými přáteli, ale lžou nebo vedou dvojí život. Kromě toho vznikají emoční závislosti (např. na lidech, kteří z prostituce profitují) a břemeno finančních závazků (leasing, pojištění, vysoké náklady na bydlení) udržuje ženy v prostředí prostituce. Vystoupit z tohoto

¹⁰¹ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 253.

¹⁰² Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 75.

*scénáře není vůbec snadné. Vědomí, že nebude moci nadále vykonávat prostituci, je doprovázeno pocity strachu, nejistoty a selhání.*¹⁰³

1.4.2 Ukončení prostituce

Matoušek charakterizuje mnoho důvodů, které vedou ženy k tomu, aby s prostitucí skončily. Patří mezi ně nevhodné zacházení s prostitutkou ze strany kuplíře nebo majitele klubu. Dále chtějí ženy kariéru ukončit díky pocitu ohrožení, který mají, díky únavě z práce, znechucení či kvůli nejistotě, kolik peněz si vydělají. Prvotně je třeba, zaměřit se na nové zaměstnání. Žena je zvyklá žít na vysoké noze, kupuje si drahou kosmetiku, kouří kvalitní a drahé cigarety, nosí značkové oblečení. Je tedy těžké tento luxus opustit, ocitnout se najednou ve světě, který je ženě cizí a často dochází k tomu, že se žena začíná nudit. Nemá kamarády ani žádné známé, se kterými by mohla sdílet své zážitky z minulosti. Pokud však žena přeci jen ze sexbyznysu odejde, je možné, že se později stejně k prostitučnímu chování vrátí.¹⁰⁴ Dle publikace sdružení Rozkoš bez rizika, Ze sexbyznysu na trh práce probíhá rozhodování o tom, zda prostituční kariéru žena ukončí, souběžné s jejím výkonem. Pro ženy, které již nějaké zkušenosti s trhem práce mají, může být odchod ze sexbyznysu snazší. Ovšem pro ty, které začaly prostituovat bezprostředně po ukončení školy nebo v Čechách nikdy nepracovaly, je představa vydělávat si jinak velkou neznámou. Nejčastějšími faktory, které se podílejí na tom, že nakonec žena ze sexbyznysu odejde, mohou být:

- Duševní faktory – nenávisť a znechucení vůči mužům
- Zdravotní faktory – úzkost nebo zkušenost s násilím
- Ekonomické faktory – ženě se sníží její výdělky například z důvodu vysoké konkurence, věku nebo tím, že nabízí omezenou škálu praktik

Exitové programy pro ženy pracující v sexbyznysu

Exitové programy jsou u nás novinkou, která se objevila ve stěžejních organizacích, které pracují s ženami v sexbyznysu. Jejich cílem je ulehčit ženám ukončení prostituční kariéry. Zkušenosti zahraničních organizací jsou pro Českou republiku motivující. Principem exitového programu je promyslet jeho proces, naplánovat postup a určit

¹⁰³ ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*, s. 88.

¹⁰⁴ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 260.

jednu pracovníci, která se bude klientce věnovat a proces odchodu ze sexbyznysu s ní absolvovat. V České republice podobné programy uplatňuje La Strada nebo Rozkoš bez rizika. V letech 2008 až 2010 probíhal v Nizozemku exitový program a celkem dokázalo z cca 800 prostitutek kariéru na základě exitového programu opustit cca 30%, což je považováno na počátku snažení jako úspěch.¹⁰⁵

1.4.3 Důsledky prostituce

Vaničková klasifikuje několik možných následků, které mohou prostitutku postihnout během její kariéry.

Prostitutka jako oběť násilí - násilím je míněno především násilí sexuální. Konkrétním projevem je sex z donucení, který je často provozován bez ochrany. Dále se může jednat o nucení k nechtěným praktikám styku, o znásilňování, nucení k sexu s více klienty a o tělesné trestání při sexuálním styku. Ženy bývají ohroženy viktimizací ze strany klienta, ale i kuplíře.

Prostitutka prožívající sociální trauma - v průběhu sexuální kariéry ženy je typické, že ztrácí kontakt se svou původní rodinou a s přáteli. Stává se tedy, že žena začíná být sociálně zranitelná. Projevem je typické odmítání sociálních kontaktů.

Prostitutka prožívající stres - stres bezpochyby ohrožuje nitro každé osoby. To, jaké bude mít stres důsledky, záleží na tom, jak je prostituující ženou vnímán. Je všeobecně známo, že pokud stres na člověka působí delší dobu, může způsobit nějaké nemoci, někdy není vyloučeno, že může nastat psychická smrt člověka. Sexuální násilí na ženě může být příčinou posttraumatické stresové poruchy, která mívá za následek změnu osobnosti a s ní spojenou degradaci vztahů v rodině, s přáteli a v zaměstnání.

Prostitutka a suicidiální chování - právě následkem posttraumatické stresové poruchy může někdy být i suicidiální chování. Díky neustálému přemýšlení o sebevraždě může dojít k pokusu o ní. Suicidialita je ovlivněná psychickým stavem člověka, osobností jedince, situací a podporou rodiny. Patříčný vliv na sebevražedné chování byl prokázán u lidí s depresemi a u drogově závislých jedinců.

Prostitutka a drogová závislost - drogy jsou všeobecně používány prvotně k tomu, aby byla žena k prostituci donucena. Drogové opojení vyvolá v ženě promiskuitní chování a následně pak chytí na další dávku, ke které je ale již nutný

¹⁰⁵ Srov. ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*, s. 94-95.

nějaký výdělek. Drogy jsou používány také k potlačení bolesti či k povzbuzení v případě únavy.

Prostitutka zneužitá pro kriminální činnost - typickou činností je vydírání, okrádání klientů, prodávání drog a nalákání zákazníka do pastí. Jedná se o delikventní chování, které je blízké pouliční prostituci. Nedílnou součástí je organizovaná prostituce a obchod s lidmi.

Prostitutka s narušeným sexuálním a reprodukčním zdravím - jedná se zejména o ohrožení pohlavně přenosnými nemocemi. Žena má dále narušenou svou přirozenou sexualitu, vývoj a dochází i k nechtěným těhotenstvím a samovolným potratům.¹⁰⁶ Je to právě klient, kdo se podílí na hygienické úrovni prostituce.¹⁰⁷ Státní zdravotní ústav sleduje počet HIV nakažených osob a v roce 2014 by mělo být celkem v Česku 1 928 mužů a 379 žen nakažených HIV. Dohromady 1 640 osob. Vaníčková uvádí, že během posledních let došlo k nárůstu HIV pozitivních lidí a to díky příchodu cizinců z východní Evropy.

Prostitutka ohrožená marginalizací, migrací a ilegality - i přes to, že prostitutka by měla mít možnost nějaké pomoci pramenící z naší společnosti, je považována za špatnou a ocitá se na okraji společnosti. Je terčem sekundární viktimizace a to především díky marginalizaci. Pro prostitutky je potom řešením, které vnímají jako přirozené, migrace. Ilegální uprchlice bývají potom právě prostitutky.¹⁰⁸

Prostitutka s poruchou somatického zdraví - velká souvislost je vnímána právě mezi poruchou zdraví a dlouhodobým stresem.¹⁰⁹ Dle Hanzela mezi stresové nemoci lze zařadit onemocnění kardiovaskulárního systému, nádorová onemocnění, bronchiální astma, diabetes, sexuální a neurologická onemocnění.¹¹⁰

¹⁰⁶ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 84-90.

¹⁰⁷ Srov. DUNOVSKÝ, Jiří. *Problematika dětských práv a komerčního sexuálního zneužívání dětí u nás a ve světě*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 251 s. ISBN 80-247-1201-6, s. 25.

¹⁰⁸ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 91.

¹⁰⁹ Srov. VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*, s. 92.

¹¹⁰ Srov. HANZEL, J. *Stres jako příčina řady onemocnění*. *Celostní medicína* [online]. 2013 [cit. 2015-01-21]. Dostupné z: <http://www.celostnimedicina.cz/stres-jako-pricina-rady-onemocneni.htm>

2 VÝZKUM

2.1 Cíl práce a výzkumné otázky

Diplomová práce si klade za cíl analyzovat právní aspekty prostituce, aplikovat je na možná legislativní východiska a klasifikovat etický rámec prostituce.

V souvislosti s cílem práce byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

- 1) Jaká legislativní řešení prostituce se ve světě i u nás nabízejí?**
- 2) Jaké etické aspekty subjektivně pocítují prostituující?**
- 3) Jaké etické aspekty prostituce dopadají na naši společnost?**

Právní aspekty prostituce budou zmapovány a analyzovány prostřednictvím studia odborných zdrojů. Etické aspekty prostituce se klasifikují a demonstrují na základě znalosti problematiky z odborných publikací a z výzkumného šetření. Účel výzkumu je takový, že výsledky, kterým předcházelo vyhodnocení výzkumných otázek, přispějí k odhalení subjektivně vnímaných etických aspektů prostituce ženami, které se živí sexem za peníze.

2.2 Použitá metodika a výzkumný soubor

Data ve výzkumu byla sbírána prostřednictvím kvalitativní metodologie. Kutnohorská uvádí, že principem kvalitativní strategie je analýza zkoumaných jevů, odhalení složek, spojení a závislostí mezi jevy, charakteristika struktury, smyslu či funkce, které jevy plní.¹¹¹ Hendl doplňuje, že je důležitý prvotní výběr nějakého téma a stanovení výzkumných otázek. Zároveň je nezbytné vyhledávat a analyzovat veškeré informace, které slouží k tomu, abychom našli odpovědi na dané výzkumné otázky. Principem kvalitativní výzkumné strategie je porozumět lidem a soustředit se na subjektivní svět osob v jejich životě.¹¹²

¹¹¹ Srov. KUTNOHORSKÁ, J. *Výzkum v ošetrovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 175 s. Sestra. ISBN 978-802-4727-134, s. 22.

¹¹² Srov. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4, s. 51.

Kvalitativní strategie má za cíl odhalení podstaty jevů a zkušeností. Výzkum se soustřeďuje na život lidí, příběhy lidí, chování a vzájemné vztahy.¹¹³

Kutnohorská vymezuje základní charakteristiky kvalitativního výzkumu. Řadí mezi ně malý soubor respondentů, kdy ve výzkumu nejde o statistické údaje, ale o hloubkové rozhovory. Sběr dat je systematický a v centru pozornosti je člověk a daný problém, který je zkoumán, není nikdy přesně ohraničen. V průběhu výzkumu jsou stále objevovány nové skutečnosti.¹¹⁴ Reichel doplňuje, že zásadní je během výzkumu vytváření nových hypotéz. Jako cíl kvalitativní strategie vidí ve zkoumání určitého prvku, fenoménu a procesu v podmínkách, které jsou přirozené, a existuje zde snaha o porozumění, a o komplexní náhled na zkoumaný jev.¹¹⁵

Technika sběru dat

Data byla sbírána pomocí polostrukturovaného rozhovoru, který se vyznačuje tím, že je to rozhovor s určitým návodem, tazatel má stanovené dílčí téma a ostatní otázky vznikají v průběhu rozhovoru. Role tazatele a dotazovatele je vyrovnaná a očekávaným výsledkem by měly být volně formulované odpovědi.¹¹⁶

Do výzkumu bylo zapojeno 8 žen, které prostituuji a byly vybrány metodou samovýběru. Ta se vyznačuje tím, že je nutný dobrovolný zájem komunikační partnerky, zapojit se do výzkumu.¹¹⁷

Analýza získaných dat byla vytvořena metodou trsů. Trsy vznikají na základě uspořádání dat do kategorií. Hledí se na princip podobnosti. Určité výroky se seskupí do skupin a vzniknou obecnější kategorie. Z jednoho úzce vymezeného tématu lze prostřednictvím kategorizace vytvořit trsy.¹¹⁸ Dostat se do prostředí podniku, který je na vyšší úrovni, bylo pro mne snadné. Jednak se osobně znám s jednou sexuální pracovnící a před několika lety jsem zde již výzkum prováděla, a tak jsem měla u dotázaných

¹¹³ Srov. STRAUSS, A. *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie* Přel. S. Ježek. 1.vyd. Boskovice: Albert, 1999, 196 s. ISBN 80-858-3460-X, s. 12.

¹¹⁴ Srov. KUTNOHORSKÁ, J. *Výzkum v ošetrovatelství*, s. 23.

¹¹⁵ Srov. REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Vyd. 1. Praha. ISBN 978-80-247-3006-6, s. 85.

¹¹⁶ Srov. SEDLÁKOVÁ, R. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, 539 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9, s. 210.

¹¹⁷ Srov. REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*, s. 84.

¹¹⁸ Srov. MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 332 s. ISBN 80-247-1362-4, s. 221.

respondentek dveře otevřené. Věděly, že mi mohou důvěřovat. Dotazování bylo prováděno před „směnou,“ kdy ženy byly již připravené k nabízení sexuálních služeb, ale podnik ještě nebyl otevřený. Přítomné ženy jsem oslovila, vysvětlila jim účel výzkumu, typ dotazování, seznámila jsem je s anonymitou výzkumu a následně bylo domluveno, které ženy mi rozhovor poskytnou. Jako první jsem vedla rozhovor se ženou, kterou znám. Měly jsme k dispozici jeden volný pokoj, kde jsme seděly naproti sobě a povídaly jsme si. Rozhovory jsem si nahrávala na diktafon a následně přepisovala. Informace o zařízení a jeho chodu jsem si zaznamenávala prostřednictvím terénních poznámek. S ženami jsme si tykaly. Vzhledem k citlivosti tématu jsme se shodly na tom, že je to pro ně snazší. Nejprve všechny ženy uvedly obecné informace o sobě, kterými byl věk, délka prostituční kariéry, vzdělání, počet dětí, rodinný stav a národnost. Následně bylo neformálně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře žen, o jejím vzniku, o průběhu a po tom, co se atmosféra uvolnila a žena již bez zábran komunikovala, bylo přistoupeno, ke konkrétním dotazům. Dotazy se týkaly zdravotního a sociálního pojištění, legislativní znalosti o prostituci, názorů na to, jak by si ženy představovaly právní úpravu v České republice, dále byly pokládány otázky na téma morálních aspektů prostituce, vnímání etických souvislostí na společnost a na ženy samé. Vzhledem k obsáhlosti zjištěných výsledků, byla do diplomové práce vložena ta část přepisů rozhovorů, která koresponduje se zkoumanými aspekty (viz Příloha I.).

2.3 Prostředí výzkumu

Výzkum byl realizován v blízkosti hranic s Rakouskem v jednom nejmenovaném podniku. Podnik je veden jako penzion. Prostitutky si zde pronajímají pokoje, ve kterých jsou ubytované. Podnik disponuje ještě osmi dalšími pokoji se sociálním zařízením, které slouží pro výkon prostituce. Jeden z nich disponuje výřivkou. V přízemí podniku je jedna velká místnost a v ní pár samostatných koutů. Místnost je vybavena luxusními pohovkami a stolečky. Uprostřed je malé podium s taneční tyčí. Okna jsou zakrytá závěsy. Interiér disponuje vybavením, jako jsou laserová světla, reproduktory a různě barevné mírné osvětlení. V přízemí se nachází bar. Otevírací doba baru a podniku jako takového je v týdnu od 17:00 hodin do 05:00 hodin, o víkendu se otevírací doba prodlužuje do 06:00 hodin. Personální obsazení podniku je zajištěné třemi barmany, kteří se střídají na směny, vyhazovači, kteří pracují pouze o víkendu a

také pracovníky úklidu. Podnik funguje tak, že se v 17:00 hodin otevře, obsluhují se zákazníci, prostitutky nabízejí své sexuální služby, zákazníci se baví a v 05:00 hodin se zavírá. Následně přijede personál úklidu, který vypere a pověsí veškeré prádlo (ručníky a prostěradla) a poklidí pokoje využívaná pro prostituci a přízemí baru. Pokoje, které jsou určeny pro prostituci, bývají vybaveny manželskou postelí, nočními stolky, závěsy na oknech a menší koupelnou. V každém z pokojů je tlačítko, jehož zmáčknutí spustí v případě ohrožení prostitutky alarm. Signalizační zařízení se ozve u barmana. Přízemí a parkoviště je monitorované ještě kamerami. V podniku bývá různý počet žen. V týdnu jich zde je ubytováno přibližně 8-10. Tyto ženy nabízejí sexuální služby. Na víkend přijíždí žen víc a v baru jich pak najdeme i kolem 20. Více žen se do podniku sjíždí i v dny, kdy je v Rakousku státní svátek. Většinu klientů tvoří rakouští sousedé. Ženy, které zde nabízejí své služby, jsou Češky, Ukrajinky a Moldavanky. V dané obci v jiných podnicích je možné najít také Rumunky a Slovenky. Tento podnik se vyznačuje tím, že patří mezi luxusnější. Proto se zde nenajdou ženy, které poskytují pouliční prostituci, ale spíše ženy na vyšší úrovni. Způsobů, jak se klienti v baru chovají, je několik. Jsou tací, kteří přijdou, usadí se do křesla, čekají na obsluhu baru a následně čekají, až k nim přijde nějaká žena a nabídne jim své služby. Někteří muži si s ženou chtějí ještě povídat a u toho jí samozřejmě koupí nějaký drink. Jiní muži vejdou do podniku, chvíli si vybírají ženu, osloví ji a jdou například hned na pokoj. Nepsaná dohoda provozovatele podniku a žen, které jsou zde ubytované je taková, že ženy se snaží muže nejprve zaujmout a povídat si s nimi, aby docílily toho, že muž utratí také nějaké peníze na baru. Podnik totiž profituje především z útraty na baru a z nájemného, které ženy platí. To, co zákazník ženám zaplatí, je jim ponecháno a nikdo se o jejich výdělky nezajímá. Klient může na baru utratit poměrně mnoho peněz, protože například jeden plechovkový Budvar zde stojí v přepočtu na Koruny cca 150,- Kč. Pokud tedy zákazník ženě naznačí, že by chtěl využít její služby, žena jde k baru, kde si vyzvedne klíče od volného pokoje, vezme si ručníky a prostěradlo a zavede zákazníka na pokoj. Tam se zákazník jde osprchovat a žena mezitím povleče postel. Po provedení sexuální služby žena sebere použité prádlo, pokoj zamkne, nechá si zaplatit a odchází se zákazníkem do přízemí. Tam se s ním loučí a sama se většinou odebírá na svůj pokoj, kde se osprchuje a upraví. V přízemí se ženy pohybují ve spodním prádle, v minišatech nebo různých oblečkách. Na přání zákazníka nebo někdy i ze své vůle mohou ženy v baru zatančit u tyče. Co se tyče samotné sexuální služby, bylo mi komunikačními partnerkami sděleno, že veškerá

sexuální aktivita probíhá přes prezervativ. Pokud se jedná například o orální uspokojování, to také probíhá přes prezervativ. Dále ženy shodně uvedly, že vzhledem k tomu, že se jedná o luxusnější podnik, není mnoho praktik, které by byly schopny zákazníkovi poskytnout. Bylo hovořeno o tom, že se ženy s klienty nelíbají a nechtějí většinou, aby se jich klient dotýkal v jejich intimních partiích. Za sex si každá žena v podniku účtuje stejně a to proto, aby se zmírnil možný konkurenční boj. Za půl hodiny se ženou je účtováno klientovi cca 1 500,- Kč. Čas se počítá již od vstupu na pokoj. Specifikem podnikové prostituce bývá i to, že žena si může vybrat, zda s daným klientem na pokoj půjde, nebo ne. Stejně tak je na jejím rozhodnutí, kolik klientů za večer bude mít. Ženy shodně uvedly, že každá z nich má klienta, který jezdí výhradně za nimi. Tito klienti se většinou do žen zamilují a vozí jim různé dárky. Občas si ženu zaplatí na celý den a tráví ho s ní. Velice důležitým aspektem, který je stěžejní pro prostituci v podniku u hranic s Rakouskem je, aby žena uměla komunikovat se zákazníkem v němčině. Znalost Německého jazyka na komunikativní úrovni, je nezbytná. Nejen tedy znalost specifickým výrazů, které se týkají sexuální služby, ale důležitá je také všeobecná znalost jazyka, aby žena mohla klienta na baru zabavit a komunikovat s ním. Tím se postará o to, že s ní klient ještě před aktem stráví nějakou chvíli, kdy si žena objedná na účet klienta nějaký drink a zprostředkuje tak tržbu barmanovi. Podnik, ve kterém výzkum probíhal je samozřejmě odlišný, co se týče obsazení žen, například o prostituce pouliční. Podniková prostituce má svá specifika nejen co se týče krásy žen, inteligence žen, praktik, které ženy klientům poskytují, místa, kde je klientům sexuální služba nabízena, cen, za které je možno si službu zakoupit, ale také úrovní sexuální služby.

2.4 Seznámení s respondentkami

Výzkumný soubor tvořilo 8 respondentek. Každá má nějaký svůj příběh, o kterém pohovořily během rozhovoru. Přepisy použitých částí rozhovorů jsou uvedeny v příloze (viz Příloha I.). K větší přehlednosti budou nastíněny základní informace o respondentkách.

Respondentka	Věk	Národnost	Délka prostituční kariéry	Rodinný stav	Vzdělání	Počet dětí
R 1	29	Česká	5 let	Svobodná, nemá přítele	Vyučena	2
R 2	34	Moldavská	7 let	Rozvedená, nemá přítele	Vyučena	0
R 3	30	Ukrajinská	5 let	Svobodná, nemá přítele	Vysokoškolské	0
R 4	28	Česká	2 roky	Svobodná, má přítele	Středoškolské	2
R 5	39	Česká	12 let	Svobodná, nemá přítele	Vyučena	0
R 6	23	Česká	1 rok	Svobodná, má přítele	Vysokoškolské	0
R 7	33	Ukrajinská	7 let	Rozvedená, nemá přítele	Středoškolské	0
R 8	25	Ukrajinská	3 roky	Rozvedená, má přítele	Vyučena	0

Rozhovory s jednotlivými ženami byly velmi zajímavé. Nejprve jsme hovořili obecně o jejich kariéře, o tom, jak dlouho práci prostitutky dělají, jak se k ní dostaly atd. Následně jsem pokládala respondentkám konkrétní dotazy a jejich odpovědi mi měly přinést informace o právní a etické stránce jejich konkrétní prostituční kariéry. Některé ženy byly hovornější, jiné byly zase ve svých odpovědích více zdrženlivé. Cizinkám jsem bez větších problémů rozuměla, ženy se během prostituční kariéry v Čechách, naučily mluvit srozumitelně česky. Odpovědi jsem díky jejich dialektu volně

přepisovala. Musím uznat, že přístup žen k mému požadavku provést rozhovor, byl pozitivní a ženy byly ochotné se mnou o problematice prostituce pohovořit.

2.5 Vyhodnocení výzkumu

Následující text poukazuje na subjektivně vnímané aspekty, které v oblasti etiky a práva vnímají respondentky. Z jejich odpovědí byly zmapovány všechny tematicky podobné výroky, které byly kategorizovány do tzv. trsů. Jednotlivé odpovědi respondentek argumentačně podporují vznik obecnější kategorie. Výroky respondentek nebyly v některých trsech uváděny bezprostředně všechny, které by se daly do dané kategorie zařadit, nýbrž z důvodu zpřehlednění byla provedena selekce takových odpovědí, které nejvíce argumentačně vystihují danou kategorii.

V rámci výzkumného šetření jsem si vědoma omezenosti výsledků z důvodu malého vzorku respondentek. Výzkumem tedy nebyl získán ucelený obraz, který by bylo možné považovat za všeobecně platný, ale byly zjištěny některé rozhodné etické a právní aspekty sexuální práce, které jsou subjektivně vnímány sexuálními pracovníci působícími v rámci luxusnější podnikové prostituce.

Zdravotní a sociální pojištění

Respondenkám byly pokládány otázky typu, jak to mají s pojištěním, zda si ho platí sami, zda je za ně odváděno zaměstnavatelem, státem atd...

R1: *„Jsem oficiálně zaměstnaná jako kadeřnice u jedné mé známé. Má tam kadeřnictví a pár holek a mě zaměstnala s tím, že já si zdravotní a sociální platím přes ní.“*

R2: *„Dřív jsem si ho platit nemusela, pracovala jsem ve fabrice, pak jsem začala dělat tohle a holky mi poradily, abych si platila zdravotní kvůli doktorům a ošetření, a tak si platím zdravotní pojištění. Sociální nepotřebuju, až si vydělám ještě nějaký peníze, chystám se vrátit se domů. Mám tam rodiče.“*

R3: *„Platím si ho jednou za rok. I zdravotní i sociální.“*

R4: *„Jsem na rodičovské.“*

R5: *„Jsem u kamaráda zaměstnaná jako masérka. Náklady na sebe mu platím. Bez toho by to nešlo dneska.“*

R6: Studentka, pojištění platí stát.

R7: „*Ano, nemáme žádné povinnosti, jen si platíme pojištění.*“

R8: „*Předtím mě jakoby zaměstnával kamarád jedné pracovnice tady a teď jsem se musela přihlásit na úřad. Teď počkám, protože si myslím, že budu mít brzo jinou práci.*“

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že 5 z 8 respondentek si samostatně platí zdravotní pojištění. Sociální pojištění si platí 4 respondentky. Jedna respondentka je rodičovské dovolené, další je studentka a třetí je v evidenci Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání. 3 z 8 respondentek si neplatí povinné pojištění pomocí vlastních zdrojů, ale odvádí ho za ně stát.

Názor respondentek na návrh zákona o regulaci prostituce

Respondentky byly dotazovány, zda mají povědomí o návrzích zákonů, které by upravily fenomén prostituce. Pokud nevěděly, byla jim tato problematika přiblížena a respondentky se následně vyjádřily.

R1: „*Určitě bych nechtěla žádné povinné zdravotní prohlídky. Já mám svého lékaře, kam pravidelně chodím a nedovedu si představit ještě chodit jinam. Myslím si, že odvádět daně by bylo to nejmenší, protože bysme jako každý podnikatel, nic nepřiznávaly. U nás tady v podniku je to jiný než na ulici. Mám doma dvě děti, o které se každý den starám a to, co večer dělám, nikdo neví. Takže pro mě nějaká registrace nepřipadá v úvahu.*“

R2: „*Myslím, že ta regulace je hodně přísná, když už by něco muselo být, tak ta tolerance vypadá líp.*“

R3: „*Pokud bych měla každý rok chodit na úřad pro nějaké potvrzení a potom i každý měsíc k lékaři na prohlídky, přestala bych to dělat. U nás je to jiné než u holek na ulici. My si nedovolíme na klienta sáhnout, pokud nemá kondom, chráníme se. Takže si myslím, že nám by ty zákony nepřinesly nic pozitivního.*“

R4: „*Jo, o tom jsem slyšela, já jen doufám, že jim to potrvá jako všechno ostatní a mě se to vyhne. Nikam bych nechodila, na žádný úřady.*“

R5: „*Slyšela. Akorát si nedovedu představit, jak by vše fungovalo v praxi. To, co vymýšlí, je blbost podle mě.*“ „*Ty bys byla ochotná chodit k lékaři každý měsíc?*“ „*Ne, nebyla. Neměla bych důvod. Když bysme měly obavu z nějaké nemoci, máme šanci se nechat anonymně otestovat tady. Nabízí nám to jedna organizace.*“

R6: „Jo, vím o nich, ale to snad nemůžou pustit normálně do oběhu. Nevím, jak bysme dokazovaly naše příjmy. Je to hloupost.“

R7: „Řešili jsme to jednou s holkama tady, ale dokud to nenařídí, tak mě to nezajímá.“

R8: „Nezajímám se o to. Vím od holek, že v Čechách se to nijak neřeší.“

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že 6 respondentek z 8 má ponětí o návrzích, které v posledních letech byly předloženy vládě. Zejména jsou seznámeny s návrhem na regulaci prostituce, se kterým ale ani jedna z dotazovaných nesouhlasila. Jako problémové respondentky uváděly danění příjmů, lékařské prohlídky v měsíčních intervalech a každoroční návštěvu úřadu.

Ztráta sebeúcty

R1: „Máš pocit, že tahle práce škodí tobě?“ „Mám, od té doby, co to dělám, si nevěřím. Cítím se jak největší póvl na světě a nemám vlastně ani odvahu, jít někam jinam a hledat něco jiného.“

R5: „Stalo se mi, že když se mě pak někdy někdo zeptá, kde pracuju a já těm lidem pořád lžu, připadám si divně. Je to jako bysme žily úplně jiný životy někdy.“

R6: „Některý holky jsou samoživitelky a dostaly se na dno. To jim nějakou sebeúctou už tak vzalo. Ale když ještě musí dělat tohle, aby zaplatily nájem a mohly koupit dětem lipánky, tak pak nemaj sebeúctou fakt žádnou.“

Respondentky se ve svých výrocích vyslovily tak, že z postojů k jejich prostituční kariéře je patrné, že u většiny z nich došlo ke ztrátě sebeúcty

Chybná forma sexuální aktivity

R1: „Je sex, který provozuješ se zákazníky podle tebe normální?“ „Nejspíš ne, rozdíl je v tom, že tady jsou pravidla a zákazy. A ty se musíš dodržovat. Za normální sex taky nedostaneme zapláceno, takže asi to není normální sex.“

R4: „V čem je jiná sexualita tady v práci a v čem sexualita s přítelem?“ „Ve všem. Myslím, že takhle to tady mají všechny holky hodně podobné. Se zákazníky dělám je málo sexuálních technik. Obecně platí, že nás nesmějí líbat, nesmějí nám sahat na přirození. Já jsem schopná klientovi nabídnout dvě základní polohy. Nic víc. Klienti to vědí a většinou pokud chtějí něco extra, ví, že tady většinou neuspějou.“

R6: „Tady je to o navození atmosféry a o předstírání. Samotný akt je vždycky docela krátký, takže se nestane, že bych strávila s někým třeba dvě hodiny na pokoji a dělala tam všelijaký vopičárny (smích). Má to svá pravidla a to je dobře. Doma je sex samozřejmě úplně jiný. To se nedá vůbec srovnat. Tady to není normální běžný domácí sex.“

Ve výsledcích šetření je patrné, že respondentky vnímají sex se svými klienty velmi podobně. Charakterizují ho jako něco, co je odlišné od sexu s partnerem a to především tím, že jde o práci. Respondentky během výzkumu shodně uvedly, že počet sexuálních technik, které jsou schopné klientům nabídnout, je omezený.

Degradace lidské osobnosti

R5: „Mám problém přestat. Zkoušela jsem to několikrát, ale vždycky jsem se k tomu pak zase vrátila. Nebyla pořádná práce, všechno za málo peněz. A já už jsem asi zvyklá na jinej standard.“

R7: „Stav prostituce co se týče právní formy, ti takhle vyhovuje?“ „Ano, nemáme žádné povinnosti, jen si platíme pojištění.“

R7: „Máš pocit, že to co děláš je špatné?“ „Ze začátku mi to tak přišlo. Dlouho jsem se s tím nemohla vyrovnat. Styděla jsem se vyjít normálně na ulici nebo jít nakupovat. Bála jsem se, že potkám klienta. Teď už jsem si na to zvykla.“

R8: „Protože jsme pro ně (muže) holky, co jsou jen zboží. A oni nechtějí, aby nás měl někdo jiný. Neví, jaká ta práce je a nechtějí to slyšet. Vidí jen to, že jsme špíny, coury...“

Výše uvedené výroky respondentek jsou malým vzorkem názorů z celého výzkumu, které obecně poukazují na to, že některé jejich postoje ke každodennímu životu, jsou zvrácené. Tyto zvrácené názory a hodnoty vedou k prostupné degradaci lidské osobnosti.

Dobrovolnost

R1: „Kdybych měla jinou možnost výdělků peněz, tak to nedělám. Ale jako švadleně mi nikdo víc jak 10 000,- Kč nedá a já mám jen 10 000,- Kč poplatky za bydlení měsíčně.“

R5: „...ale teď už je mým cílem jenom našetřit, koupit si byt a z ušetřených peněz žít. Na byt už našetřeno mám.“

R6: „...je (prostitutky) k tomu (prostituci) nenutí tady žádná fyzická osoba, ale vždycky u každý existuje důvod, proč to ty holky dělaj. Dobrovolně, sama od sebe, třeba pro atraktivitu práce, by to nešel dělat nikdo. Všechny tu jsou prostě kvůli penězům.“

Respondentkám byly kladeny otázky týkající se dobrovolnosti jejich prostituční kariéry. Z výsledků výzkumu je patrné, že všechny dotázané respondentky do sexu se zákazník žádná fyzická osoba nenutí, nicméně jsou k prostituci donuceny svou ekonomickou situací.

Důstojnost člověka

R3: „Dá se tedy říct, že tvoje tělo má podobu zboží, které si může zákazník na chvíli koupit?“ „Je to tak. Naše výhoda v podniku je ta, že my si ty zákazníky můžeme vybírat. Takže jen ty sama rozhodneš o tom, komu se v podstatě zaprodáš.“

R6: „Myslíš si, že u téhle práce dochází ke snížení důstojnosti?“ „Když se dívám na holky kolem, tak určitě. Ty to dělají už delší dobu a mám pocit, že jsou takový bojácný. Bojácný co se týče normálního života. Tady je každá strašně silná, ale to jen proto, že právě vypila flašku vína, ale kdyby měly začít žít normálně, myslím, že by to bylo těžký.“

R8: „Co tvůj přítel, ví o tvé práci?“ „Ano, přítel to ví. Řekla jsem mu to.“ „Jak se k tomu staví?“ „Jste spolu chvíli, domluvili jsme se, že toho nechám.“ „Domluvili jste se na tom, kdy s tím skončíš?“ „Přítel mi teď hledá novou práci a až mi jí najde, odstěhuju se k němu a přestanu s tím.“

R8: „Ano, stydím. Je to pro mě ponížující, ale jinou práci jsem tady nenašla.“

Ve výše uvedených výrocih získaných výzkumným šetřením je jasně patrné, že respondentky sami pociťují, že u nich došlo u každé k individuálnímu narušení lidské důstojnosti.

Degradace přirozené sexuality a reprodukčního chování

R3: „A co tvoje sexualita, myslíš, že se liší od sexuality těch, co neprostituuji?“ „Odlišnost je jenom v technice sexu. A v tom, co zákazníkovi dovolujeme. Jinak samozřejmě, že když jsme nahé nebo se zákazníkem, tak se už nestydíme a sex je pro nás běžnou každodenní věcí v podstatě.“

R6: „Je to o tom, jak to (sex s klienty) kdo vnímá a jak moc se angažuje. Já se u klientů moc neangažuju, většinou jim ke vzrušení stačí vidět, jak vypadám. No a pak to

jde samo. Mám taky svůj strop. Víc jak 4 za večer si nikdy nevezmu. Takže všeho s mírou a potom mám pocit, že to jde.“

R8: *„Tady ten sex vypadá jinak. Nemáme z toho radost ani užitek. Uděláme, co je třeba a dostaneme zapláceno. Nikdo nás do ničeho nenutí.“*

R7: *„Myslíš si, že sexualita, která je tady v podniku, je normální?“ „My to určitě už jako nenormální nevnímáme, ale pro okolí to normální není. Jsme tady ve spodním prádle, ukazujeme se, tancujeme a to se děje jenom v podniku. A sex u nás nevede k vyvrcholení, je to možnost pro klienta, jak se uspokojit.“*

Respondentky se shodly na specifické formě sexuálních služeb, která je odlišná od sexu v běžném partnerském životě. Výše uvedené výroky, které se týkají bezprostředně jejich prostituční sexuality, naznačují, že celkový pohled respondentek na sexualitu jako takovou, je zvrácený.

Deformace přirozených sociálních rolí

R1: *„V podniku si nikoho nenajdu. Pár holek tady skončilo kvůli nějakému zákazníkovi, ale neměly na rozdíl ode mě děti, takže já musím hledat jinde a na to moc času nemám.“*

R2: *„Pokud tohle dělám, není šance začít normální život. Jednou jsem si se zákazníkem něco začala a bylo to špatně. A do normálního prostředí se mezi lidi nedostanu. S holkama jezdíme akorát často někde na jídlo, ale celý víkend pracujeme, takže když bych chtěla někde někoho poznat, musela bych si vzít volno. A o víkendu je to škoda, to bývá hodně kšeftů.“*

R5: *„Ty bys někdy chtěla s někým někde bydlet a mít děti?“ „Už ne. Ještě před několika lety jsem po tom toužila, ale teď už je mým cílem jenom našetřit, koupit si byt a z ušetřených peněz žít. Na byt už našetřeno mám.“*

R6: *„Neví to nikdo, jsem pro ně šikovnou studentkou. Problém je ale v tom, že život v Praze vyjde na dost peněz a kde je mám vzít, mi rodiče nějak zapomněli říct.“*

Respondentky ve výzkumném šetření uvedly, že 2 z 8 mají přítele. 6 respondentek svého partnera nemá. Respondentky shodně vidí možnost nalezení partnera během prostituční kariéry, jako nereálnou. Čtyřem respondentkám je více jak 30 let a chtějí po rodině a ukotvení si svých přirozených sociálních rolí, nemají.

Marginalizace patologické subkultury

R2: „Myslíš si, že by tě (rodiče) odsoudili, kdyby to věděli?“ „*Určitě, nemohla bych se domů ani vrátit. Rodiče i já jsme věřící. Rodiče by mi to nikdy neodpustili.*“

R3: „*Mám dojem, že jsme lidmi okolo považovány jako odpad. Pokud jedu do města nakoupit jen jídlo, je pěkně, tak si vezmu šaty a v obchodě promluvíím svým přízvukem, už se na mě koukají jak na odpad společnosti. V Rakousku je to úplně o něčem jiném. Jezdíme tam s holkama na nákupy pravidelně, protože tam je na nás pohlíženo normálně. Naopak, tím, že kupuje dražší zboží, si nás tam prodavačky hýčkají.*“ „Myslíš tedy, že vás společnost považuje celkově za něco patologického?“ „*Nejen společnost, ale i politika. Už jenom tím, jaký návrhy zákonů předkládají...*“

R5: „Jak si myslíš, že to vnímá společnost?“ „*Tragicky, ale je to proto, že o tom nic neví. Srovnávají nás s holkama z ulice a v tom je ten problém. Všeobecně nás lidi vnímají jako něco špatného, jako špinavý holky. Ale rozdíl v tom, jak to děláme v podniku a jak holky na ulici, nikdo nevidí. Ulice je riziková, ale tady má všechno svoje pravidla.*“

R6: „*Je to o tom, že by nikdy nemohly nikomu kolem sebe říct, co dělaly, protože společnost by je jednoznačně zavrhlá. U nás pro tuhle práci prostě není pochopení.*“

R6: „*Společnost nás tak vnímá, jako špatné. Ale prostituce byla přece v každé společnosti pomalu už od jejího počátku. Takže společnost vlastně asi neví, co chce (smích). Nejradši by nás udupali do země, ale bez nás by se taky neobešli.*“

R7: „Cítíš se s touhle prací jako na okraji společnosti?“ „*V Čechách ano, v Rakousku ne. Pro Čechy je každý žena, která mluví s ukrajinským přízvukem hned šlapka a tak na nás i koukají. Prohlížejí si nás, a to třeba i když jdu do banky. Když jedu nakupovat sem do města, tak se nenalíčím a obleču si vždycky něco staromódního. Dělán to proto, aby na mě pak lidi nekoukali.*“

Ve výzkumné šetření 2 respondentky uvedly, že obecně platí, že jsou pozitivněji vnímány v prostředí rakouské společnosti než v okolí českých lidí. 6 respondentek ve svých odpovědích sdělilo takové informace, ze kterých je patrné, že se cítí být marginalizovanou vrstvou a společnost na ně pohlíží patologicky.

Svádění nerozhodnutých zákazníků

R4: „Pokud jsi v podniku jen o víkendu, snažíš se asi vydělat hodně peněz. Máš nějakou taktiku na zákazníky?“ „*Nedělám to v týdnu, jako některé holky tady, a proto mám ty dvě noci většinou dost energie. Pokud přijde klient nebo parta mužů, jsou holky,*

které k nim nejdou hned a čekají, až si je třeba někdo vybere. Já naopak k novému zákazníkovi přijdu a zeptám se ho rovnou, zda bych mu mohla něco nabídnout. Proto mám tak 4-7 mužů za večer. Prostě se snažím. “ „A co se děje, když se sem jde jen nějaký potencionální zákazník podívat a rovnou řekne, že na pokoj nechce?“ „Bývá to tak, že si s ním vždycky aspoň chvíli povídám. Pak se ho na konci rozhovoru zeptám znovu, jestli by nechtěl jít na pokoj a pokud řekne, že ne, jdu k jinému klientovi. “ „Dá se tedy říct, že některé z vás se snaží muže svádět?“ „Určitě a někdy je to dost konkurenční boj tady. Je to o tom, kdo je hezčí, hubenější, vyspělejší, ale někdy i rychlejší. A toho se snažím využívat. “

R6: *„Snažíš se ty sama někdy dostat na pokoj někoho, kdo se ti třeba líbí?“ „Mám na to svou taktiku. A to tanec u tyče. Občas sem chodí kluci, kteří jsou pěkný a tak ta práce je potom samozřejmě menší utrpení. Jednou přišla parta kluků a jeden z nich na pokoj jít nechtěl, čekal na ně na baru a já mu zatancovala, chvíli jsme si povídali a pak jsme šli nahoru. “*

Dvě respondentky popsaly situaci, kdy se stalo, že došlo ke svedení potencionálního zákazníka k sexu za úplatu, aniž by očividně daný muž s cílem koupit si sex, do podniku přišel.

3 PRÁVNÍ ASPEKTY PROSTITUCE

3.1 Legislativní modely řešení otázky prostituce

Známe doposud tři způsoby, kterými je možné na prostituci nahlížet:

- **Prostituce jako trestný čin.** Toto opatření by se jistě postaralo o razantní snížení prostituujících osob, ale zajisté by nevymýtilo soukromou prostituci, která by byla stále aktuální.
- **Reglementace prostituce.** Ženy, které by se chtěly živit prostitucí, by musely pravidelně navštěvovat lékaře a byly by účastny daňového odvodu.¹¹⁹ Prostitutky jsou registrované a jsou pod sociální a zdravotní kontrolou. Na provozovatele klubu platí státní kontrola a jasně dané podmínky. Zákonem reglementovaná prostituce je typická pro Rakousko, Holandsko, Švýcarsko nebo Maďarsko.
- **Legální prostituce.** Principem zlegalizování prostituce by byl pravidelný odvod daní, zdravotního a sociálního pojištění. Zastánci si tak slibují omezení organizované prostituce a nekontrolované šíření pohlavních nemocí. Takto to funguje u našich sousedů v Rakousku, kde jsou prostitutkám poskytována venerologická vyšetření zadarmo, ale náklady na ně nedokážou pokrýt příjmy státu, které pramení z odvodů daní od prostitutek.¹²⁰

3.2 Legislativní vývoj a současný stav prostituce v ČR

K seznámení se s vývojem legislativních úprav prostituce na našem území, začneme dobou Rakousko-Uhersko, kdy fungovala reglementace.¹²¹ Ženy byly registrované a chodily na pravidelné prohlídky.¹²² V případě, že reglementaci porušily, byly potrestané. Zákon upravoval veřejné prostory, kde byla prostituce provozována. V roce 1922 reglementaci nahradila abolicie. Byly vytvořeny Ústavy pro nápravu prostitutek a snahou bylo zapojit prostitutku do běžného života. Mezi abolicionisty patřil i T. G.

¹¹⁹ Srov. PASTOR, Z. *Sexualita ženy*. Praha: Grada, 2007, 204 s. ISBN 978-80-247-1989-4, s. 178.

¹²⁰ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 258.

¹²¹ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 93.

¹²² Srov. PASTOR, Z. *Sexualita ženy*, s. 178.

Masaryk. Jako kuplířství se začalo trestat provozování veřejných domů, a tak byly uzavřeny. Tato právní úprava platila do roku 1956. Následně bylo kriminalizováno jakékoli vyhýbání se práci a prostitutky byly kriminalizovány za trestný čin příživnictví § 203 zákona č. 140/1961 Sb. až do roku 1989. Po revoluci nabídka prostituce razantně stoupla. Důvodem bylo především vytvoření volného trhu práce, otevření hranic a zvýšená poptávka po prostituci. Ženy ztratily práci. Trestný čin příživnictví byl zrušen a prostituce se tak dekriminalizovala. Reakce obcí na rozšiřující se prostituci byla taková, že od roku 1992 začaly vydávat obecní vyhlášky, které omezovaly výkon prostituce ve veřejných prostranstvích. Jednalo se o § 17 zákona 367/1990 Sb. o obcích ve znění zákona č. 279/1995 Sb., který platil do 27.4.2000:

*„K zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku může obec obecně závaznou vyhláškou vydanou v samostatné působnosti stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci, lze vykonávat pouze na místech a v čase vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejně přístupných místech v obci jsou takové činnosti zakázány.“*¹²³ Boj s prostitucí pokračoval dál a to novým trestní zákoníkem, který platí od 1.1.2010 (viz níže). Prostituce se však v posledních letech začala přesouvat z ulice do soukromých prostor. Po roce 2011 se zaznamenal přesun prostituce z veřejných klubů do privátů. Tato změna souvisí s tím, že Ústavní soud v roce 2007 obcím umožnil zakázat pouliční prostituci v rámci obecní vyhlášky ze svého katastrálního území.¹²⁴

3.2.1 Platná právní úprava v ČR

Prostituce dnes není povolena, ale ani výslovně zakázána. Dá se říci, že se stala tolerovaná výdělečná činností.¹²⁵ Havelková uvádí, že dnešní stav prostituce je takový, jakoby fungovala v právním vakuu na principu, co není zakázáno, je povoleno. Trestné je především to, co prostituci doprovází, mohou to být krádeže, výtržnictví, loupeže, nakažení pohlavní chorobou nebo ohrožení mravní výchovy mládeže a dětí.¹²⁶ Je

¹²³ Zákon 367/1990 Sb. o obcích ve znění zákona č. 279/1995 Sb, § 17.

¹²⁴ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 87.

¹²⁵ Srov. WEISS, P. *Sexuální zneužívání dětí*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 264 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-247-0929-5, s. 133.

¹²⁶ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 93.

zřejmé, že není přípustné nekontrolovatelné rozrůstání prostituce.¹²⁷ S prostitucí souvisí některé zákony:

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy. Tento zákon zakazuje reklamy, které by mohly být v rozporu s dobrými mravy a obsahovaly by pornografické prvky.¹²⁸
Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve svém § 3, písm. p). Zákon odmítá nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb ze živnostenského podnikání.¹²⁹
Zákon č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí ve znění zákona č. 158/1949 Sb. a zákona č. 88/1950 Sb. Ustanovení tohoto zákona byla ve většině zrušena, ale v platnosti je zákaz zřizování nevěstinců.¹³⁰
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Zákon umožňuje prostituci trestat jako přestupek proti veřejnému pořádku.¹³¹
Zákon č. 20/1966 Sb., o péči a zdraví lidu.¹³²
Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.¹³³ Tyto dva uvedené zákony řeší povinnost osob konat tak, aby vytvářeli zdravé podmínky pro život a nedocházelo k šíření infekcí.
Zákon 40/2009 Sb., trestní zákoník a jeho níže uvedené paragrafy:

§ 185 Znásilnění

§ 186 Sexuální nátlak

§ 187 Pohlavní zneužití

§ 189 Kuplířství

§ 191 Šíření pornografie

§ 155 Ohrožení pohlavní nemocí

§ 190 Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí

(1) *„Kdo provozuje prostituci v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.*

(2) *Kdo organizuje, střeží nebo jiným způsobem zajišťuje provozování prostituce v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je*

¹²⁷ Srov. HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

¹²⁸ Srov. Zákon č. 40/1995 Sb., O regulaci reklamy

¹²⁹ Srov. Zákon č. 455/1991 Sb., O živnostenském podnikání, § 3

¹³⁰ Srov. Zákon č. 241/1922 Sb., O potírání pohlavních nemocí

¹³¹ Srov. Zákon č. 200/1990 Sb., O přestupcích

¹³² Srov. Zákon č. 20/1966 Sb., O péči zdraví a lidu

¹³³ Srov. Zákon č. 258/2000 Sb., O ochraně veřejného zdraví

vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) nejméně na dvou takových místech, nebo

b) opětovně.¹³⁴

Trestání mohou být pachatelé v případě, že provozování, střežení, zajišťování nebo organizování prostituce bude v blízkosti školy nebo jiného školského zařízení anebo v blízkosti místa, které je určeno pro pobyt dětí. Pachateli tedy může být kuplíř nebo prostitutka. Co se týče zavinění, u nás stačí, aby se prostitutka u školy jenom vyskytla, kdežto v Německu dle § 184f Judendgefährdende Prostitution je zapotřebí ještě nějaké úmyslné ohrožení mladistvého prostitucí. Společnou s Německem máme tedy objektivní stránku věci – ohrožení z hlediska činu, ale Německo k tomu ještě potřebuje subjektivní stránku – úmysl morálního ohrožení.¹³⁵

3.2.2 Obecní vyhlášky

Vzhledem k situaci, že neexistuje doposud žádná platná právní úprava prostituce, tak je pravomoc rozhodovat o tom, kde se bude prostituovat v mezích obcí a to od roku 1992. Zákon č.128/2000 Sb. o obcích, který je v platnosti od roku 2000 ve svém § 10 stanovuje právo obce následovně: „*Povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou*

a) k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány,

b) pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku.¹³⁶

¹³⁴ Zákon 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 190

¹³⁵ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 98.

¹³⁶ Zákon č.128/2000 Sb. o obcích, § 10

Problémem obecních vyhlášek je, že nepokrývají dostatečně konkrétní vymezení například místa a času. Obecní vyhlášky, které nebyly jasně a přesně sepsané, rušil Ústavní soud. Ten ale 8.3.2007 rozhodl ve prospěch obce při chránění veřejného pořádku a následně po tomto ústavním nálezu mnoho obcí na území České republiky zakázalo pouliční prostituci na území své obce.¹³⁷ Porušení vyhlášky představuje pro prostitutku přešůpek, za který je možno udělit peněžitou pokutu až do výše 30 000 Kč.¹³⁸ „Na dodržování obecně závazných vyhlášek a na odhalování přešůpků, jejichž projednávání je v působnosti obce, dohlíží obecní policie (je-li zřícená).“¹³⁹ Obce mají tedy právo k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku stanovit pomocí obecně závazné vyhlášky činnosti, které by mohly narušit veřejný pořádek nebo by byly v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku. Ty činnosti je možné provozovat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených. Obec má pravomoc na některých veřejných prostranstvích takové činnosti zakázat. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze také podobně upravuje prostituci. Podle § 46 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přešůpcích, lze prostituci postihovat jako přešůpek. Někdy může být naplněna i skutková podstata trestného činu výtržnictví § 202 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.¹⁴⁰

3.3 Legislativní úprava v zahraničí

V **Rakousku** existuje od roku 1984 spolkový zákon. Ten upravuje věkovou hranici prostituujících osob, omezuje na konkrétních místech výkon prostituce, toleruje řádně nahlášené veřejné domy, stanovuje prostitutkám povinnost platit daně, opravňuje obce k rušení licence veřejným domům při nějakém porušení zákonných pravidel a nařizuje prostitutkám povinnost navštřevovat pravidelně lékaře.¹⁴¹ V roce 1999 přijalo

¹³⁷ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 95.

¹³⁸ Srov. KUBÁLKOVÁ, P. a T. WENNERLHOM. *Ženy a česká společnost. Hodnocení implementace Pekingské akční platformy na národní a mezinárodní úrovni (Peking +15)*. Praha: Otvřená společnost, o.p.s., 2010. ISBN 978-80-87110-19-5, s. 47.

¹³⁹ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 30.

¹⁴⁰ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*. Praha, 2013. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=1108&CT1=0>, s.32

¹⁴¹ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 98.

Maďarsko zákon o organizovaném zločinu. Tato legislativní úprava vymezuje místa, kde je prostituce tolerovaná. Prostitutka musí vlastnit lékařské osvědčení a veřejné domy musí disponovat licenci, kterou uděluje Ministerstvo zdravotnictví a hospodářství. Zákon zakazuje inzeráty, kde by byla zvukově či obrazově znázorněna prostituce. Ve **Španělsku** chybí celonárodní úprava. Například v Barceloně je ale prostituce pouliční zakázána, kdy sankciovány jsou prostitutky včetně jejich zákazníků. V Bilbao jsou veřejné domy povolené. **Německo** upravuje legislativně prostituci jako podnikání. Každá spolková země má však ještě svojí konkrétnější úpravu.¹⁴² Německo legalizovalo prostituci v roce 2002. Zákon umožňuje v prostituci nejen podnikat, ale být také zaměstnán. To, co je důležité, je fakt, že zákon prohlásil, že na prostituci nemá být pohlíženo jako na nemorální. Zákon měl za cíl zapojit prostitutky do sociálního zabezpečení, zajistit jim právní postavení a lepší pracovní podmínky a v potaz byly brány i rekvalifikační kurzy a exitové programy.¹⁴³ Ve **Švédsku** je zajímavostí to, že prostituce je zakázána, ale ten, kdo je postihován, je zákazník. Pohlíženo je tedy na prostituci z hlediska sociálního, kdy je cílem přinutit klienty, aby sexuální pracovníce nepoptávali. Prostitutka je brána jako oběť.¹⁴⁴ V roce 2000 přijalo **Nizozemí** zákon, který dělá z prostituce legální podnikání. Prostitutkám, nočním klubům a erotickým podnikům je udělována licence. Zákon stanovuje dobu, kdy je možné poskytovat prostituci. Postihy jsou udělovány za šíření pohlavních chorob a provozování prostituce mimo zákonem vymezený prostor a čas.¹⁴⁵ Prostituce ve **Velké Británii** není nijak regulovaná, ale je uvažováno o tom, že by byla přijata Švédská úprava. V **Norsku** existuje legislativní úprava, která se týká koupě prostitutky, za kterou může následovat i trest odnětí svobody. Zákon existuje od 1.1.2009.¹⁴⁶

¹⁴² Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 33-34.

¹⁴³ Srov. ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*, s. 12.

¹⁴⁴ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 33-34.

¹⁴⁵ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 48-49.

¹⁴⁶ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 34.

3.4 Mezinárodní úprava prostituce platná v ČR

Deklarace sexuálních práv byla přijata dne 20.6.1997 a vyzývá každého jedince, aby byla práva respektována: „*Právo na svobodu, vylučující všechny formy sexuálního donucování nebo nátlaku, vykořisťování a zneužívání v jakoukoliv dobu a v kterýchkoliv životních situacích, přičemž boj proti násilí se považuje za sociální prioritu. Právo na autonomii, integritu a bezpečnost těla, zahrnující kontrolu a potěšení z vlastního těla bez mučení, zohavení a jakéhokoliv násilí. Právo na sexuální rovnost, vztahující se na osvobození od všech druhů diskriminace a respektující sexuální rozmanitost bez ohledu na pohlaví, příslušnost, věk, rasu, sociální statut, náboženství a sexuální orientaci. Právo na sexuální zdraví včetně dostupnosti všech dostatečných zdrojů pro podporu výzkumu, diagnostiky, léčby a nezbytných znalostí HIV-AIDS-STD. Právo na široké, objektivní a faktické informace o lidské sexualitě, které by umožňovaly rozhodování ve vztahu k sexuálnímu životu. Právo na dostatečnou sexuální výchovu od narození a během celého životního cyklu, kteréhož procesu by se měly zúčastnit všechny společenské instituce. Právo svobodně se stýkat, zahrnující možnost uzavřít manželství nebo ne, rozvádět se a vytvářet jiné typy sexuálního soužití či společenství. Právo svobodné a odpovědné volby ve věcech reprodukce, počtu dětí, doby jejich narození, přístupu k prostředkům regulace porodnosti a plánovaného rodičovství tak, aby všechny děti byly chtěné a milované. Právo na soukromí a schopnost činit samostatná rozhodnutí o sexuálním životě v kontextu etiky jednotlivce a společnosti s tím, že racionální a uspokojivé zkušenosti ze sexuality jsou požadavkem pro lidský rozvoj. Sexuální zdraví je základním a fundamentálním lidským právem.*“¹⁴⁷

Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, která vstoupila v platnost dne 25.7.1951 a v Československu platí od 14.3.1958. Úmluva zavazuje smluvní státy, aby zrušili všechny legislativní dokumenty, ve kterých je ustanoveno, že osoby, které provozují nebo jsou podezřelé z provozování prostituce, musí mít speciální registraci a průkaz, případně musí podléhat dozoru či ohlašovací povinnosti. Jakékoli přijetí reglementační úmluvy znamená vypovězení Úmluvy. **Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen.**

¹⁴⁷ CHMELÍK, J. *Otázky spojené s mravnostní trestnou činností* [online]. 2014 [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/otazky-spojene-s-mravnostni-trestnou-cinnosti-ii-cast>

Československo k ní přistoupilo dne 17.7.1980. Cílem je odstranit diskriminaci žen. Úmluva zaručuje rovný přístup mužů a žen v jejich právech. V **Mezinárodní úmluvě o právech dítěte** je obsaženo, že prostitutka nesmí být mladší 18 let a dále, že prostituce nesmí ohrožovat mravní vývoj dítěte.¹⁴⁸ Mezi další úmluvy patří **Mezinárodní úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využíváním prostituce druhých osob, Mezinárodní úmluva ze 4. května 1910 o potírání obchodu s bílými otroky, Mezinárodní úmluva z 30. září 1921 o potírání obchodu s ženami a dětmi a Mezinárodní úmluva z 11. října 1933 o potírání obchodu zletilými ženami.**

3.5 Jak řešit prostituci?

K řešení problematiky prostituce existují 3 způsoby. Je možné právně ignorovat prostituci a zaměřit se pouze na její doprovodné jevy. Těmi mohou být daňové úniky, násilná trestná činnost nebo drogová kriminalita. Dalším způsobem, je regulace prostituce, kdy se prostituci vymezí nějaký rámec a jakékoli porušení bude potrestáno. Posledním možným řešením je prostituci zakázat a postihovat ji. S regulací prostituce mají zkušenosti i země jako například Rakousko, Maďarsko anebo Nizozemí.¹⁴⁹

Aktuální stav právní úpravy je považován za nedostačující. Bouří se především města, kde je prostituce poměrně rozšířená. Jedná se o příhraniční oblasti a hlavní město Prahu. Přijetí regulační úpravy by znamenalo vypovědění Úmluvy o potlačování obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob.

3.5.1 Návrh ministerstva spravedlnosti

V roce 1994 přišlo ministerstvo s prvním návrhem, který doporučoval přijmout některá regulační opatření. Vláda návrh odmítla a apelovala na ministerstvo, aby ve spolupráci s ostatními orgány vypracovalo návrh novely zákona 367/1990 Sb. o obcích. Cílem bylo oprávnit obce k tomu, aby mohly zakazovat či vyhrazovat místa provozování prostituce. Návrh požadoval, aby každá prostitutka vlastnila osvědčení vydané okresním úřadem.

¹⁴⁸ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 39.

¹⁴⁹ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 13.

K osvědčení, které platilo 1 měsíc, musela žadatelka doložit lékařské potvrzení o tom, že je zdravá. Prostituce by se stala trpěnou činností.¹⁵⁰

3.5.2 Vládní návrh

Návrh předložila vláda Poslanecké sněmovně v roce 2006. Předmětem návrhu byla regulace prostituce a návrh na výpověď Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob. Sněmovna zamítla návrh na vypovězení Úmluvy a na regulační návrh již nereagovala. Návrh předpokládal, že prostituující osoba bude mít platné oprávnění k provozování prostituce, které jí vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností a oprávnění bude platit jeden rok. Požadovaná byla i lékařská kontrola každý měsíc. Prostitutky by nesměly být v minulosti trestně odsouzené. Zákaz by měla prostituce na veřejných prostranstvích.¹⁵¹

3.5.3 Návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy

Zákonodárci z hlavního města Prahy předložili Poslanecké sněmovně návrhy v letech 2000, 2010 a 2013-2014. První návrh v roce 2000 počítal také s registrací prostitutek a zároveň s pravidelnými zdravotními prohlídkami. Pouliční prostituce by byla výslovně zakázána. Zákazník by po ženě mohl požadovat k nahlédnutí průkaz a zdravotní prohlášení. Tento návrh počítal i s přísnými sankcemi. Další návrh o regulaci prostituce předložilo Zastupitelstvo v roce 2010. Tento zákon by musel zapojit i další legislativní opatření, a to a to trestní zákoník, zákon o správních poplatcích, zákon o místních poplatcích, zákon o veřejném zdravotním pojištění a živnostenský zákon. Prostituce měla být legálním podnikáním podle jiného než živnostenského zákona. Šlo především o povinnost platit daně a pojištění. Prostitovat by se mohlo opět pouze rok platným oprávněním. Jako u předchozího návrhu by platil zákaz pouliční prostituce.¹⁵²
„Poslední návrh zákona o regulaci prostituce vytvořila skupina kolem pražského radního Lukáše Manharta. Tento návrh vycházel z předchozího magistrátního návrhu

¹⁵⁰ Srov. TRÁVNÍČKOVÁ, I. a LUPTÁKOVÁ, M. Obchodování se ženami z pohledu České republiky. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, 158 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-733-8030-7, s. 53.

¹⁵¹ Srov. BARNETOVÁ, L. *Právní úprava prostituce*. Brno, 2014. Bakalářská. Právnická fakulta Masarykovy univerzity, s. 29.

¹⁵² Srov. BARNETOVÁ, L. *Právní úprava prostituce*, str. 30-31

z roku 2010 a byl částečně upraven a připomínkován různými subjekty, včetně neziskových organizací.¹⁵³

„Cílem nové právní úpravy je:

*Oddělit legální prostituci, která bude regulovaným podnikáním dle tohoto návrhu zákona, od prostituce nelegální. Chránit základní zájmy, kterými jsou ochrana mravnosti, ochrana veřejného pořádku, bezpečnost, nerušený výkon práva na bydlení. Reglementací prostituce minimalizovat počet osob, které jsou k prostituci nuceny násilím - zakázat vykonávání prostituce osobám mladším 18 let. Stanovit podmínky, za nichž bude možné prostituci provozovat, tedy vykonávat a nabízet. Stanovit pravidla pro provozování prostituce na veřejně přístupných místech a v objektech a místech k tomu určených. Stanovit podmínky, za kterých je možné provozovat prostituci jako podnikání. Stanovit podmínky provozování zařízení k provozování prostituce a provozování prostor určených k bydlení k provozování prostituce. Omezit pravidelnými zdravotními prohlídkami osob provozujících prostituci šíření přenosných onemocnění při provozování prostituce. Zavést a zajistit evidenci osob legálně provozujících prostituci pomocí zřízení registru. Omezit trestnou a další protiprávní činnost, která souvisí s prostitucí (např. obchodování s lidmi, ohrožování mravní výchovy mládeže, kuplířství, nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů). V souladu se zněním nového občanského zákoníku upravit ustanovení smlouvy o poskytování sexuálních služeb.*¹⁵⁴

Praha vycházela při tvorbě návrhu z toho, že prostitutky by legálně podnikaly, tedy vznikla by jim povinnost platit daně, pojištění atd. Obec s rozšířenou působností by prostitutkám starším 18 let vydávala na základě zdravotního potvrzení oprávnění na jeden rok. Každá žena by měla průkaz s fotografií a osobními údaji. Zdravotní způsobilost by byla posuzována na základě potvrzení venerologického lékaře. Prostituce by mohla být vykonávána pouze ve veřejných domech k tomu určených nebo v bytech. Pouliční prostituce by byla zakázaná. Veřejný dům by bylo možné provozovat na základě souhlasu, který uděluje rada obce. Zařízení musí mít ustanovenou osobu, která by byla za veřejný dům zodpovědná, musí mít vedený přehled o prostituujících osobách

¹⁵³ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*, s. 58.

¹⁵⁴ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 35.

a další. Kontrola připadá ke kompetenci obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, obecnímu úřadu, obecní policii a Policii ČR.¹⁵⁵

Reakce na návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2013-2014

PhDr. Hana Malinová, CSc. – „Celkově považujeme zákon o regulaci za velmi nesourodý, výhradně represivní, představující podle nás návrat k sofistikovanějším formám reglementace. Sexuální pracovníci jsou dospělé samostatné bytosti, které se rozhodly si samy vyřešit svůj stav nouze, a to i za cenu velkých osobních rizik. My všichni bychom jim to měli spíše usnadnit, než jim to znepříjemňovat či jimi dokonce pohrdat.“¹⁵⁶

JUDr. Barbara Havelková – „Návrh je zcela nevhodnou právní úpravou prostituce, jde proti současným západoevropským trendům a jeho přijetí by znamenalo zásadní krok zpět. Hlavním problémem návrhu je, že se zaměřuje na nejzranitelnější článek – ženy a muže v prostituci – a stanoví pro řadu prakticky nesplnitelných podmínek, povinností a sankcí. Návrh neřeší ani trestnou činnost spojenou s prostitucí (jako je obchodování s lidmi, či násilí páchané na osobách provozujících prostituci), ani sociální problémy, které k prostituci vedou (sociální vyčlenění a zranitelnost určitých skupin obyvatelstva), ani nepředvídá žádná opatření, která by ženám a mužům provozujícím prostituci umožňovala prostituci opustit. Jedná se o úpravu, která usnadňuje život těm, kteří mají schopnost své zájmy chránit ve veřejném prostoru a při politickém rozhodování – kuplířům, klientům, orgánům veřejné správy. Nestojí naopak na straně těch nejslabších – osob v prostituci.“¹⁵⁷

Ing. Jiří Paroubek - „Neznám konkrétní návrh pražské TOP 09, ale obecně si myslím, že legalizace prostituce znamená zdanění zřejmě obrovských příjmů z této činnosti a přínos mnoha miliard do veřejných rozpočtů. Budou-li napříště ty dámy

¹⁵⁵ Praha připravila návrh zákona o regulaci prostituce. Praha [online]. 2010 [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_pripavila_navrh_zakona_o_regulaci.html

¹⁵⁶ MALINOVÁ, H. Prostituce pod taktovkou hlavního města - komentář Hany Malinové k návrhu pražského zákona o regulaci prostituce. Rozkoš bez rizika [online]. 2013, 31. červenec 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/aktuality/prostituce-pod-taktovkou-hlavniho-mesta-komentar-hany-malinove-k-navrhu-prazskeho-zakona-o-regulaci-prostituce>

¹⁵⁷ HAVELKOVÁ, B. Současný návrh zákona o regulaci prostituce - krok o sto let zpět [online]. 2014, 8.10.2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://jinepravo.blogspot.cz/2014/10/barbara-havelkova-soucasny-navrh-zakona_8.html

*provádět svou činnost na živnostenský list, stanou se jejich daně příjmovou položkou rozpočtu obcí. To bude v Praze znamenat za rok určitě stamilionové, spíše však mnohamiliardové příjmy do městského rozpočtu. Ty dámy si také napříště budou platit zdravotní a sociální pojištění a bude-li tato činnost de facto legalizována, bude to znamenat i vyšší nároky na zdravotní péči a prevenci. Záměr je jedna věc. A to, zda bude návrh sledovat zmíněné cíle, není jisté.*¹⁵⁸

Subjektivní pohled sexuálních pracovníků na návrh na regulaci prostituce

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že 6 respondentek z 8 má přehled o návrzích, které v posledních letech byly předloženy vládě. Zejména jsou seznámeny s návrhem na regulaci prostituce, se kterým ale ani jedna z dotazovaných nesouhlasila.

R1: *„Určitě bych nechtěla žádné povinné zdravotní prohlídky. Já mám svého lékaře, kam pravidelně chodím a nedovedu si představit ještě chodit jinam. Myslím si, že odvádět daně by bylo to nejmenší, protože bysme jako každý podnikatel, nic nepřiznávaly. U nás tady v podniku je to jiný než na ulici. Mám doma dvě děti, o které se každý den starám a to, co večer dělám, nikdo neví. Takže pro mě nějaká registrace nepřipadá v úvahu.“*

R3: *„Pokud bych měla každý rok chodit na úřad pro nějaké potvrzení a potom i každý měsíc k lékaři na prohlídky, přestala bych to dělat. U nás je to jiné než u holek na ulici. My si nedovolíme na klienta sáhnout, pokud nemá kondom, chráníme se. Takže si myslím, že nám by ty zákony nepřinesly nic pozitivního.“*

R5: *„Slyšela. Akorát si nedovedu představit, jak by vše fungovalo v praxi. To, co vymýšlí, je blbost podle mě.“ „Ty bys byla ochotná chodit k lékaři každý měsíc?“ „Ne, nebyla. Neměla bych důvod. Když bysme měly obavu z nějaké nemoci, máme šanci se nechat anonymně otestovat tady. Nabízí nám to jedna organizace.“*

R6: *„Jo, vím o nich, ale to snad nemůžou pustit normálně do oběhu. Nevím, jak bysme dokazovaly naše příjmy. Je to hloupost.“*

Vybrané výše uvedené názory respondentek naznačují, že jako problémové se jim jeví danění příjmů, lékařské prohlídky v měsíčních intervalech a každoroční návštěvu

¹⁵⁸ PAROUBEK, J. Parlamentní listy. *Naši republiku jsme důkladně zkurvili* [online]. 2013, 30. 7. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/poslanecka-snemovna/Nasi-republiku-jsme-dukladne-zkurvili-Schwarzenberg-promluvil-k-sexu-za-penize-280453>

úřadu. Z odpovědí respondentek je patrné, že regulaci vnímají jako neefektivní. V roce 2011 zkoumalo sdružení Rozkoš bez rizika názor celkem 162 sexuálních pracovníků na regulaci prostituce. Hana Malinová ve výzkumném šetření uvádí, že ženám by dále vadila hlavně ztráta anonymity a obavy ze stigmatizace. Respondentky se dožadovaly stejných podmínek jako u zaměstnaneckého poměru nebo živnostenského oprávnění, kritizovaly přílišné papírování spojené s oprávněním a dožadovaly se povolení pracovat nejen v jednom správním okrsku. Posledním aspektem, který respondentky zarážel, byla omezená platnost oprávnění na jeden rok, kdy respondentky neviděly v povinnosti ověření každoročně prodlužovat logiku.¹⁵⁹

Z výsledků výzkumu dále vyplynulo, že 5 z 8 respondentek si samostatně platí zdravotní pojištění. Sociální pojištění si platí 4 respondentky. Jedna respondentka je na rodičovské dovolené, další je studentka a třetí je v evidenci Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání. 3 z 8 respondentek si neplatí povinné pojištění pomocí vlastních zdrojů, ale odvádí ho za ně stát. R5: „*Jsem u kamaráda zaměstnaná jako masérka. Náklady na sebe mu platím. Bez toho by to nešlo dneska.*“

3.5.4 Návrh zákona o toleranci prostituce

S tímto návrhem přišel dne 27.6.2013 poslanec Viktor Paggio, který tak reaguje na návrh o regulaci prostituce. Hlavní myšlenkou je, že obec by měla právo vymezit prostor, kde by mohlo docházet k provozování prostituce. Návrh je stručný a zásadní je, prohlásit prostituci za legální.¹⁶⁰ Návrh obsahuje tři hlavní směry. Upravuje právo obce k vymezení prostoru k nabízení prostituce, redefinuje trestný čin kuplířství a stanovuje povinnost používat ochranné pomůcky.¹⁶¹ Existoval by oficiální seznam, kam by se prostitutky zapisovaly, uváděly by svoje osobní informace a také fotografie. Cílem návrhu je omezení šíření pohlavně přenosných chorob a to tím, že by se zavedla pokuta

¹⁵⁹ MALINOVÁ, H. *O nás, ale s námi aneb Co si myslí sexuální pracovníci o Návrhu Zákona o regulaci prostituce*. Rozkoš bez rizika. Praha, 2011. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/co-si-mysli-sexualni-pracovnice-o-navrhu-zakona-o-regulaci-prostituce/detail>, s. 18

¹⁶⁰ Srov. JUŠKOVÁ, K. Věci a domy veřejné. Legální prostituce podle Viktora Paggia. *Ekonom* [online]. 2013 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/c1-60346360-veci-a-domy-verejne-legalni-prostituce-podle-viktora-paggia>

¹⁶¹ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 114.

až 20 000 Kč za sex bez prezervativu.¹⁶² Poláková uvádí, že *do přípravy návrhu Zákona o toleranci poskytování sexuálních služeb byli zapojeni různí aktéři, včetně neziskových organizací (např. ROZKOŠ bez RIZIKA, La Strada, Otevřená společnost), ale i zástupců provozovatelů samotných podniků a obcí. Návrh zákona byl v červenci 2013 projednán vládou, která ho zamítla a k projednávání do parlamentu se kvůli předčasnému rozpuštění sněmovny už nedostal.*¹⁶³

Pokusy, jak řešit prostituci, se objevovaly jak u orgánů státní správy, tak i u pražské samosprávy. Všem návrhům šlo o to, aby měla prostitutka osvědčení, které by platilo na jeden rok. Dále bylo navrhováno, aby dané oprávnění platilo pouze na území jednoho samosprávního celku. Nakonec však od tohoto požadavku bylo upuštěno. Dalším společným znakem byly pravidelné lékařské prohlídky v intervalu jednoho měsíce. Návrhy měly dále společnou vizi získání co nejvíce informací o prostituujících ženách. Nevynechaly ani povinné daňové odvody. V návrzích naopak chyběla jakákoli práva, která by prostituující osoba měla registrací získat. Poslední návrh Prahy však počítal se smlouvou mezi prostitutkou a klientem. Návrhy zákonů ve své podstatě od prostituujících osob vyžadují velkou aktivitu. Ženy by musely každoročně chodit na úřad, musely by platit správní poplatky, musely by dokládat výpisy z evidence rejstříku trestů a musely by každý měsíc absolvovat lékařskou prohlídku. Naopak prostituujícím osobám nenabízejí návrhy žádnou oporu nebo ochranu. Poslanecký návrh Paggia o toleranci prostituce se odlišuje tím, že nepožaduje žádnou registraci po prostitutkách, ale spíše má za cíl stanovit jasná pravidla pro obchod a snížení rizik spojených s prostitucí.¹⁶⁴ Každý stát potřebuje jistou míru společenského minima, a to vzhledem k morálce a obrazu člověka. Společnost musí zároveň respektovat jistá stanoviska a situace, kdy existují ve společnosti různá stanoviska, nelze řešit tak, že bude zaujímán prázdný právní prostor a nebude poskytnuta potřebná právní ochrana.¹⁶⁵

¹⁶² Srov. JUŠKOVÁ, K. Věci a domy veřejné. Legální prostituce podle Viktora Paggia. *Ekonom* [online]. 2013 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/c1-60346360-veci-a-domy-verejne-legalni-prostituce-podle-viktora-paggia>

¹⁶³ ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*, s. 66.

¹⁶⁴ Srov. BARNETOVÁ, L. *Právní úprava prostituce*, str. 33-34

¹⁶⁵ Srov. ROTTER, H. *Sexualita a křesťanská morálka*. Vyd. 1. Překlad Lucie Kolářová. Praha: Vyšehrad, 2003, 127 s. Cesty (Vyšehrad), sv. 9. ISBN 80-702-1669-7, s. 82.

3.5.5 Co s prostitucí v právním vakuu? Sociální práce.

Obecně o sociální práci se sexuálními pracovníci

Matoušek poukazuje na to, že počátek sociální práce s prostitutkami, se orientoval primárně na prevenci HIV. Pracovník se po prostitutkách dožadoval toho, aby navštěvovaly lékaře, aby dbaly na bezpečný sex, vyhledávaly poradenství anebo se šly léčit, pokud byly drogově závislé. Prostitutkám byly nabízeny preventivní materiály. Existují dva přístupy práce s prostitutkami. Zmírňování škod, kterému se říká harm reduction anebo resocializace.¹⁶⁶

Přístup zmírňování škod – je považován za nejpřijatelnější a nejefektivnější strategií. Jedná se o prevenci, která se konkrétně vztahuje na sexuálně přenosné choroby, na kriminalitu, na práci s drogově závislými, na možnost založení vlastní rodiny a na prevenci sociálního vyloučení.¹⁶⁷ Matoušek doplňuje ještě prevenci ztráty statusu občana.¹⁶⁸

Přístup resocializace – se týká prevence návratu k prostitučnímu chování. Nezbytným faktorem je poradenství a podání všech dostupných informací a kontaktů především na organizace, které se zabývají pomocí prostitutkám. Od organizace se očekává především poskytnutí pomoci v oblasti nalezení nového zaměstnání a vhodného bydlení.¹⁶⁹

Metodické postupy práce s prostitutkami

Cílem terénní práce s ženami poskytující sexuální služby za úplatu, je navazování pokud možno opakovaných kontaktů s prostitutkou. Cílem práce je poradenství, předání kontaktů na organizace, předání potřebných informací, poskytnutí zdravotnických služeb, kondomů, gynekologických vyšetření a venerologických vyšetření, které mohou odhalit pohlavní nemoci a sběr podstatných informací a monitoring.¹⁷⁰

Terénní sociální práce bývá časově flexibilní a je odvozená od pracovní doby prostitutek. Je důležité, aby sociální pracovník byl zdvořilý, naslouchal a snažil se být nestranný. Nezbytné je zachovat anonymitu ženy a nepožadovat po ní žádné doklady.¹⁷¹

¹⁶⁶ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 259.

¹⁶⁷ Srov. TICHÝ, M. *Práce se sociálně neadaptovanými klienty*, s. 33.

¹⁶⁸ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 259.

¹⁶⁹ Srov. TICHÝ, M. *Práce se sociálně neadaptovanými klienty*, s. 33.

¹⁷⁰ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 263.

¹⁷¹ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 112-133.

Matoušek upozorňuje na to, že při vstupu do terénu je důležité obléct si decentní pohodlné oblečení.¹⁷² Nedělníková doplňuje, že by měl být pracovník oblečen neutrálně a neměl by se přizpůsobovat klientkám. Doporučuje nosit pohodlné boty bez podpatku a nedoporučuje nosit vyzývavé oblečení.¹⁷³

Postup kontaktu s prostitutkou je takový, že pracovník by měl prostitutku pozdravit, představit se, informovat jí o službách organizace, ve které pracuje a poskytnout jí dostupné materiály. Cílem je monitorovat a zjistit informace o prostituce, její kariéře a zdravotním stavu a o pasákovi.¹⁷⁴ Dále dle situace je postup takový, že je ženám nabídnuta možnost nechat se otestovat, následně je ženě poskytnuto individuální poradenství. Pasákovi nebo majiteli podniku je vysvětleno, že se jedná o sociální práci, ne o zasáhnutí policie nebo novinářů. Následně je běžné znovu všem ženám zopakovat účel sociální práce, nabízené služby a možnosti, kam se mohou ženy obrátit. Nakonec se na baru nechávají letáky a vizitky pro ženy, které nebyly přítomné nebo pro ty, které by chtěli služeb sociální práce využít.¹⁷⁵

Základní služby, které sociální pracovníci nabízejí, jsou „*Monitoring prostředí, kde se prostituce provozuje, zdravotnická osvěta mezi osobami poskytujícími placené sexuální služby, prevence pohlavních chorob – bezpečnější poskytované sexuální služby (využívány i místními občany), prevenci násilí na sexuálních pracovnících, - snížení kriminality, poradenství – sociálně právní, psychosociální, zdravotnické, krizovou intervencí, terénní sociální pracovník/terénní pracovník je prostředníkem mezi klientkou a státní správou, samosprávou, individuální přístup, vyhledávání a kontaktování obchodovaných žen, následná pomoc, resocializace, která se bez součinnosti státní správy jen obtížně realizuje, prevence šíření drogových závislostí mezi sexuálními pracovníci.*“¹⁷⁶

Zásady sociální práce s prostitutkami:

Poslouchat, o čem žena mluví a zmapovat, co žena nezmínila. Snažit se, aby žena začala důvěřovat sociálnímu pracovníkovi. Pozorovat životní podmínky žen, jazyk, kterým mluví a postoj k sociální práci. Vysvětlit činnost sociální práce a pozvat ženy do centra, které umožňuje institucionální služby. Zmapovat komunikativnější ženy v každé

¹⁷² Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 262.

¹⁷³ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 113.

¹⁷⁴ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 261.

¹⁷⁵ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 112-113.

¹⁷⁶ NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 116-117.

oblasti a navázat s nimi kontakt. Povzbuzovat ženy k tomu, aby rozhodovaly o vlastním životě. Respektovat jejich plány a pomoci jim získat sebeúctu. Respektovat důvěru a mlčenlivost. Neslibovat nic, co nelze dodržet.¹⁷⁷ Nevnášet do rozhovoru subjektivní pocity. Zjistit skutečně to, co žena aktuálně potřebuje.¹⁷⁸

Specifika klubové prostituce: (v klubu probíhal výzkum)

„V klubech - je složitější proniknout do klubu a hovořit přímo se sexuálními pracovníci. Sociální pracovníce (ženy) mají do většiny těchto zařízení snadnější přístup – nejsou podezřívány, že přišly „okukovat“, lépe navazují se sexuálními pracovníci kontakt, protože většina z nich má s muži problematické zkušenosti. Nejčastějšími důvody k odmítnutí nabízených služeb bývá sdělení, že mají svého lékaře či ať se staráme o ty „špíny“ na ulici, ale vyplatí se nevzdávat to a přicházet opakovaně, nabízíme informace o bezpečném sexu, a pokud je v týmu zdravotník a v klubu příhodné místo (např. pokoj), provádíme i rychlotesty na HIV a syfilis, rozdáváme preventivní materiály, poskytujeme poradenství, krizovou intervenci. Pokud v klubu dají týmu terénních sociálních pracovníků/terénních pracovníků (doporučuje se chodit do terénu ve dvojicích, event. i trojicích) k dispozici pro testování místnost, vznikne prostor pro intimnější rozhovor. Někdy se pracovníce terénního programu rozdělí a jedna hovoří ke všem, druhá vede důvěrnější rozhovor se ženou, která potřebuje individuální pomoc (záleží však na situaci v klubu – pokud jsou v klubu zákazníci, mohou být často důvodem k odmítnutí sociálních služeb). I do klubů, které jsou mimo hlavní město Prahu, dojíždí pojízdná ambulance, hlavně do příhraničních oblastí. Dívky a ženy v klubech i bydlí a nemají možnost, často ani povolení majitele, se z klubu vzdálit. Kluby bývají na odlehlých místech bez dopravního spojení a jsou-li v lidnatější lokalitě, mnohé ze sexuálních pracovníků nesmějí bez doprovodu klub opustit.“¹⁷⁹

Istitucionální pomoc poskytuje různé druhy služeb, jako jsou zdravotní nebo psychosociální. V organizacích bývají zaměstnané především ženy. Prostitutce je zde nabízeno jídlo, ošacení a může zde vykonat hygienu. Některé prostitutky se do center přicházejí jen vyprávět nebo řešit problémy anebo hledají pomoc. Nestátních

¹⁷⁷ Srov. KOCMAN, D., *Lidská práva v praxi: manuál pro sociální práci s oběťmi obchodu se ženami a dětmi*. Vyd. 1. Praha: La Strada ČR, 2002. ISBN 8023901869, s. 87.

¹⁷⁸ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 113

¹⁷⁹ NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 111-112.

neziskových organizací, které prostitutí zabývají, je dnes v České republice mnoho.¹⁸⁰ Nezisková organizace bývá pro obce, ve kterých působí při terénní sociální práci s prostitutkami přínosem především v tom, že redukuje negativní jevy prostituce. Prostituce se vyskytuje na místech, kde jsou pro ni ekonomické předpoklady. Důsledkem je pak právě nutnost sociální práce v dané lokalitě.¹⁸¹

S prostitutí a sociální prací jsou spojeny organizace jako například Rozkoš bez rizika, La Strada, Bílý kruh bezpečí, ale také i církevní a charitativní organizace, kterými jsou Arcidiézní charita Praha Magdala, Česká evangelikální aliance a také charity v různých městech, které pořádají přednášky a semináře.

3.6 Analýza stavu a možných východisek

V této podkapitole budou analyzovány možná východiska legislativního řešení prostituce a zhodnotí se současný stav prostituce. Na některé opakované výroky, které byly uvedené výše, nebude již znovu odkazováno. Všeobecně známé je, že právní úprava prostituce, která platí v České republice, se veřejnosti i samotným prostituujícím jeví jako nedostatečná. Tento fenomén sám o sobě právní řešení postrádá. Právní řád České republiky upravuje v současné době pouze některé vybrané doprovodné jevy, které s prostitutí souvisí. Vláda se sexuální prací zabývá již řadu let, během kterých se jí však nepodařilo souhlasně přijmout jakoukoli doposud navrhovanou právní úpravu. Na jedné straně stojí ti, kteří by chtěli prostituci regulovat. Chtěli by jí dát určitá pravidla, omezit ji především lokálně a mít z ní příjem do daňového systému. Na druhé straně stojí oponenti, kterým jde jednoznačně o kriminalizaci prostituce a její postupné úplné vymýcení. Během uplynulých 2 500 let se nenašel jediný národ, který by se s prostitutí dokázal vypořádat a ze své společnosti ji vymanit. V Českém právním řádu je jedno velké vakuum prostituce, v důsledku čehož je sexuální práce řešena obecními vyhláškami anebo sociální prací s prostitutkami. V jedné české obci, která byla dříve veřejnými domy přeplněna, se statutární orgán obce rozhodl bojovat s prostitutí po svém. Obec se zaměřila na zákazníky, upravila si po svém obecní vyhlášku, do které podle § 10 Zákona o obcích začlenila i zákaz sjednávání a vyžadování prostituce. Obecní policie pravidelně hlídkovala v okolí veřejných domů a jakéhokoli muže, který

¹⁸⁰ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 264.

¹⁸¹ Srov. NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*, s. 118.

měl v úmyslu vstoupit do veřejného domu, legitimovala. Následně bylo potencionálnímu zákazníkovi zasláno předvolání na úřad k podání vysvětlení za účelem zjistit, zda nedošlo k porušení vyhlášky. Dopisy byly posílány například i do ciziny a zákazníci tím tak byli otravováni. Díky těmto opatřením obec výrazně snížila počet nevěstinců v obci.¹⁸² Toto usilovné pátrání po zákaznicích prostitutek, by nebylo potřebné v případě, že by existoval legislativní nástroj k řešení prostituce. Sociální práce je další východisko, jak pracovat s fenoménem prostituce. Sociální práci přitom nejde o výsavní boj s prostitucí, ale především o její destigmatizaci. Neziskové organizace se snaží také zmírňovat doprovodné jevy prostituce, kterými jsou například kriminalita s prostitucí spojená, šíření pohlavních nemocí a drogová závislost. Prostituuující osoby pracují velmi často pod přezdívkou, ženy za výkonem prostituce někdy dojíždějí do jiných měst a při práci nosí paruku. Tato fakta potvrzují, že prostituuující ženy si přejí zůstat v anonymitě. Nemají zájem o to, aby někdo známý odhalil jejich identitu. Sdružení Rozkoš bez rizika ve svém výzkumu, kterého se zúčastnilo přes 160 respondentek, uvedlo, že o necelých 60 % respondentkách nikdo neví, že prostituuují. Návrh Zákona o regulaci prostituce tento významný aspekt přehlíží a vyžaduje po prostituuujících povinné registrace. Informace, které by ale při registraci po prostitutkách požadovali, jsou velmi osobní a je jich až příliš. Žadatelka o oprávnění je povinna sdělit při podávání žádosti jméno, příjmení, datum narození, trvalý pobyt, identifikační číslo, bylo-li jí přiděleno, místo podnikání, státní občanství, číslo občanského průkazu, rodné příjmení a místo narození. Pokud by žadatelka byla cizinka, musí sdělit i číslo cestovního dokladu, adresu trvalého pobytu mimo území České republiky a adresu pobytu na území České republiky. K žádosti o oprávnění musí žadatelka připojit výpis z evidence Rejstříku trestů, lékařský posudek o zdravotní způsobilosti, doklad o tom, že je účastníkem zdravotního pojištění, doklad o zaplacení správního poplatku a 2 fotografie.¹⁸³ Původní návrh požadoval, aby oprávnění vykonávat prostituci, platilo pouze na jeden rok a pak by sexuální pracovnice musela znovu žádat o prodloužení oprávnění. Žádný podnikatel nepotřebuje obnovovat každoročně živnostenský list. Z tohoto požadavku nakonec navrhovatelé ustoupili. Všechny regulační návrhy se shodovaly v tom, že chtějí prostituci vymýtit z veřejného

¹⁸² Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 158.

¹⁸³ Srov. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*, s. 4-5.

prostoru. Obcím by byla poskytnuta pravomoc k tomu, aby určovaly, kde se prostituovat bude. Přitom v současné době se obce snaží naopak prostituci ze svého správního obvodu vymýtit. Celkově lze usoudit, že návrhy na regulaci prostituce, jsou poněkud restriktivní a prostituující by se skutečně museli zcela radikálně odklonit od svého zažitého standardu a fungovat v souladu s požadavky byrokracie a zákona. Přitom jim ale v návrzích nejsou poskytovány žádné výhody plynoucí z registrace, žádná oprávnění a především žádná ochrana. Návrhy se snaží primárně ochránit společnost. Pravidelné měsíční kontroly u venerologa by riziko nákazy pohlavní chorobou také explicitně neřešily. Je všeobecně známo, že inkubační doba některých pohlavních nemocí, je různá. U HIV se jedná o 3-6 týdnů, u kapavky až 7 dní a například u syfilisu je to kolem 3 týdnů. Během této doby se vyskytuje riziko, že žádné lékařské vyšetření nebo testy by případnou nemoc neprokázaly. Velmi stigmatizující je požadavek návrhu zákona, aby prostitutka měla povinnost prokazovat se klientovi aktuálním osvědčením od lékaře, že je zdravá. Pokud by tedy klient zjistil, že sexuální pracovnice je dle osvědčení zdravá, mohlo by například dojít k jisté patologii v rámci sexuální techniky. Klienta by případné lékařské potvrzení o zdravé ženě mohlo motivovat k tomu, aby po ní požadoval sex bez ochrany, který je pro muže obecně lákavější a příjemnější. A přitom by nemusel domyslet fakt, že daná sexuální pracovnice měla od doby vystavení svého potvrzení například 15 klientů. Tito muži po ní také mohli požadovat nechráněný sex, za který mohli být ochotni zaplatit více peněz. Žena mohla při vidině vyššího výdělku souhlasit a mohla se během poměrně krátké doby nakazit pohlavně přenosnou nemocí. Existuje mnoho párů, kdy jeden z partnerů trpí nějakou pohlavně přenosnou chorobou a pokud se primárně daný pár zaměří na to, aby při sexuálních hrátkách nedošlo k nakažení druhého partnera, je sex více méně bezpečný. Návrh Paggia, navrhoval místo požadavku na pravidelné zdravotní prohlídky povinnost použití ochranné pomůcky.

Zda reglementovat, kriminalizovat nebo legalizovat, to jsou otázky, na které existuje široké spektrum opravdu odlišných názorů. Církevní představitelé tvrdí jednoznačně zakázat, neziskové organizace tvrdí destigmatizovat a vláda pracuje aktuálně s regulačními návrhy. Není lehké přiklonit se k jakémukoli z nabízených řešení, ale současné právní vakuum rozhodně není tou šťastnou volbou. Pokud by existovala jednotná právní úprava na území celé republiky, zamezilo by se lokálním problémům, které jsou nyní řešeny v rámci obecních vyhlášek. Právní úprava by také

mohla naložit s doprovodnými jevy, které by konkretizovala a stanovila za porušení zákona patřičné sankce. Je podstatné si uvědomit, že prostituce v naší společnosti existuje a existovat do budoucna bude. Ať už jako legální, či jako nelegální forma výdělečné činnosti. Vzhledem k tomuto faktu, který je všeobecně daný a známý, je třeba, aby přišlo v platnost legislativní opatření, které by bylo přijatelné pro všechny. Právní úprava by zajistila prostitutkám ochranu a práva, daňovému systému jistý přínos, společnosti eliminaci kriminálních doprovodných jevů, změnu pohledu národa na prostituující a v neposlední řadě možnost prostituujících snadno ze sexbyznysu odejít. Pouliční prostituce by měla být zcela zakázána, protože je tou nejproblémovější formou. Skýtá mnoho zdravotních rizik, hrozbu únosů, obchodů s lidmi, kuplířství, ohrožování mravní výchovy dětí, stigmatizace společnosti, distribuce drog a riziko naprosté degradace prostituujících osob. Privátní forma prostituce se jeví také velmi nebezpečnou. Bývá spojena s organizovaným zločinem a nelze ji kontrolovat. Je to taková na první pohled nevinná soukromá forma na české prostituční scéně, která ale nese mnoho rizik. Pokud by u privátní prostituce nefungoval tak jak tomu bývá potencionální manžel nebo kuplíř, který by ženu do prostituce nutil či například okrádal zákazníka, vyvstává riziko opačné, a to že zákazník za zavřenými dveřmi může vyžadovat po ženě nepřírozené sexuální praktiky, může jí okrást, ublížit jí nebo ženu unést za účelem obchodu s lidmi. Právní úprava by měla povolit prostituci pouze v erotickém podniku. Erotický podnik by vedl provozovatel, který by nesl zodpovědnost za celou řadu aspektů. Zákon by upravoval, jak takový podnik bude fungovat a jaká musí mít opatření. Zřizovaný by byl na základě koncesované živnosti, avšak aby se toto podnikání odlišilo od běžného, musel by se zřizovatel držet speciálních zákonných požadavků, které by ustanovil zákon o prostituci. Podnik by měl být dispozičně řešený tak, aby ve veřejné místnosti podobné baru či diskotéce, probíhal první kontakt klientů a sexuálních pracovníků. Vše by bylo pod dohledem, aby ochranka měla přehled, zda jde žena na pokoj s mužem dobrovolně. Výdělek ze sexuální služby by patřil ve své plné výši dané ženě a ta by z něj majiteli podniku nemusela nic odvádět. Každý pokoj, kde by sex se zákazníkem probíhal, by byl opatřen alarmem a to v případě, kdyby došlo k nějakému násilí mezi zákazníkem a sexuální pracovnící. V podniku by byly vyhrazené pokoje, které by sloužily explicitně pro sexuální služby. Tyto pokoje by byly každodenně uklízené a koupelna dezinfikovaná. Každý zákazník by znamenal použití čistých ručníků a čistého prostěradla. Pokoje, které by sloužily ženám jako zázemí, kde

by mohly spát či mít zde své osobní věci, by podléhaly nájemnému. Nájemné by platily provozovateli podniku, který by jim zajišťoval ochranu, pravidelný úklid a čisté prádlo. Platbu by si stanovil majitel dle svého uvážení, existovala by však horní hranice 1 000,- Kč, kterou by ženy mohly maximálně zaplatit za den pronájmu svého pokoje. Ziskem by pro podnik byla i tržba z prodeje alkoholických a nealkoholických nápojů. Sexuální pracovnice by musely jakoukoli sexuální aktivitu provádět za pomoci kvalitní ochranné pomůcky, která by zamezovala nákazu pohlavně přenosnou chorobou. Za příčinu prostituce, která se často přehlíží, je existence poptávky. Pokud by tedy ubylo potencionálních zákazníků, ubylo by i prostituujících. Tento cíl, by se dal realizovat za pomoci ochranky, která by střežila objekt u vstupu. Ta by měla pravomoc legitimovat jakéhokoli muže, který do podniku vstoupí. Jak se už ukázalo v jedné české obci, toto opatření se všemi svými důsledky, snížilo poptávku po prostituci. V praxi by ochranka neměla možnost se zjištěnými osobními údaji klientů jakkoli nakládat, nýbrž by je mohla použít v případě, kdyby došlo v podniku k nějakému násilí, k organizovanému zločinu, či k obchodu s drogami. Toto opatření je dobře známé například z velkých casin, kam vás bez legitimace nepustí. Pokud se někdo v casině chová neslušně nebo porušuje pravidla, už tam nikdy nesmí vstoupit. Daná osoba se dostane na seznam osob se zakázaným vstupem. Zákazníkům by legitimace byla všeobecně nepříjemná a stigmatizovala by je. V podniku by provozovatel musel vést seznam sexuálních pracovnic, který by byl předmětem zkoumání především kontrolního orgánu. Seznam by musel být aktuální s faktickým počtem sexuálních pracovnic. Ženy by byly registrované podle živnostenského zákona na základě ohlašovací živnosti, která by nebyla časově omezená. Název pracovní pozice by se za účelem destigmatizace pojal jako sexuální pracovnice, což je mimo jiné uznávané označení prostituujících v zahraničí. O oprávnění vykonávat sexuální práci by přišly sexuální pracovnice v případě, že by jim byla diagnostikovaná nějaká pohlavně přenosná choroba nebo by byly trestně stíhané v rámci výkonu svého povolání. Měly by povinnost odvádět zdravotní a sociální pojištění a platily by pevnou daň. Je jasné, že pokud by ženy měly danit všechny svoje příjmy, nebylo by tomu tak a docházelo by k daňovým únikům. Je absurdní, aby ženy vystavovaly svým zákazníkům daňové doklady s vlastnoručním podpisem a razítkem. Rozumné by bylo určit nějakou pevnou částku, kterou by do daňového systému ženy musely ročně odvést. Měsíční daň by sexuální pracovnice odváděla ve výši 15 % z průměrné měsíční hrubé mzdy v národním hospodářství.

Lékařem by kontrolovaná musela být, ale kontroly by se uskutečňovaly jedenkrát za 6 měsíců. Půlroční interval je navrhován z důvodu již zmiňované rozdílné inkubační doby pohlavních nemocí, stigmatizace sexuálních pracovníků a subjektivně prožívané šikaně, kterou by ženy mohly u navrhovaných měsíčních intervalů pociťovat. Proto by ženy měly možnost nechat se v rámci neziskových organizací anonymně testovat v případě, pokud by měly pochybnosti o svém zdravotním stavu. Primárně by se hledělo na sex s ochranou pomůckou. Stěžejní pro pomalé snížení prostituce je zapojení se sexuálních pracovníků do exitových programů. Každá sexuální pracovníce by dle zákona musela dvakrát ročně absolvovat povinné školení, které by jí seznámilo s exitovými programy. Přiblížilo by ženám možnosti, které mají v souvislosti s odchodem ze sexbyznysu a v případě jejich zájmu by je neziskové organizace do takového programu zapojily.

Je velmi obtížné navrhnout právní úpravu takového rázu, aby byla uspokojena představa státníka, občana a sexuální pracovníce. Sexuální práce by měla mít konečně nějaké přesně definované postavení ve společnosti. Prostitující ženy by měly mít svá práva, ale také povinnosti. Při sestavování zákona o prostituci by se mělo hledět na to, aby společnost byla ochráněná od negativních doprovodných jevů s prostitucí spojených a aby docházelo k postupné destigmatizaci žen v sexbyznysu. Od prostituce jako takové by se očekávalo postupné snížení nabídky i poptávky a stále častější zapojení sexuálních pracovníků do exitových programů. Jak a zda bude v českém právním řádu ukotveno nějaké legislativní opatření, které by řešilo prostituci, je, jak se říká, ve hvězdách. Cílem regulačních návrhů nebylo pomoci prostitutkám ukončit práci v sexbyznysu, ochránit je před negativními doprovodnými jevy, ale navrhovatelé požadovali zisk do daňového systému a vyhrožovali přehnanými sankcemi za porušení zákona, který nebyl Poslaneckou sněmovnou přijat. Dosavadní navrhovatelé by měli upustit od represivních opatření a explicitního hájení zájmu veřejnosti. Naopak by bylo vhodné, aby proběhla opakovaná diskuze o daném problému, které se zúčastní nejen navrhovatelé, ale i neziskové organizace, které s prostitujícími pracují, možná i samotné prostitutky, psychologové, sociologové, právníci, církevní představitelé, zástupci obcí a samozřejmě také občané. Tato veřejná diskuze by mohla přinést alespoň nástin představ jednotlivých účastníků v rámci otevřené debaty o legislativním řešení prostituce.

4 ETICKÝ RÁMEC PROSTITUCE A VYBRANÉ ETICKÉ ASPEKTY

V této kapitole bude představen etický rámec prostituce a etické aspekty, které byly kategorizovány na základě studia odborné literatury a na základě výsledků výzkumného šetření.

Pokud reflektujeme etický rámec prostituce, je potřeba zmínit, že *etika je vědeckou disciplínou, jež se snaží objasnit z perspektivy toho, co je správné, a toho, co je dobré, základní problém jednání, přičemž reflektuje společenské chování a individuální jednání a úsudky lidí.*¹⁸⁴ Dalším důležitým pojmem je morálka. Zahrnuje celek zákazů a příkazů, tradic, zvyků a konvencí společnosti. Tyto příkazy a zákazy byly prostřednictvím norem a hodnot uznány společností za závazné.¹⁸⁵ Na prostituci je potřeba nahlížet z mnoha etických hledisek, které jsou s tímto fenoménem nedílně spojeny. Pokud prostituci hodnotíme z hlediska morálky, tak víme, že existují nějaké mravní ideály, které nejsou vynutitelné, ale k jejich naplnění je zapotřebí určitý proces zrání člověka, ale také zrání celé generace.¹⁸⁶ Samotná morálnost člověka pochází z přesvědčení, že člověk je racionální a přirozená bytost. To, jaký získá člověk morální status, má svůj původ v samotné lidské přirozenosti. Podle Aristotela je člověk morální bytostí. Rozdíl mezi člověkem a zvířetem vidí v racionalitě, morálnosti a společenskosti. Člověk by měl jednat racionálně, a ne pudově, tak jak jednají zvířata.¹⁸⁷ „*Mravní jednání jednotlivého člověka, etické problémy i morální stanoviska ve společnosti dnes přiměřeně berou v potaz jen tehdy, když se dostane pozornosti také jejich právním dimenzím. Často tak mají na veřejnosti přednost otázky typu, co říkají zákony nebo jak by rozhodl soud před otázkami jako, co lze odůvodnit jako mravné či co se bezpodmínečně požaduje.*“¹⁸⁸ Mravnost a právo mají velmi úzký vztah. Právní kontroverze mají mravní dimenzi a mravní konflikty mají právní rozměr. Nabízí se tedy otázka, zda právo smí ovlivňovat morálku? Sociální pracovník se s konfliktem práva a morálky u prostituujících osob může sekat. Může řešit, zda ohlásí například nucenou prostituci a neporuší tak zákon nebo zda věc nenahlásí příslušným orgánům a

¹⁸⁴ MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*. Praha, 2007. Disertační práce. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE Katolická teologická fakulta, s. 107.

¹⁸⁵ Srov. MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 108

¹⁸⁶ Srov. ROTTER, H. *Sexualita a křesťanská morálka*, s. 17.

¹⁸⁷ Srov. FERNÁNDEZ, A. *Fundamentální morálka*, s. 34-35.

¹⁸⁸ MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 113

upřednostní důvěru a anonymitu mezi ním a prostituující osobou. „*Morální příkazy a zákazy jako takové nejsou součástí spravedlivého právního řádu, stejně jako nelze posuzovat mravní dovolenost podle právní dovolenosti.*“¹⁸⁹ Právní normy nejsou zároveň normami morálními. Garantují občanům, co jim patří a předpokládají závazný řád pro sociální jednání spojené s mravními normami. Každému člověku je uloženo, aby uskutečňoval hodnoty, kterými jsou lidská důstojnost, rovnost a spravedlnost.¹⁹⁰ Idea lidské důstojnosti získala právní rozměr. Etickým rozměrem tohoto opatření je pojetí člověka jako morální bytosti, jako osoby, která má svou důstojnost, sebeúcel, rovnost a svobodu.¹⁹¹

Lidská důstojnost společně se svobodným jednáním člověka je základním měřítkem pro etickou reflexi prostituce. Z důstojnosti člověka a jeho svobodného jednání lze analyzovat další etické aspekty, které s prostitucí souvisí. Nejprve bude demonstrován rozměr lidské důstojnosti a svobody, následně budou kategorizovány další rámce etického nahlížení na prostituci. Analýza odborné literatury a výsledky empirického zkoumání odhalily etické aspekty, které vychází z důstojnosti člověka.

4.1 Lidská důstojnost a dobrovolnost v prostituci

Pokud mravně posuzujeme chování lidí, je nutné předpokládat, že člověk je pánem svého chování, a to proto, že člověk se svobodně rozhodl, že bude jednat jistým způsobem, i když by měl možnost jednat jinak. Morální hodnocení činů posuzujeme z hlediska dobrovolnosti. Člověk vnímá sám sebe i druhé, jako za svobodné bytosti, které jsou schopné samostatně se rozhodnout. Obecně lze pod pojmem svoboda chápat chování se podle své vůle. Svoboda jednoho člověka, je omezena svobodou druhého člověka. Nikdo se nesmí chovat tak, aby tím ohrožoval svobodu jiného.¹⁹² Svobodné jednání člověka však nemusí být jednáním mravním.¹⁹³ Boháčová v Katolickém týdeníku uvádí, že ve skutečnosti dobrovolná prostituce neexistuje. Poukazuje na to, že dle světových statistik je známo, že skoro každá prostitutka zažila v dětství zneužití, fyzické napadání nebo byla obětí incestu. Také se stává, že může pocházet z prostředí, kde je obrovská chudoba. Některé prostitutky byly zase naopak důvěřivé a nechaly se

¹⁸⁹ MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 304.

¹⁹⁰ Srov. MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 120-123.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 305-307.

¹⁹² Tamtéž, s. 181.

¹⁹³ Tamtéž, s. 190.

najmout původně jako barmanky, tanečnice, hostesky či společnice a nakonec byly donuceny k prostituci za použití násilí.¹⁹⁴ Skoblík dodává, že „*k dobrovolné prostituci dochází ze sice často pochopitelných, avšak i tak nepřijatelných motivů. Jedná se o ztrátu povinné sebeúcty projevující se chybnou formou sexuální aktivity, která prozrazuje nedostatečné sebeocenení nebo neschopnost k obapolné osobní lásce.*“¹⁹⁵ Existují obecně dva názory na dobrovolnost prostituce. Osoby, jež sympatizují s regulací prostituce, jsou toho názoru, že ženy se mohou přece naprosto svobodně rozhodnout, co se svým tělem chtějí dělat. Abolitičtí představitelé naopak upozorňují na to, že se nikdy nejedná o dobrovolnost při prodeji sexuální služby zákazníkovi. Prostituce je tedy vždy těmito představiteli vnímána jako sexuální vykořisťování.¹⁹⁶ Lidská důstojnost a práva, která z ní plynou, tvoří základní měřítko pro posuzování etického rámce prostituce. Pohledů na lidskou důstojnost je mnoho. Jednak lze říci, že lidská důstojnost je vnitřní i vnější nárok na hodnotu a na respekt, který náleží člověku kvůli němu samému. Tato důstojnost může být pojatá jako vrozená.¹⁹⁷ Jiný pohled na důstojnost přináší biblická antropologie. Kniha Genesis poukazuje na to, že člověk byl v rámci celého svého stvoření obdařen zcela jedinečnou důstojností člověka. Člověk je tvor, který byl stvořen z prachu a hlíny. Toto stvoření znamená, že člověk je jedinečnou bytostí. Bůh stvořil člověka jako obraz Boží, jako muže a ženu. Je tedy jasné, že člověk, který je Božím obrazem, má osobní důstojnost člověka. Není něčím, ale je někým. Každý člověk je důstojností obdařen, kdy důstojnost je darem, kterého bychom v životě běžně nemohli dosáhnout.¹⁹⁸ Bůh zaujímá ke každému člověku nějaký vztah a je proto garantem lidské důstojnosti. Lidé nevytváří sebe sami, ale existují zde proto, že byli milováni a chtěni. Z této oddanosti vzniká potom důstojnost člověka. Důstojnost je tedy projevem člověka, jakožto Božího obrazu.¹⁹⁹ Důstojnost, bez prosazování náboženského kontextu, byla také předmětem zkoumání Immanuela Kanta. Kant vnímá lidskou

¹⁹⁴ Srov. BOHÁČOVÁ, M. *Dobrovolná prostituce neexistuje*. Katolický týdeník. 2008, č. 24.

¹⁹⁵ SKOBLÍK, J. Opatství svatého Tomáše. „*Člověče, přemýšlej: Máš na víc.*“

¹⁹⁶ Srov. SCHULZE, E. *Sexual exploitation and prostitution and its impact on gender equality*. European Union, Brussels, 2014. Brussels: Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs, 2014. ISBN 9789282351710, s. 24.

¹⁹⁷ Srov. MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 129.

¹⁹⁸ Srov. MIRAS, J. a BAÑARES, J. *Manželství a rodina: uvedení do teologie*. Vyd. 1. Překlad Jakub Sluka. Pardubice: Axis, 2014, 165 s. Uvedení do teologie. ISBN 978-809-0386-495, s. 90-91.

¹⁹⁹ Srov. ŠTICA, P. a BAÑARES, J. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Vyd. 1. Překlad Jakub Sluka. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2010, 120 s. Uvedení do teologie. ISBN 978-802-4618-241, s. 86-87.

důstojnost v opaku ceny a hodnoty. Člověk má hodnotu, je sám o sobě účelem a není přípustné, aby sebe sama snížil natolik, aby byl sám o sobě užíván jako nějaký prostředek k dosažení cíle. Jedná se o Kantův kategorický imperativ.²⁰⁰ Každá osoba v prostituci je nositelem lidské důstojnosti. Lidská důstojnost je nejvyšším morálním principem. Myšlenka důstojnosti stojí na základních etických přesvědčeních, které vycházejí z přirozeného práva. Přirozenost zahrnuje jednak minimální požadavky vlastního bytí, ale také oblasti zkušenostní. Důstojnost náleží člověku proto, že je svobodná bytost a mravní subjekt.²⁰¹ Lidská důstojnost je složitá entita, kterou je potřeba zvelebovat, respektovat a chránit. To, co je anebo není důstojné, mohou lidé cítit na základě kulturních zvyků, mravních aspektů, empatického chování, postoje k životu a úctě k lidem. Důstojnost je zakotvena nejen v teologických a filozofických textech, ale také v Deklaraci lidských práv, v konkrétních právech a etických kodexech.²⁰² Lidskou důstojnost upravuje také Předpis č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník a to v některých svých paragrafech:

„§ 3, odts.1. Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým. Odst. 2. Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí...²⁰³ § 81, odst. 2. Ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.²⁰⁴ § 612 V případě práva na život a důstojnost, jméno, zdraví, vážnost, čest, soukromí nebo obdobného osobního práva se promlčují jen práva na odčinění újmy způsobené na těchto právech.²⁰⁵ § 687, odst. 2. Manželé si jsou navzájem povinni úctou, jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti.“²⁰⁶

²⁰⁰ Srov. KANT, I. *Základy metafyziky mravů*. Vyd. 1. Praha, 1976, 135 s, s. 100.

²⁰¹ Srov. MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 129.

²⁰² Srov. KUTNOHORSKÁ, J., CICHÁ, M. a GOLDMANN, R. *Etika pro zdravotně sociální pracovníky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 189 s. ISBN 978-802-4738-437, s. 56-57.

²⁰³ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, § 3.

²⁰⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, § 81.

²⁰⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, § 612.

²⁰⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, § 687.

„Lidská důstojnost a lidská práva jsou tedy v ústavě úzce spojena, přičemž lidská práva vyplývají ze základu lidské důstojnosti, a lidská důstojnost zase potřebuje konkretizování skrze lidská práva.“²⁰⁷ „Idea nedotknutelné osobní důstojnosti člověka a nároku univerzálně platných lidských práv, který z toho plyne, tak nabyla centrálního etického významu a získala skrze konstituci moderních ústavních států také ryze právní závaznost.“²⁰⁸ Důstojnost si od člověka žádá, aby jeho jednání bylo v souladu se svobodnou volbou a člověk by měl jednat na základě nitra ze svého osobního přesvědčení a ne jenom z vnějšího donucení nebo ze svého vnitřního zaslepeného popudu. Tato důstojnost se dostane člověku tehdy, pokud je osvobozen od vášně, směřuje cestou svobodně zvoleného dobra a vhodně si obstarává prostředky.²⁰⁹ Pro prostituuující je typické, že se jejich tělo stává zbožím. Celkový pohled na sexualitu může být pojímán jako symbolicko-tělesné vyjádření člověka v celé jeho svátosti. Pokud jde ale o fyzickou, věcnou anebo prodejnou podstatu těla, dochází k degradaci symbolické tělesnosti člověka na věcnou tělesovost.²¹⁰ Pojednání o prostituci může být v souvislosti s lidskou důstojností chápáno jako vražda duše.²¹¹ Při etické reflexi prostituce je potřeba nahlížet na člověka jako na duševní a tělesnou jednotu. Pokud se ale sexualita v prostituci redukuje na tělesovost, vznikají hluboké rány ve vědomí vlastní hodnoty. Prostituuující osoba pak není schopna milovat sama sebe a pohlížet na sebe jako na člověka s tělem a duší. Tělesnou lásku pak prostituuující nevnímají jako lásku celistvou.²¹²

Výsledky výzkumného šetření

Respondentkám byly kladeny otázky týkající se dobrovolnosti, důstojnosti a jejich prostituční kariéry. Z výsledků výzkumu je patrné, že všechny dotázané respondentky do sexu se zákazníci žádná fyzická osoba nenutí, nicméně jsou k prostituci donuceny svou ekonomickou situací. Z výroků, získaných výzkumným šetřením, vyplývá, že

²⁰⁷ MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 213.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 306.

²⁰⁹ Srov. FERNÁNDEZ, A. *Fundamentální morálka*. Pardubice: Axis - spolek pro dobrou literaturu, 2012. ISBN 8090386466, s. 72.

²¹⁰ Srov. KOCH, K. *Konfrontace nebo dialog. Palčivé otázky dneška a křesťanská víra*, Vyšehrad 2000, str.73-84, s. 4.

²¹¹ Srov. MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 153..

²¹² Tamtéž, s. 160.

respondentky sami pociťují, že u nich došlo u každé k individuálnímu narušení lidské důstojnosti.

R1: *„Kdybych měla jinou možnost výdělků peněz, tak to nedělám. Ale jako švadleně mi nikdo víc jak 10 000,- Kč nedá a já mám jen 10 000,- Kč poplatky za bydlení měsíčně.“*

R5: *„...ale teď už je mým cílem jenom našetřit, koupit si byt a z ušetřených peněz žít. Na byt už našetřeno mám.“*

R6: *„...je (prostitutky) k tomu (prostituci) nenutí tady žádná fyzická osoba, ale vždycky u každý existuje důvod, proč to ty holky dělají. Dobrovolně, sama od sebe, třeba pro atraktivitu práce, by to nešel dělat nikdo. Všechny tu jsou prostě kvůli penězům.“*

R3: *„Dá se tedy říct, že tvoje tělo má podobu zboží, které si může zákazník na chvíli koupit?“ „Je to tak. Naše výhoda v podniku je ta, že my si ty zákazníky můžeme vybírat. Takže jen ty sama rozhodneš o tom, komu se v podstatě zaprodáš.“*

R6: *„Myslíš si, že u téhle práce dochází ke snížení důstojnosti?“ „Když se dívám na holky kolem, tak určitě. Ty to dělají už delší dobu a mám pocit, že jsou takový bojácný. Bojácný co se týče normálního života. Tady je každá strašně silná, ale to jen proto, že právě vypila flašku vína, ale kdyby měly začít žít normálně, myslím, že by to bylo těžký.“*

R8: *„Co tvůj přítel, ví o tvé práci?“ „Ano, přítel to ví. Řekla jsem mu to.“ „Jak se k tomu staví?“ „Jsme spolu chvíli, domluvili jsme se, že toho nechám.“ „Domluvili jste se na tom, kdy s tím skončíš?“ „Přítel mi teď hledá novou práci a až mi jí najde, odstěhuju se k němu a přestanu s tím.“*

R8: *„Ano, stydím. Je to pro mě ponižující, ale jinou práci jsem tady nenašla.“*

Vzhledem k tomu, že dotázané respondentky nebyly k prostituci nuceny jinou fyzickou osobou, objektivně by se mohlo mít za to, že sexuální práci vykonávají zcela dobrovolně. Dobrovolnost je v tomto případě spojena explicitně s motivací. Motivace někdy v součinnosti s příčinou výrazně ovlivní postavení k tomu, zda žena prostituje dobrovolně či nikoli. Pokud je sexuální pracovnice matkou samoživitelkou, nemá příjem z povinné vyživovací povinnosti ze strany otce, dosahuje nízkého vzdělání, žije v regionu, kde je vysoká míra nezaměstnanosti, nenachází kolem sebe rodinu či přátelé, potřebuje zaplatit nájem, školu, školku a obstarat rodině jídlo, může jí jako jediné východisko z dané situace napadnout, že začne prostituovat. Samozřejmě lze předpokládat, že tato žena primárně hledala jiné možnosti, zajímala se o nabízená

pracovní místa, projevovala snahu o zabezpečení rodiny, ale v momentě, kdy už se situace mohla stát neúnosnou, se rozhodla prostituovat. A nyní nám vyvstává otázka, zda prostituuje na základě svobodného rozhodnutí? Mravně by bylo namístě ženu odsoudit, stigmatizovat a pojmout postavení, že žena měla jistě jiné možnosti, než se vrhnout na cestu takového hříchu. Na druhou stranu je ale nezbytné vnímat tuto ženu jako individuální bytost, která jistě zvážila veškeré varianty a na základě svého rozhodnutí, začala pracovat v sexbyznysu. Je tedy možné, její rozhodnutí považovat jako svobodné? Anebo je možné vidět příčinu takového rozhodnutí v nějakých vnějších motivech, které způsobily nedobrovolný vstup na prostituční scénu? Na základě velkého dilematu, které ve společnosti vyvstává, je těžké tento aspekt posoudit. Stěžejní by při reflexi dobrovolnosti vstupu na prostituční scénu bylo znát příběh sexuální pracovnice, na základě kterého by došlo ke zhodnocení, zda prostituuje dobrovolně, či nikoli. Posouzení je velmi těžké a u každého člověka by bylo naprosto individuální. Obecně se dá předpokládat, že pokud se pohybuje žena v sexbyznysu například více jak rok, tak její rozhodnutí prostituovat, je již po takové době opravdu svobodnou volbou, protože lze očekávat, že aspekt ekonomické motivace k sexuální práci nemá již existenční charakter, ale stal se jasnou a dobrovolnou strategií výdělků peněz. Jednání člověka je svobodné, člověk si obstarává vhodně prostředky, směřuje cestou dobra a je osvobozen od vášně. Výroky respondentek charakterizují jejich postavení k životu tím, že jednájí na základě nějaké vnější motivace a na základě slepého vnitřního popudu. Tělo prostitutky se stává bezprostředně zbožím a to má samozřejmě souvislost s celkovým pojetím důstojnosti člověka. Prostituce v důsledku aktuální Republikové situace nemůže být vnímána důstojně ze strany společnosti, ze strany zákazníka, ale ani z pohledu samotné sexuální pracovnice. Společnost v rámci své každodenní marginalizace prostituce jistě nevnímá sexbyznys jako důstojnou kariéru. O důstojnosti se u nás mluví zejména u paliativní péče nebo u péče o seniory. Je poukazováno na fakt, že staří lidé a i zemřelí, mají nárok na důstojné jednání a zacházení s nimi. Důstojnost prostituujících z hlediska společnosti nemůže být vnímána pozitivně, pokud sexuální pracovnice používá svůj pohlavní orgán k tomu, aby byl prostředkem k výdělku. Otevřeněji řečeno, společnost neakceptuje důstojnost ženy, pokud tato, bude prodávat svojí vagínu za účelem uspokojení druhého člověka. Ze strany zákazníka není často s prostituujícími ženami jednáno důstojně. Zákazník většinou jako důstojnou ženu nevnímá. To se projevuje tím, že po ní může někdy chtít sexuální praktiky, které mohou být ženě

nepříjemné. Může jí ponižovat a ubližovat, týrat, obchodovat s ní či dopouštět se na ní jiného trestného jednání. Samotná subjektivně vnímaná ztráta důstojnosti prostituujících může být důsledkem těchto doprovodných kriminálních jevů, které počítají leckdy s tím, že prostitutka není žena, ale tělo na prodej. Položme si otázku, obchoduje se v Čechách a v zahraničí například s kuchařkami a uklízečkami i přes to, že po nich je na trhu práce poptávka? Kuchařka nebo uklízečka, která umývá záchody, má pro společnost větší důstojnost než žena v sexbyznysu. Důstojně se nemůže cítit ani samotná sexuální pracovnice. Vždyť sama připustila, aby se stala prostředkem k dosažení cíle. Stala se v podstatě tělem, které vydělává peníze. A kam se tedy poděla ta ona jedinečnost člověka? V rámci snah o destigmatizaci prostituce by bylo sobecké a jednoduché soudit, že prostitutka nemá žádnou důstojnost. Sexuální pracovnice svým prodejním chováním důstojnost subjektivně i v rámci společenského diskursu ztrácí, ale je důležité, aby každý věděl, že někdy není v jejích silách se znovu postavit na nohy, důstojně přistoupit ke svému životu a změnit realitu ze dne na den. Je důležité ženu respektovat a pomoci jí ať už individuálně, tak celým společenským postavením k fenoménu prostituce k tomu, aby důstojně směřovala výš.

4.1.1 Aspekt ztráty sebeúcty

Sebeúcta je definována jako pocit hrdosti, který plyne z poměru našich skutečných úspěchů a domnělých nadějí na úspěch. Jde o to, jak si sami sebe ceníme a jak se sami hodnotíme a to v porovnání s tím, jací bychom vlastně chtěli být.²¹³

Výsledky výzkumného šetření

Respondentky se ve svých výrocích vyslovily tak, že z postojů k jejich prostituční kariéře je patrné, že u většiny z nich došlo ke ztrátě sebeúcty. Následující úryvky rozhovorů odkrývají tyto výroky.

R1: „Máš pocit, že tahle práce škodí tobě?“ „*Mám, od té doby, co to dělám, si nevěřím. Cítím se jak největší póvl na světě a nemám vlastně ani odvahu, jít někam jinam a hledat něco jiného.*“

²¹³ Srov. WILDING, Ch. *Emoční inteligence: vliv emoci na osobní a profesní úspěch*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2010, 238 s. Psychologie pro každého. ISBN 978-802-4727-547, s. 67.

R6: „*Některým holky jsou samoživitelky a dostaly se na dno. To jim nějakou sebeúctou už tak vzalo. Ale když ještě musí dělat tohle, aby zaplatily nájem a mohly koupit dětem lipánky, tak pak nemaj sebeúctu fakt žádnou.*“

Ztráta sebeúcty bezprostředně vychází z lidské důstojnosti. Zároveň souvisí s chybnou formou sexuální aktivity a se stigmatizací prostituujících, se kterou se ženy dennodenně setkávají. Pakliže má mít prostituující osoba pocit hrdosti, který plyne z jejich úspěchů, není možné za úspěch považovat zahájení prostituční kariéry. Zároveň jako úspěch není možné vnímat ani setrvání v ní. Pokud ženy ztrácejí vlivem prostitučního chování naději na úspěch, který plyne z jejich představ o tom, jaké by chtěly být a co by chtěly dělat, je přirozené, že v rámci tohoto vývoje dojde k postupné ztrátě sebeúcty. Sebeúcta je citlivá stránka každé lidské bytosti. Vymanění se z prostituční kariéry může být považováno sexuální pracovníci za úspěch, a proto může následně dojít ke znovuzískání sebeúcty.

4.1.2 Chybná forma sexuální aktivity

O tom, co je v sexualitě normální nebo ne, určují názory především kulturní a sociologické. Tyto názory se však během let mění. Naše kulturní oblast je pod vlivem křesťanské a židovské morálky. Tato morálka se však mění minimálně, změna je pocíťována spíše ve společnosti.²¹⁴ Pavlovský uvádí, že normální lidská sexuální motivace se vyznačuje dobře osvojenou sexuální rolí, erotickým zaměřením na opačné pohlaví, sexuální zralostí, spolupracováním partnera, vytvořením páru a aktuálně společensky přijímanou sexuální interakcí. Narušení některé z motivace vede k tomu, že vzniká porucha sexuální identity preference, čili k sexuální deviaci. V současné době na našem území lze za normální sexuální aktivitu pojímat souhlasnou sexuální aktivitu, která se odehrává mezi partnery, kteří nejsou pokrevně spřízněni v přímé linii, kteří jsou psychosexuálně a somatosexuálně zralí a kteří si tím nezpůsobí nějakou tělesnou nebo psychickou újmu. Vnější projev chování člověka nemusí být v souladu s tím, jaké má člověk vnitřní sexuální preference a potřeby. Normální sexuální chování tedy navenek nevyklučuje to, že se někdy může jednat o sexuální deviaci.²¹⁵

²¹⁴ Srov. PASTOR, Z. *Sexualita ženy*, s. 147.

²¹⁵ Srov. PAVLOVSKÝ, P. *Soudní psychiatrie a psychologie: vliv emoci na osobní a profesní úspěch*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010, 232 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4743-325, s. 174.

Výsledky výzkumného šetření

Ve výsledcích šetření je patrné, že respondentky vnímají sex se svými klienty velmi podobně. Charakterizují ho jako něco, co je odlišné od sexu s partnerem a to především tím, že jde o práci. Respondentky během výzkumu shodně uvedly, že počet sexuálních technik, které jsou schopné klientům nabídnout, je omezený. Následující vybrané výroky charakterizují názory sexuálních pracovníků na sex se zákazníky.

R1: „Je sex, který provozuješ se zákazníky podle tebe normální?“ *„Nejspíš ne, rozdíl je v tom, že tady jsou pravidla a zákazy. A ty se musíš dodržovat. Za normální sex taky nedostaneme zapláceno, takže asi to není normální sex.“*

R4: „V čem je jiná sexualita tady v práci a v čem sexualita s přítelem?“ *„Ve všem. Myslím, že takhle to tady mají všechny holky hodně podobné. Se zákazníky dělám je málo sexuálních technik. Obecně platí, že nás nesmějí líbat, nesmějí nám sahat na přirození. Já jsem schopná klientovi nabídnout dvě základní polohy. Nic víc. Klienti to vědí a většinou pokud chtějí něco extra, ví, že tady většinou neuspějou.“*

R6: „Tady je to o navození atmosféry a o předstírání. Samotný akt je vždycky docela krátký, takže se nestane, že bych strávila s někým třeba dvě hodiny na pokoji a dělala tam všelijaký vopičárny (smích). Má to svá pravidla a to je dobře. Doma je sex samozřejmě úplně jiný. To se nedá vůbec srovnat. Tady to není normální běžný domácí sex.“

Chybná forma sexuálního chování byla pojatá především v souvislosti s normalitou lidské sexuality. Jak je výše uvedeno, normalitu určuje v podstatě společnost. V současnosti dochází ke všeobecnému posouvání hranic, kterými jsou myšleny hranice morální. To, co nějakému jedinci přijde v sexualitě normální, jiný považuje za patologické. Tento ambivalentní postoj je dán současnými trendy, výchovou, prostředím, náboženským vyznáním a samotnou osobností jedince. Prostituuující osoby jsou si i dle jejich výroků vědomy toho, že u sexuální práce se nejedná o normální a přirozené sexuální chování. Prostituční kariéru v podstatě subjektivně odlišují od běžného sexu různými důvody a tím ve výsledku své chování ospravedlňují. Staví se k tomu tak, jako kdyby omezenost sexuálních technik při nabízení sexuálních služeb, znamenala bezprostřední očištění sexuální práce. Je otázkou, zda je toto vysvětlení společensky a morálně akceptovatelné. Pohlavní styk je definován zcela jasně. Stejně

tak jako sexuální práce, která se vyznačuje tím, že někdo někomu zaplatí za sex. Omezování sexuální aktivity u prostitute není možné vnímat jako něco, co by nevykazovalo ve výsledku znaky pohlavního styku. Proto neexistuje důvod, proč by se díky redukci sexuálních technik se zákazníkyně měla prostitute vyhnout diskuzi o společenských normách lidské sexuality.

4.1.3 Aspekt degradace lidské osobnosti

Degradace lidské osobnosti je úzce spojena s reflexí lidské důstojnosti. Duševní život člověka závisí na jeho osobnosti. Osobnost považujeme za komplex vlastností psychických, vloh, dovedností, schopností, charakteristik a chování. Degradace osobnosti znamená povšechné neboli celkové snížení úrovně osobnosti.²¹⁶ Skoblík dodává, že „prostitute znamená vždy degradaci lidské osoby, jakkoli je takové ponížení dobrovolné.“²¹⁷

Výsledky výzkumného šetření

Respondentky uvedly ve výzkumu několik názorů, které obecně poukazují na to, že některé jejich postoje ke každodennímu životu, jsou zvrácené. Tyto zvrácené názory a hodnoty vedou k prostupné degradaci lidské osobnosti.

R5: „Mám problém přestat. Zkoušela jsem to několikrát, ale vždycky jsem se k tomu pak zase vrátila. Nebyla pořádná práce, všechno za málo peněz. A já už jsem asi zvyklá na jinej standard.“

R7: „Stav prostitute co se týče právní formy, ti takhle vyhovuje?“ „Ano, nemáme žádné povinnosti, jen si platíme pojištění.“

R7: „Máš pocit, že to co děláš je špatné?“ „Ze začátku mi to tak přišlo. Dlouho jsem se s tím nemohla vyrovnat. Styděla jsem se vyjít normálně na ulici nebo jít nakupovat. Bála jsem se, že potkám klienta. Teď už jsem si na to zvykla.“

R8: „Protože jsme pro ně (muže) holky, co jsou jen zboží. A oni nechtějí, aby nás měl někdo jiný. Neví, jaká ta práce je a nechtějí to slyšet. Vidí jen to, že jsme špíny, coury...“

²¹⁶ OREL, M. *Psychopatologie: vliv emoci na osobní a profesní úspěch*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 263 s. Psyché. ISBN 978-802-4737-379, s. 72.

²¹⁷ SKOBLÍK, J. Opatství svatého Tomáše. „Člověče, přemýšlej: Máš na víc.“ [online]. 2009 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.opatbrno.cz/archiv/clanek1150.htm>

Výše uvedené výroky neodpovídají ve svém jádru myšlenek společenským normám lidského chování, jednání a vyjadřování. Neodpovídají představám veřejnosti o člověku, který má nějakou úroveň, který disponuje dovednostmi a schopnostmi, který má vlohy a splňuje jistá očekávání od svého okolí. Pokud se sama respondentka 8 vnímá jako zboží, znamená to bezprostředně degradaci její osobnosti. Pokud respondentka 7 je spokojená se současným právním stavem prostituce z důvodu, že nemá žádné povinnosti vůči státu, jedná se také o degradaci osobnosti. Stejně tak je tomu v případě, pokud si respondentka 5 zvykla na nějaký standard, ze kterého není schopná slevit a na základě kterého, bude dál prostituovat. Vzhledem k propojenosti etické reflexe důstojnosti člověka a degradace lidské bytosti je patrné, že sexuální pracovnice se vymyká tradičním normám společnosti, a tak v jádru problému prostituce znamená vždy degradaci lidské osobnosti.

4.1.4 Svádění nerozhodnutých zákazníků

Výsledky výzkumného šetření

Dvě respondentky popsaly situaci, ve které se stalo, že došlo ke svedení potencionálního zákazníka k sexu za úplatu, aniž by očividně daný muž s cílem koupit si sex, do podniku přišel.

R4: „Pokud jsi v podniku jen o víkendu, snažíš se asi vydělat hodně peněz. Máš nějakou taktiku na zákazníky?“ *„Nedělám to v týdnu, jako některé holky tady, a proto mám ty dvě noci většinou dost energie. Pokud přijde klient nebo parta mužů, jsou holky, které k nim nejdou hned a čekají, až si je třeba někdo vybere. Já naopak k novému zákazníkovi přijdu a zeptám se ho rovnou, zda bych mu mohla něco nabídnout. Proto mám tak 4-7 mužů za večer. Prostě se snažím.“* „A co se děje, když se sem jde jen nějaký potencionální zákazník podívat a rovnou řekne, že na pokoj nechce?“ *„Bývá to tak, že si s ním vždycky aspoň chvíli povídám. Pak se ho na konci rozhovoru zeptám znovu, jestli by nechtěl jít na pokoj a pokud řekne, že ne, jdu k jinému klientovi.“* „Dá se tedy říct, že některé z vás se snaží muže svádět?“ *„Určitě a někdy je to dost konkurenční boj tady. Je to o tom, kdo je hezčí, hubenější, vyspělejší, ale někdy i rychlejší. A toho se snažím využívat.“*

R6: „Snažíš se ty sama někdy dostat na pokoj někoho, kdo se ti třeba líbí?“ *„Mám na to svou taktiku. A to tanec u tyče. Občas sem chodí kluci, kteří jsou pěkný a tak ta*

práce je potom samozřejmě menší utrpení. Jednou přišla parta kluků a jeden z nich na pokoj jít nechtěl, čekal na ně na baru a já mu zatancovala, chvíli jsme si povídali a pak jsme šli nahoru.“

V sexbyznysu se pohybuje mnoho mužů, které láká zvědavost. Jsou otevření novému poznání a rádi by alespoň někdy vstoupili například do erotického podniku. Muž tam může mít namířeno s cílem, že se jde podívat, že se chce pobavit, že ho tam vzali přátelé anebo že je zkrátka zvědavý. Do podniku může vkráčet ještě s přesvědčením, že ale určitě na pokoj se ženou nepůjde. Je tedy vůbec žádoucí, přirozené či morální, že daný muž nakonec podlehne sexuální pracovníci a zaplatí jí za sex? V průběhu výzkumu jsem tuto problematiku s respondentkami otevřela a ženy mi sdělily, že opravdu existuje mnoho návštěvníků podniku, kteří se přijedou jenom podívat. Postupem večera a snahou přítomných žen může dojít k tomu, že muž ženě podlehne a koupí si její služby. Mezi ženami je patrná velká konkurence, která díky snaze po výdělku může prostituující dohnat k tomu, že se budou v počtu zákazníků předhánět. Je tedy možné, že sexuální pracovníce může všemi svými prostředky usilovat o to, aby získala právě muže, který se přitom přišel do podniku jenom podívat. Takové jednání žen je jasně nemorální a reakce mužů na sexuální výzvu má znaky nedůslednosti a snižuje hrdost onoho muže. Pokud by daný muž trval na svém a chtěl se skutečně jen do podniku podívat, není přeci možné, aby skončil s prostitutkou na pokoji. Sexuální pracovníce by měla krotit své vášně a touhy po vítězství v konkurenčním boji a primárně by měla respektovat názor muže, který vstup na pokoj odmítal.

4.1.5 Degradace přirozené sexuality a reprodukčního chování

Náboženské přesvědčení říká, že pohlavní styk by měl být především za účelem plození dětí a v rámci manželského soužití. Sex je tedy podle tohoto názoru morálně přijatelný pouze v případě, jde-li o reprodukci. Zároveň ale ke zplození dítěte může dojít například při znásilnění nebo prostituci, kdy tento sexuální akt není tedy morálně přijatelný. Sexuální etika ale netvrdí, že pokud po sexu nedojde k oplodnění, je tedy soulož špatná.

Sexuální etika pouze doporučuje, že sex by měl být prováděn za účelem reprodukce.²¹⁸ Z biologického hlediska slouží sexualita především k plození dětí. Stejně se k tomu staví i teologie. Toto pojetí však je však nedostatečné a to z toho důvodu, že pomalu 99 % byt' i manželského sexu, nevede k reprodukci. Spojení mezi mužem a ženou tedy někdy neslouží jen k přivedení nového potomka na svět, ale také k upevnování vztahu mezi mužem a ženou.²¹⁹ Sexuální vztahy by tedy odpovídat étosu lidské důstojnosti, kdy muž a žena se vzájemně uctívají. Sexualitu nelze tedy omezovat na různé tělesné zóny, ale je třeba ji vnímat srdcem. Sexualita předpokládá upřímnou a pravdivou lásku.²²⁰ Koch uvádí, že naše sexuální kultura prošla jistou sexuální revolucí, které se křesťané obávali. Dále přirovnává lidskou sexualitu k hospodářskému konzumnímu životu západní Evropy. Příčinou konzumu v sexualitě je liberální přístup. Lidská sexualita je zbavována intimity, stává se čím dál více triviální a stále častěji je na ni odkazováno v médiích, prostřednictvím odkrývání například sexuálních technik.²²¹ Koch doplňuje, že „...naše dnešní kultura nikterak neomezuje sexuální projevy, naopak ve jménu svobody povzbuzuje k rozvíjení sexuálních impulzů ve všech podobách a obměnách, ale bagatelizuje nebo trivializuje význam erotického citu lásky a začlenění sexuality do životního prostoru mezilidského partnerství...“²²²

Výsledky výzkumného šetření

Respondentky se shodly na specifické formě sexuálních služeb, která je odlišná od sexu v běžném partnerském životě. Výše uvedené výroky, které se týkají bezprostředně jejich prostituční sexuality, naznačují, že celkový pohled respondentek na sexualitu jako takovou, je zvrácený.

R3: „A co tvoje sexualita, myslíš, že se liší od sexuality těch, co neprostitují?“
„Odlišnost je jenom v technice sexu. A v tom, co zákazníkovi dovolujeme. Jinak samozřejmě, že když jsme nahé nebo se zákazníkem, tak se už nestydíme a sex je pro nás běžnou každodenní věcí v podstatě.“

²¹⁸ Srov. BENATAR, D. *Nebýt či být: o utrpení, které přináší příchod na tento svět*. 1. vyd. Praha: Dybbuk, 2013, 301 s. ISBN 978-80-7438-085-3, s. 166-167.

²¹⁹ Srov. ROTTER, H. *Sexualita a křesťanská morálka*, s. 18.

²²⁰ Srov. MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 168.

²²¹ Srov. KOCH, K. *Konfrontace nebo dialog. Palčivé otázky dneška a křesťanská víra*, s. 1.

²²² KOCH, K. *Konfrontace nebo dialog. Palčivé otázky dneška a křesťanská víra*, s. 2.

R6: „*Je to o tom, jak to (sex s klienty) kdo vnímá a jak moc se angažuje. Já se u klientů moc neangažuju, většinou jim ke vzrušení stačí vidět, jak vypadám. No a pak to jde samo. Mám taky svůj strop. Víc jak 4 za večer si nikdy nevezmu. Takže všeho s mírou a potom mám pocit, že to jde.*“

R8: „*Tady ten sex vypadá jinak. Nemáme z toho radost ani užitek. Uděláme, co je třeba a dostaneme zapláceno. Nikdo nás do ničeho nenutí.*“

Vzhledem k výše uvedeným výrokům a vzhledem ke stále více prolamovaným ledům v oblasti sexuality je patrné, že degradace sexuality a reprodukčního chování nesouvisí bezprostředně pouze jen se sexuální prací. Ve výše uvedené kapitole bylo zmíněno, že se stále častěji prosazuje trend sexuální volnosti. Lidé se přestávají stydět o jejich sexualitě hovořit na veřejnosti, považují sex za něco, co je pro ně zpestřením života a mají za to, že je čistě na jejich rozhodnutí, kdy počnou potomka. Tento fenomén souvisí samozřejmě také se zvyšujícími se obtížemi, které ženy mají při plánování rodičovství. Jde o degradaci reprodukčního chování, když je žena schopná naplánovat si početí na nějaké období dopředu? Nemělo by to být stále tak, že o tom, zda žena počne či nikoli, rozhodne příroda, či nějaká vyšší moc? Obecně lze považovat, že jistá degradace sexuality a reprodukčního chování dnes existuje u většiny naší společnosti. Není ale logicky vymahatelné, vrátit se o pár set let zpátky, kdy jedna žena měla jednoho muže a děti tehdy, pokud se jí podařilo bez jakékoli snahy o ovládnutí situace otěhotnět. Ale je možné krotit své touhy, plány a vášně. Konkrétně držet se jednoho partnera a případné početí dítěte nechat jak se říká ve hvězdách. Očividná degradace sexuality a reprodukčního chování však prostituující provází celou jejich kariérou. V podstatě každý sexuální kontakt je vůči přirozené sexualitě a reprodukci jasně zvrácený. Nekoresponduje ani s liberálním pojetím sexuality, které uznává, že sex mezi mužem a ženou nemusí primárně sloužit k oplození, ale také k upevnění vztahu mezi partnery. Je tedy jednoznačně patrné, že u prostitutky a zákazníka nelze k tomuto aspektu přistupovat liberálně. Jim totiž jde o absolutní nechtěnost zplodit dítě a jejich desetiminutové partnerství není potřeba prostřednictvím výkonu prostituce nikterak upevňovat. Prostituci vždy doprovází degradace sexuality a reprodukčního chování.

4.1.6 Deformace přirozených sociálních rolí

Výsledky výzkumného šetření

Čtyřem respondentkám je více jak 30 let a chtějí po rodině a ukotvení si svých přirozených sociálních rolí, nemají.

R1: *„V podniku si nikoho nenajdu. Pár holek tady skončilo kvůli nějakému zákazníkovi, ale neměly na rozdíl ode mě děti, takže já musím hledat jinde a na to moc času nemám.“*

R2: *„Pokud tohle dělám, není šance začít normální život. Jednou jsem si se zákazníkem něco začala a bylo to špatně. A do normálního prostředí se mezi lidi nedostanu. S holkama jezdíme akorát často někde na jídlo, ale celý víkend pracujeme, takže když bych chtěla někde někoho poznat, musela bych si vzít volno. A o víkendu je to škoda, to bývá hodně kšeftů.“*

R5: *„Ty bys někdy chtěla s někým někde bydlet a mít děti?“ „Už ne. Ještě před několika lety jsem po tom toužila, ale teď už je mým cílem jenom našetřit, koupit si byt a z ušetřených peněz žít. Na byt už našetřeno mám.“*

R6: *„Neví to nikdo, jsem pro ně šikovnou studentkou. Problém je ale v tom, že život v Praze vyjde na dost peněz a kde je mám vzít, mi rodiče nějak zapomněli říct.“*

Žena může ve svém životě zaujímat mnoho rolí. Některé jsou vrozené, některé získané. Pokud si však osvojí roli prostitutky, je velmi obtížné přijmout roli ještě jinou, pro ženu však daleko přirozenější. Typická role ženy je být matkou, být manželkou, být osobou pečující o domácnost či osobou pracující. Je přirozené si svoji roli v různém životním období osvojit a žít v souladu s ní. Muž, který by rád přijal roli živitele, otce a chce být hlavou rodiny, si jistě nepůjde najít svou partnerku do erotického podniku. Pokud žena přijme roli prostitutky, nedá se říct, že nemůže být dobrou matkou, není už však lehké soudit, zda nemůže být inteligentní kariéristkou, začíná být nepravděpodobné, že by byla dobrou manželkou a je v podstatě nemožné, aby byla vším výše uvedeným současně a zároveň u toho prostituovala. Jednotlivé životní role ženy v určitých obdobích zkrátka s prostitucí korespondovat nemohou. Je jen na ženě samé, zda rozklíčuje svůj životní úděl, projde si rolovým konfliktem a vybere si tu nejpřirozenější roli, ještě než se dostane do situace, kdy už na výběr mít nebude.

4.1.7 Marginalizace patologické subkultury

Společnost se může k fenoménu prostituce stavět tak, že ženy, které nabízejí sexuální služby za peníze, stigmatizuje. Považuje je za něco patologického, co by mělo být vymýceno anebo odsunuto na okraj společnosti. Gibson poukazuje spolu s dalšími autory na skutečnost, že stigmatizace rozpoznává odlišnost a tak znehodnocuje jedince nebo celé skupiny. Ženy, které provozují prostituci, jsou stigmatizované především ty, které prostituují na ulici. Důvodem je snadné odhalení, že právě tato žena pracuje jako prostitutka. Tyto ženy jsou pak charakterizovány jako na okraji společnosti, jako zanedbané, nevzdělané a bez nějakého cíle. Prostitutky jsou pak vnímány jako osoby, které narušují veřejný pořádek. Stigmatizace prostitutek pak vede k pocitu nenávisti vůči sobě samému, k vnímání hanby a k sebeponižování.²²³ Lidé, kteří se s prostitutkami setkávají, je nerespektují, nepřístupují k nim jako k sobě rovným. Ženy, které se živí sexem za peníze, jsou vnímány jako občané druhé kategorie. Veřejnost vnímá tyto ženy tak, jakoby neměly žádná práva.²²⁴ Patologie je spatřována především v ženách, které svá těla poskytují prostřednictvím nabídky sexuálních služeb. Nikdo ji však nehledá v poptávce.²²⁵ Na prostituci je prohlíženo z tradice křesťanství a kultury. Myšlenkou křesťanství je žít monogamně a předmanželské sexy nepřipadají v úvahu. Na druhou stranu křesťanství přijímá hříšníka a nezatrácuje ho. To, že je naše společnost tolerantní vůči prostituci, vychází z faktu, že většina obyvatel je ateistická.²²⁶ Je důležité pohlížet na individualistickou morálku, která leckdy stojí uprostřed mravně negativních jevů. Je potřeba zaměřit se také na skutečnost, že člověk někdy může jednat v rozporu s mravní normou, a to v případě, že jedná z důvodů ekonomických nebo sociálních. Vřestál v díle *Katolická nauka* poukazuje na to, že pro ženu, která stojí modelem a zřídka upadne do těžkého hříchu, pro ni může být v daný okamžik nezbytné, i když ví, že se tím dopouští hříchu. Nelze po ní však chtít, aby toho nechala, pokud je

²²³ Srov. HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*, s. 146-147.

²²⁴ Tamtéž, s. 241.

²²⁵ Tamtéž, s. 248.

²²⁶ Srov. WEISS, P. *Sexuologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 724 s. ISBN 978-802-4724-928, s. 640.

to její jediná výdělečná činnost.²²⁷ Otázku zda je to hřích těžký či lehký nám pomůže zodpovědět dotaz, proč tak daný člověk jedná.²²⁸

Výsledky výzkumného šetření

Ve výzkumném šetření 2 respondentky uvedly, že obecně platí, že jsou pozitivněji vnímány v prostředí rakouské společnosti než v okolí českých lidí. 6 respondentek ve svých odpovědích sdělilo takové informace, ze kterých je patrné, že se cítí být marginalizovanou vrstvou a společnost na ně pohlíží patologicky.

R2: „Myslíš si, že by tě (rodiče) odsoudili, kdyby to věděli?“ „*Určitě, nemohla bych se domů ani vrátit. Rodiče i já jsme věřící. Rodiče by mi to nikdy neodpustili.*“

R3: „*Mám dojem, že jsme lidmi okolo považovány jako odpad. Pokud jedu do města nakoupit jen jídlo, je pěkně, tak si vezmu šaty a v obchodě promluvím mým přízvukem, už se na mě koukají jak na odpad společnosti. V Rakousku je to úplně o něčem jiném. Jezdíme tam s holkama na nákupy pravidelně, protože tam je na nás pohlíženo normálně. Naopak, tím, že kupuje dražší zboží, si nás tam prodavačky hýčkají.*“ „Myslíš tedy, že vás společnost považuje celkově za něco patologického?“ „*Nejen společnost, ale i politika. Už jenom tím, jaký návrhy zákonů předkládají...*“

R5: „Jak si myslíš, že to vnímá společnost?“ „*Tragicky, ale je to proto, že o tom nic neví. Srovnávají nás s holkama z ulice a v tom je ten problém. Všeobecně nás lidi vnímají jako něco špatného, jako špinavý holky. Ale rozdíl v tom, jak to děláme v podniku a jak holky na ulici, nikdo nevidí. Ulice je riziková, ale tady má všechno svoje pravidla.*“

R6: „*Je to o tom, že by nikdy nemohly nikomu kolem sebe říct, co dělaly, protože společnost by je jednoznačně zavrhla. U nás pro tuhle práci prostě není pochopení.*“

R6: „*Společnost nás tak vnímá, jako špatné. Ale prostituce byla přece v každé společnosti pomalu už od jejího počátku. Takže společnost vlastně asi neví, co chce (smích). Nejradši by nás udupali do země, ale bez nás by se taky neobešli.*“

R7: „Cítíš se s touhle prací jako na okraji společnosti?“ „*V Čechách ano, v Rakousku ne. Pro Čechy je každý žena, která mluví s ukrajinským přízvukem hned šlapka a tak na nás i koukají. Prohlížejí si nás, a to třeba i když jdu do banky. Když jedu*

²²⁷ Srov. OVEČKA, L. "Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré--": česká katolická morální teologie 1884-1948. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2011, 383 s. ISBN 978-802-4619-576, s. 155.

²²⁸ Srov. OVEČKA, L. "Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré--": česká katolická morální teologie, s. 160.

nakupovat sem do města, tak se nenalíčím a obleču si vždycky něco staromódního. Dělam to proto, aby na mě pak lidi nekoukali.“

Z výše uvedených výroků respondentek a i z dostupné literatury je patrné, že prostituce je doopravdy v naší společnosti vnímána jako něco patologického. Společnost se k fenoménu prostituce staví většinou tak, že ji přirozeně stigmatizuje, odsunuje mimo veřejný prostor, tabuizuje a marginalizuje. Sexuální pracovníce na ulicích a silnicích jsou největším terčem stigmatizace, pomluv, hanobení a kritiky. Je velmi lehké zaujmout vůči prostituci tento slepý a omezený postoj. Je třeba si uvědomit, proč tam tedy ty ženy stojí. Není to třeba tím, že jim to svou nedokonalostí umožňuje náš právní řád? Není to tím, že zahraniční sousedé prahnou po ženách stojících u silnice a aktivně je stále vyhledávají? A v neposlední řadě není možné hledat příčinu například v tom, že ženu někdo nutí k tomu, aby u silnice stála? Je snadné projíždět Dolním Dvořištěm a rozprávět se spolucestujícími o tom, jak jsou ty „holky“ strašný a jak je to všechno velká ostuda. Jako ostudu jsem sama také vnímala silniční prostituci. Rovněž jsem poznala, že jsme právě přijeli do Čech podle toho, že po 700 kilometrech v autě jsem při návratu z dovolené uviděla u silnice prostitutku. Ten, kdo však břemeno ostudy nese, je nepochybně stát. Stát, který se nedokázal doposud postarat o to, aby tyto ženy nemusely být stigmatizované a vytlačované na okraj společnosti. Je to stát, který se od povinnosti konat odprostil tím, že přenesl tuto působnost na obce a to ovšem ve velké omezenosti. Destigmatizace je hlavním cílem většiny neziskových organizací, které s prostituujícími pracují. Je třeba si uvědomit, že potrvá ještě mnoho let, než prostituce přestane být vnímána jako něco patologického, co spadá do druhé kategorie. Není žádoucí prostituci podporovat, ale upravit ji tak, aby přestala být terčem posměchů, narážek, nadávek a kritiky. Stigmatizace ještě nikdy nikomu nepomohla a nepomůže ani těmto ženám.

Etické aspekty prostituce vycházejí z celkového společenského vnímání prostituce a ze subjektivních pocitů sexuálních pracovníců. Jak bylo výše uvedeno, ve společnosti existuje jisté nahlížení na mravní ideály tohoto fenoménu, nicméně bez procesu zrání člověka a celé generace nezle tyto ideály naplnit. Je podstatné vnímat zakořeněný požadavek křesťanství na sexuální život pouze s jedním partnerem a to s manželem a až do smrti. Ovšem je třeba se k danému požadavku postavit reálně. Párů, kterým se to povedlo, je velmi málo. Dnes je v kurzu velká sexuální volnost, snaha vyzkoušet vše

než bude pozdě a něco si užít. Bohužel je velkým fenoménem i nemanželský sex a promiskuitní chování. Toto prahnutí po sexuální volnosti nekoresponduje s výše uvedeným náboženským přesvědčením, které se jistým způsobem adaptovalo na současný stav. Křesťanství přijímá otevřeně hříšníky a odpouští jim. Proto již v několika křesťanských debatách o prostituci, bylo jasně vysloveno, že prostituce je nemorální, je třeba ji zakázat, ale prostituujícím by měla být dána možnost odpuštění. Na morální otázku prostituce je nahlíženo z mnoha úhlů pohledu. Všeobecně je samozřejmě stále stigmatizována a považována společností za něco špatného, nemorálního a nevhodného. Míra morální tolerance je však stále nejvyšší v Nizozemí, kdy si více jak 60 % obyvatel myslí, že prostituce je morální. Je třeba ale nahlížet na moralitu prostituce z hlediska celospolečenského a historického. Česká společnost ještě není připravena prohlásit prostituci za morální a ani by to aktuálně nebylo možné vzhledem k právní situaci, která zde neustále panuje. Právě platná legislativa „...*utváří všechny souvislosti lidského života, musí zahrnovat všechny životní oblasti, v nichž je předně ve službě člověku a společnosti a získává odtud své určení. Má tak každému poskytovat právní jistotu a zvyšovat blaho společnosti.*“²²⁹ Jakou právní jistotu a blaho poskytuje právní úprava prostituujícím osobám? Etická reflexe prostituce bezpodmínečně souvisí s právním stavem daného státu. Legislativní vakuum způsobuje to, že prostituce je hodnocena a analyzována především z hlediska morálního. Je otázkou budoucnosti, jak na prostituci z hlediska etického rámce bude nahlíženo. Úspěšně řešení přinese rozsáhlá etická diskuze propojená s právními požadavky prostituce. Jedině kooperace práva a etiky dokáže rozuzlit fenomén prostituce.

²²⁹ MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*, s. 307

ZÁVĚR

Česká prostituce je bezesporu terčem individuální i celospolečenské stigmatizace. Prostituce je považována za patologický a nemorální jev našeho národa. Existují lidé, kteří na ní nahlízejí s požadavkem úplného vymýcení, jiní by z ní chtěli profitovat a především nestátním neziskovým organizacím jde primárně o její destigmatizaci. Úprava prostituce z hlediska legislativy je v České republice nedostatečná. Prostitující osoby nemají ani práva, ani povinnosti. Dosavadní návrhy na regulaci prostituce pouze potvrzovaly všeobecné přirozené tendence o marginalizaci prostituujících. Je potřeba zamyslet se nad tím, že etické aspekty prostituce vycházejí z pojetí člověka jako lidské bytosti, která má svá práva, má nějaký svůj původ, cíl a povinnosti.

Práce ve své struktuře nejprve uvedla čtenáře do problematiky prostituce obsáhlou kapitolou, která demonstrovala současný stav prostituční scény v České republice, poukázala na úskalí historického vývoje a nabídla analýzu teoretické argumentace fenoménu prostituce. Následně práce představila výzkumné šetření, které bylo provedeno kvalitativní výzkumnou strategií. Třetí kapitola analyzovala právní aspekty prostituce, kategorizovala současný i minulý zákonný rámec prostituční scény a nabídla východiska, jak řešit legislativní úpravu tohoto fenoménu. V kapitole, která představila etické aspekty, byl odhalen etický rámec prostituce, který argumentačně podpořily výsledky výzkumného šetření. Kapitola vyústila v syntézu aspektů, jež jsou vnímané nejen samotnou lidskou společností, ale zároveň jsou subjektivně pocíťované sexuálními pracovníci. Analýza etických aspektů přinesla stručnou, ale jasnou kategorizaci teoreticky podložených základů z odborných zdrojů a explicitně je propojila s výsledky výzkumného šetření.

Diplomová práce si kladla za cíl analyzovat právní aspekty prostituce, aplikovat je na možná legislativní východiska a klasifikovat etický rámec prostituce. V rámci zamýšlené představy o struktuře, obsáhlosti a náročnosti diplomové práce byl cíl splněn. Práce objasnila historická fakta legislativní stránky prostituce, seznámila čtenáře s možnými východisky právního řešení prostituce, analyzovala současný stav legislativní úpravy, poukázala na dosavadní návrhy zákona a vyústila v nástin legislativního vypořádání se s vakuem prostituce. Následně se práce zaměřila na zmapování etických aspektů prostituce, které dokázala odhalit, stručně je argumentačně podpořit, aplikovat je na výsledky výzkumného šetření a neopomněla je okomentovat za

pomoci použití teoretických východisek a znalosti výsledků výzkumného zkoumání. Rámec etických aspektů se zaměřil na důstojnost prostituujících osob, na degradaci lidské osobnosti, na normalitu či abnormalitu sexuálního styku se zákazníkem, na možnou ztrátu sebeúcty nebo například na degradaci sexuality a reprodukčního zdraví.

Práce seznámila čtenáře s tím, co to tedy prostituce je, jak je na ní nahlíženo prostřednictvím společnosti, nestátních neziskových organizací a legislativy. Diplomová práce přinesla na prostituční scénu pohled jiný než stigmatizační a patologický a poukázala na nutnost změnit postoj k fenoménu prostituce. Nastínila východisko legislativního řešení prostituce, které překračuje dosavadní návrhy, jak se prostitucí vypořádat. Analýzou etického a právního rámce bylo dokázáno, že je třeba, aby česká společnost změnila pohled na prostituci, přestala dívky prodávající své tělo stigmatizovat a zaujala vůči nim nekritický postoj. Práce poukazuje na nezbytnost přijmout takovou právní úpravu sexuální práce, která bude chránit společnost před negativními doprovodnými jevy prostituce, ale zároveň takovou právní úpravu, která prostitutky ochrání a podpoří je při odchodu ze sexbyznysu. Společnost by měla usilovat o postupný úbytek prostituce, kterého dle zkušeností s historickým vývojem nedocílíme restriktivními opatřeními, ale pomalým a důsledným snažením o to, aby se snížila poptávka a nabídka prostituce.

Na závěr práce uvádím, že považuji za nezbytné přestat neustále stigmatizovat prostituující osoby, i když každý víme, že je ve své podstatě prostituce nemorální, ale jako žádoucí vidím vydat se cestou, která pomůže prostituujícím osobám snadněji odejít ze sexbyznysu a nabídne jim i celé společnosti ochranu před negativními doprovodnými jevy.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

BARTLOVÁ, Sylva. *Sociální patologie*. Vyd. 1. Brno : Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1998. 53 s ISBN 8070132590.

BARNETOVÁ, L. *Právní úprava prostituce*. Brno, 2014. Bakalářská. Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

BENATAR, D. *Nebyt či být: o utrpení, které přináší příchod na tento svět*. 1. vyd. Praha: Dybbuk, 2013, 301 s. ISBN 978-80-7438-085-3.

BERANOVÁ, L. *Sociopsychologické faktory ovlivňující prostituční chování, její zátěž, problémy a východiska*. Brno, 2011. Bakalářská. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

BIBLE. *Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-7113-009-5.

BLATNÍKOVÁ, Š. *Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, 126 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 9788073381035.

BOHÁČOVÁ, M. *Dobrovolná prostituce neexistuje*. Katolický týdeník. 2008, č. 24.

COLEMAN, James William a Harold R. KERBO. *Social problems*. 9th ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, 2006, 582 s. ISBN 01-315-4053-X.

ČUMPELÍKOVÁ, L. *Prostituce - přetrvávající sociálně patologický jev*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova.

DUNOVSKÝ, Jiří. *Problematika dětských práv a komerčního sexuálního zneužívání dětí u nás a ve světě*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 251 s. ISBN 80-247-1201-6.

FERNÁNDEZ, A. *Fundamentální morálka*. Pardubice: Axis - spolek pro dobrou literaturu, 2012. ISBN 8090386466.

GIRTLER, R. *Okrajové sociální kultury*. Vyd. 1. Překlad Martin Smejkal. Brno: Masarykova univerzita, 2001, 218 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 281. ISBN 32-059-8559-1.

HAŠKOVCOVÁ, H. *Manuálek o násilí*. Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2004. ISBN 80-7013-397-X

HAVELKOVÁ, B., HANČILOVÁ, B. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014, 304 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 99. ISBN 978-807-4191-497.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.

HULÍKOVÁ, T., KOCOUREK, J., 2005. Pilotní výzkum mezi zákazníky komerčních sexuálních služeb ve dvou příhraničních regionech České republiky (průběžná zpráva z projektu). [Report On the project "Pilot research among customers of commercial sex services in two border regions of the Czech Republic".] Praha: IOM. 36 s.

CHMELÍK, J. a kolektiv. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha : Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-739-6.

JANDOUREK, J. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 258 s. ISBN 978-802-4736-792.

JEDLIČKA, R., et al. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. 1. vyd. Praha: Themis, 2004. 480 s. ISBN 80-7312-038-0.

JEŘÁBEK, H. *Úvod do sociologického výzkumu*. Dot. Praha: Karolinum, 1993, 162 s. ISBN 80-706-6662-5.

KANT, I. *Základy metafyziky mravů*. Vyd. 1. Praha, 1976, 135 s.

KOCMAN, D., *Lidská práva v praxi: manuál pro sociální práci s oběťmi obchodu se ženami a dětmi*. Vyd. 1. Praha: La Strada ČR, 2002. ISBN 8023901869.

KOCH, K. *Konfrontace nebo dialog. Palčivé otázky dneška a křesťanská víra*, Vyšehrad 2000

KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007, 325 s. ISBN 978-807-0418-963.

KUBÁLKOVÁ, P. a T. WENNERLHOM. *Ženy a česká společnost. Hodnocení implementace Pekingské akční platformy na národní a mezinárodní úrovni (Peking +15)*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2010. ISBN 978-80-87110-19-5..

KUTNOHORSKÁ, J. *Výzkum v ošetrovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 175 s. Sestra. ISBN 978-802-4727-134.

KUTNOHORSKÁ, J., CICHÁ, M. a GOLDMANN, R. *Etika pro zdravotně sociální pracovníky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 189 s. ISBN 978-802-4738-437

MALINOVÁ, H. O nás, ale s námi aneb Co si myslí sexuální pracovníce o Návrhu Zákona o regulaci prostituce. Rozkoš bez rizika. Praha, 2011. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/co-si-mysli-sexualni-pracovnice-o-navrhu-zakona-o-regulaci-prostituce/detail>

MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*. Praha : Portál, 2010. 352 s. ISBN 978-80-7367-818-0

MILFAIT, R. *Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe*. Praha, 2007. Disertační práce. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE Katolická teologická fakulta.

MILFAIT, R. *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8.

MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 332 s. ISBN 80-247-1362-4.

MIRAS, J. a BAÑARES J. *Manželství a rodina: uvedení do teologie*. Vyd. 1. Překlad Jakub Sluka. Pardubice: Axis, 2014, 165 s. Uvedení do teologie. ISBN 978-809-0386-495.

NAPHY, W. *Sex crimes: from Renaissance to Enlightenment*. Stroud: Tempus, 2004. ISBN 07-524-2977-9.

NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava: MPSV, 2007.

OREL, M. *Psychopatologie: vliv emoci na osobní a profesní úspěch*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 263 s. Psyché. ISBN 978-802-4737-379.

OVEČKA, L. *"Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré--": česká katolická morální teologie 1884-1948*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2011, 383 s. ISBN 978-802-4619-576.

PASTOR, Z. *Sexualita ženy*. Praha: Grada, 2007, 204 s. ISBN 978-80-247-1989-4

PAVLOVSKÝ, P. *Soudní psychiatrie a psychologie: vliv emoci na osobní a profesní úspěch*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010, 232 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4743-325.

PECKA, E. *Sociologie politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. ISBN 80-247-2793-5.

REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Vyd. 1. Praha. ISBN 978-80-247-3006-6.

RINGDAL, N., J. *Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2000, 425 s. ISBN 80-723-9046-5.

ROTTER, H. *Sexualita a křesťanská morálka*. Vyd. 1. Překlad Lucie Kolářová. Praha: Vyšehrad, 2003, 127 s. Cesty (Vyšehrad), sv. 9. ISBN 80-702-1669-7.

SCHULZE, E. *Sexual exploitation and prostitution and its impact on gender equality*. European Union, Brussels, 2014. Brussels: Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs, 2014. ISBN 9789282351710

SEDLÁKOVÁ, R. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, 539 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

STRAUSS, A. *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie Přel. S. Ježek*. 1.vyd. Boskovice: Albert, 1999, 196 s. ISBN 80-858-3460-X.

ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Vyd. 1. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013. ISBN 978-802-6049-630.

ŠTICA, P. a BAÑARES, J. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Vyd. 1. Překlad Jakub Sluka. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2010, 120 s. Uvedení do teologie. ISBN 978-802-4618-241.

TICHÝ, M. *Práce se sociálně neadaptovanými klienty*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2007, 251 s. ISBN 80-736-8310-5.

TRÁVNÍČKOVÁ, I. a LUPTÁKOVÁ, M. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, 158 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-733-8030-7.

URBAN, L. *Sociologie trochu jinak: 2., rozšířené vydání*. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 9788024772028.

VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2007, 141 s. ISBN 978-80-247-2218-4.

VONDRUŠKOVÁ, A. *Jařmo, parkán, trdlice, aneb, Výkladový slovník historických pojmů, které upadají v zapomnění*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-3946-1.

WEISS, P. *Sexuální zneužívání dětí*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 264 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-247-0929-5.

WEISS, P. *Sexuologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 724 s. ISBN 978-802-4724-928.

WILDING, Ch. *Emoční inteligence: vliv emoci na osobní a profesní úspěch*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2010, 238 s. Psychologie pro každého. ISBN 978-802-4727-547.

ZVĚŘINA, J. *Prostituce: poznámky ze sexuologického hlediska*. In Dvořáková, S., Truhlářová, Z. Sociální aspekty sexuálního komerčního zneužívání: Sborník příspěvků z konference konané dne 3.3.2004 v Hradci Králové. Hradec Králové: Katedra sociální práce a sociální politiky, 2004. s. 12-13. ISBN 80-86771-05-9.

Elektronické zdroje

CHMELÍK, J. *Otázky spojené s mravnostní trestnou činností* [online]. 2014 [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/otazky-spojene-s-mravnostni-trestnou-cinnosti-ii-cast>

HAVLOVÁ, B. *Prostituce* [online]. 2013 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.sfiles.host.sk/index.html>.

HAVELKOVÁ, B. *Současný návrh zákona o regulaci prostituce - krok o sto let zpět* [online]. 2014, 8.10.2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://jinepravo.blogspot.cz/2014/10/barbara-havelkova-soucasny-navrh-zakona_8.html

HANZEL, J. *Stres jako příčina řady onemocnění*. Celostní medicína [online]. 2013 [cit. 2015-01-21]. Dostupné z: <http://www.celostnimedicina.cz/stres-jako-pricina-rady-onemocneni.htm>

HAEBERLE, E. *Magnus Hirschfeld for sexology* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html

HALFAROVÁ, H. *Prostituce je záškludná past. Soukromé pasti* [online]. 2008 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://soukromepasti.nova.cz/clanek/novinky/prostituce-je-zaludna-past.html>

JUŠKOVÁ, K. *Věci a domy veřejné. Legální prostituce podle Viktora Paggia*. *Ekonom* [online]. 2013 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/c1-60346360-veci-a-domy-verejne-legalni-prostituce-podle-viktora-paggia>

MALINOVÁ, H. *Prostituce pod taktovkou hlavního města - komentář Hany Malinové k návrhu pražského zákona o regulaci prostituce*. *Rozkoš bez rizika* [online]. 2013, 31. červenec 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/aktuality/prostituce-pod-taktovkou-hlavniho-mesta-komentar-hany-malinove-k-navrhu-prazskeho-zakona-o-regulaci-prostituce>

PAROUBEK, J. Parlamentní listy. *Naši republiku jsme důkladně zkurvili* [online]. 2013, 30. 7. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné

z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/poslanecka-snemovna/Nasi-republiku-jsme-dukladne-zkurvili-Schwarzenberg-promluvil-k-sexu-za-penize-280453>

Praha připravila návrh zákona o regulaci prostituce. *Praha* [online]. 2010 [cit. 2015-01-27]. Dostupné

z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_pripavila_navrh_zakona_o_regulaci.html

SKOBLÍK, J. Opatství svatého Tomáše. „*Člověče, přemýšlej: Máš na víc.*“ [online]. 2009 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.opatbrno.cz/archiv/clanek1150.htm>

VOTRUBOVÁ, A. Jak se mění česká prostitutka. *Instinkt* [online]. 24.6.2010. 25/10, 2010 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://instinkt.tyden.cz/rubriky/ostatni/fenomen/jak-se-meni-ceska-prostitutka_25332.html

Legislativní dokumenty

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk: Návrh zákona o regulaci prostituce včetně důvodové zprávy*. Praha, 2013. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=1108&CT1=0>

Zákon č.128/2000 Sb., O obcích. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 2000. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 2012. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>

Zákon č. 40/1995 Sb., O regulaci reklamy. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 1995. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon č. 455/1991 Sb., O živnostenském podnikání. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 1991. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon č. 241/1922 Sb., O potírání pohlavních nemocí. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 1922. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon č. 200/1990 Sb., O přestupcích. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 1990. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon č. 20/1966 Sb., O péči zdraví a lidu. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 1996. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon 367/1990 Sb., O obcích ve znění zákona č. 279/1995 Sb. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 1995. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon 40/2009 Sb., Zákon trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 2009. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon č. 258/2000 Sb., O ochraně veřejného zdraví. In: *Sbírka zákonů ISSN 1211-1244*. 2000. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

SEZNAM PŘÍLOH

I. Přepisy rozhovorů s komunikačními partnerkami

PŘÍLOHY

Stručný přehled základních informací o respondentkách:

Respondentka	Věk	Národnost	Délka prostit uční kariéry	Rodinný stav	Vzdělání	Počet dětí
R 1	29	Česká	5 let	Svobodná, nemá přítele	Vyučena	2
R 2	34	Moldavská	7 let	Rozvedená, nemá přítele	Vyučena	0
R 3	30	Ukrajinská	5 let	Svobodná, nemá přítele	Vysokoškolské	0
R 4	28	Česká	2 roky	Svobodná, má přítele	Středoškolské	2
R 5	39	Česká	12 let	Svobodná, nemá přítele	Vyučena	0
R 6	23	Česká	1 rok	Svobodná, má přítele	Vysokoškolské	0
R 7	33	Ukrajinská	7 let	Rozvedená, nemá přítele	Středoškolské	0
R 8	25	Ukrajinská	3 roky	Rozvedená, má přítele	Vyučena	0

I. Přepisy rozhovorů s komunikačními partnerkami

Respondentka 1:

Této ženě je 29 let. Je to Češka a prostituci se věnuje 5 let. Je svobodná, nemá přítele, má dvě děti. Je vyučena.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Viš, jak u nás prostituci řeší zákon?“

Slyšela jsem o tom, že se dlouho už něco řeší. Měly by být snad nějaké registrace a kartičky, ale víc o tom nevím, nezajímám se. Dneska je to tak, že nám nikdo nic nezmůže, když jsme v podniku, takže až přijde zákon, tak pak se uvidí

„Jaký by podle tebe byl ideální stav nějaké té právní úpravy?“

Určitě bych nechtěla žádné povinné zdravotní prohlídky. Já mám svého lékaře, kam pravidelně chodím a nedovedu si představit ještě chodit jinam. Myslím si, že odvádět daně by bylo to nejmenší, protože bysme jako každý podnikatel, nic nepřiznávaly. U nás tady v podniku je to jiný než na ulici. Mám doma dvě děti, o které se každý den starám a to, co večer dělám, nikdo neví. Takže pro mě nějaká registrace nepřipadá v úvahu.

„Jak to tedy máš s placením zdravotního a sociálního pojištění?“

Jsem oficiálně zaměstnaná jako kadeřnice u jedné mé známé. Má tam kadeřnictví a pár holek a mě zaměstnala s tím, že já si zdravotní a sociální platím přes ní. Je to pro mě jediné řešení. Nejsem tady tak často, jenom když mám hlídání, kamarádka mi hlídá cca 14 dní v měsíci, takže si vydělávám pouze půlku měsíce. Pak něco odvedu, zaplatím dětem obědy ve škole a nájem a moc mi toho nezůstane. Takže si nedovedu představit, že bych s tím teď měla skončit, jsem na všechno sama. Rodiče nemám, otce dětí jsem neviděla 8 let a nikdo jinej se nás finančně nepostará.

„Jsi věřící?“

Ne, nejsem.

„Máš pocit, že to co děláš je špatné vůči společnosti?“

Mám, protože kdybych neměla, nestydím se to někomu říct. Kdybych měla jinou možnost výdělků peněz, tak to nedělám. Ale jako švadleně mi nikdo víc jak 10 000,- Kč

nedá a já mám jen 10 000,- Kč poplatky za bydlení měsíčně. Takže asi jsme vyvrhelové společnosti, ale na druhou stranu, se mnou společnost nikdy nebabrala.

„Máš pocit, že tahle práce škodí tobě?“

Mám, od té doby, co to dělám, si nevěřím. Cítím se jak největší póvl na světě a nemám vlastně ani odvalu, jít někam jinam a hledat něco jiného.

„Je sex, který provozuješ se zákazníky podle tebe normální?“

Nejspíš ne, rozdíl je v tom, že tady jsou pravidla a zákazy. A ty se musí dodržovat. Za normální sex taky nedostaneme zapláceno, takže asi to není normální sex.

„A co vztahy?“

Jak jsem říkala, příbuzné nemám a chlap žádný není. V podniku si nikoho nenajdu. Pár holek tady skončilo kvůli nějakému zákazníkovi, ale neměly na rozdíl ode mě děti, takže já musím hledat jinde a na to moc času nemám.

„Jaká je tvoje nejvyšší životní hodnota nyní?“

Jsou to děti. Kvůli tomu, abych je zabezpečila, dělám tohle. Důvodem jsou prostě peníze.

Respondentka 2:

Této ženě je 34 let. Je to Moldavanka a prostituci se věnuje 7 let. Je rozvedená, nemá přítele. Je vyučena.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Jsi seznámená s tím, jak to je aktuální s prostitucí a zákonem?“

Ano, jsem, už to tady dělám dlouho. Vím, že to není ani legální a ani protizákonný.

„Slyšela jsi o návrzích zákonů, které jsou?“

Vím, že něco říkal šéf, že pokud by prošla nějaká regulace, tak bysme musely být všechny registrované, ale víc o tom nevím. (Následně byly ženě popsány dva návrhy – o toleranci a regulaci prostituce.)

„Jaká varianta právní úpravy by se ti líbila?“

Myslím, že ta regulace je hodně přísná, když už by něco muselo být, tak ta tolerance vypadá líp.

„Platíš si zdravotní a sociální pojištění?“

Dřív jsem si ho platit nemusela, pracovala jsem ve fabrice, pak jsem začala dělat tohle a holky mi poradily, abych si platila zdravotní kvůli doktorům a ošetření, a tak si platím zdravotní pojištění. Sociální nepotřebuju, až si vydělám ještě nějaký peníze, chystám se vrátit se domů. Mám tam rodiče.

„Ty jsi byla vdaná? Proč to skončilo?“

Vdávala jsem se mladá a nevěděla, koho si v podstatě беру. Manžel mi ubližoval a tak jsem se rozhodla, že s ním nebudu a půjdu pryč.

„Víte tvoje rodina, co děláš?“

Nevím a modlím se za to, aby se to rodiče nikdy nedozvěděli. Tvrdím jim, že pracuju pořád v té fabrice. Posílám jim občas nějaké peníze. U nás jsou hodně lidi chudí.

„Myslíš si, že by tě odsoudili, kdyby to věděli?“

Určitě, nemohla bych se domů ani vrátit. Rodiče i já jsme věřící. Rodiče by mi to nikdy neodpustili.

„Cítíš sama na sobě, že by ti tahle práce nějak ubližovala?“

Po tolika letech už jsem si na to zvykla, tak to nevnímám. Pokud tohle dělám, není šance začít normální život. Jednou jsem si se zákazníkem něco začala a bylo to špatně. A do normálního prostředí se mezi lidi nedostanu. S holkama jezdíme akorát často někde na jídlo, ale celý víkend pracujeme, takže když bych chtěla někde někoho poznat, musela bych si vzít volno. A o víkendu je to škoda, to bývá hodně kšeftů.

„Čeho bys jednou chtěla docílit?“

Chtěla bych se vrátit a začít znova. Tady mi to nikdy nepůjde, nemám školu, jsem cizinka a znám akorát holky v podniku. Mým snem je našetřit si a vrátit se do Moldávie. Tam si koupím byt a začnu znova.

„Kdy plánuješ konec kariéry?“

Co nejdřív. Asi příští rok...

„Jak si jako věřící vysvětluješ tuhle práci, je to pro tebe hřích?“

Samozřejmě to je hřích, ale dělám to s dobrým cílem, a tak věřím, že mi Bůh odpustí.

Respondentka 3:

Této ženě je 30 let. Je to Ukrajinka a prostituci se věnuje 5 let. Je svobodná, nemá přítele. Je vysokoškolačka.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Viš jaká je tady situace ohledně legislativní úpravy prostituce?“

Ano, vím. Řeší se to tady už dlouho.

„A k jaké variantě by ses přiklápěla?“

Asi k žádné. Pokud bych měla každý rok chodit na úřad pro nějaké potvrzení a potom i každý měsíc k lékaři na prohlídky, přestala bych to dělat. U nás je to jiné než u holek na ulici. My si nedovolíme na klienta sáhnout, pokud nemá kondom, chráníme se. Takže si myslím, že nám by ty zákony nepřinesly nic pozitivního.

„Jak to máš s pojištěním?“

Platím si ho jednou za rok. I zdravotní i sociální.

„Chtěla by ses vrátit domů nebo zůstaneš tady?“

Domů nechci, nemám tam nikoho. Proto jsem sem tenkrát přijela. Mám vystudovanou zdravotnickou školu, mohla bych někde dělat laborantku. S tím jsem sem tenkrát přiletěla. No a skončila jsem tady. Bylo to pro mě nejdřív dočasný řešení, ale nakonec jsem u téhle práce zůstala.

„Jaký myslíš, že má na prostituci názor společnost?“

Mám dojem, že jsme lidmi okolo považovány jako odpad. Pokud jedu do města nakoupit jen jídlo, je pěkně, tak si vezmu šaty a v obchodě promluvíím mým přízvukem, už se na mě koukají jak na odpad společnosti. V Rakousku je to úplně o něčem jiném. Jezdíme tam s holkama na nákupy pravidelně, protože tam je na nás pohlíženo normálně. Naopak, tím, že kupuje dražší zboží, si nás tam prodavačky hýčkají.

„Myslíš tedy, že vás společnost považuje celkově za něco patologického?“

Nejen společnost, ale i politika. Už jenom tím, jaký návrhy zákonů předkládají...

„A co tvoje sexualita, myslíš, že se liší od sexuality těch, co neprostitují?“

Odlíšnost je jenom v technice sexu. A v tom, co zákazníkovi dovolujeme. Jinak samozřejmě, že když jsme nahé nebo se zákazníkem, tak se už nestydíme a sex je pro nás běžnou každodenní věcí v podstatě.

„Dá se tedy říct, že tvoje tělo má podobu zboží, které si může zákazník na chvíli koupit?“

Je to tak. Naše výhoda v podniku je ta, že my si ty zákazníky můžeme vybírat. Takže jen ty sama rozhodneš o tom, komu se v podstatě zaprodáš.

„Neměla by si teď být třeba náhodou vdaná a mít dítě? Nemáš někdy tenhle pocit?“

Mám, ale to bych s tímhle musela nejdřív seknout. A to zatím aktuální není. Není žádný potenciální muž, takže až přijde, uvidíme...

„Myslíš, že přijde sem?“

Myslím, že ano. Některé holky takhle odešly.

Respondentka 4:

Této ženě je 28 let. Je to Češka a prostituci se věnuje 2 roky. Je svobodná, má přítele, má 2 děti. Je středoškolačka.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Jak často tady býváš?“

Většinou jen o víkendu. Taky pokud jsou v Rakousku svátky.

„Kdo ti hlídá děti, když jsi pryč?“

Moje mamka.

„Kam jí říkáš, že chodíš?“

Tvrdím jí, že pracuju v Casinu.

„Co myslíš, že by ti řekla, kdyby věděla, kde pracuješ?“

Byl by to asi průser... Myslím, že by se semnou nebavila.

„Myslíš, že to vnímá jako něco špatného?“

Přesně tak. Jednou viděla nějaký dokument v televizi a mohla se zbláznit. Prostě máma by to nikdy nepochopila. Asi tak jako jakákoli jiná matka.

„Jak dlouho si myslíš, že se takhle ještě budeš živit?“

Než nastoupím po rodičovské do práce. Takže tak ještě dva roky. Potřebuju si teď přivydělávat. Nezvládla bych to.

„A co přítel, vidíš s ním nějakou budoucnost?“

Jsme domluvený na tom, že po mateřský, až se vrátím do práce, do města, kde on bydlí, nastěhujeme se k němu. Zatím zůstanu v bytě, kde jsem. Přítel o mé jakoby brigádě neví. A byla bych ráda, aby to tak zůstalo.

„Slyšela jsi o tom, že by mohla být prostituce upravena zákonem? Co bys potom dělala, kdyby ses musela jít na úřad registrovat?“

Jo, o tom jsem slyšela, já jen doufám, že jim to potrvá jako všechno ostatní a mě se to vyhne. Nikam bych nechodila, na žádný úřady.

„Zdravotní a sociální pojištění za tebe tedy aktuálně odvádí stát?“

Jo. Jsem na rodičovské.

„V čem je jiná sexualita tady v práci a v čem sexualita s přítelem?“

Ve všem. Myslím, že takhle to tady mají všechny holky hodně podobné. Se zákazníky dělám je málo sexuálních technik. Obecně platí, že nás nesmějí líbat, nesmějí nám sahat na přirození. Já jsem schopná klientovi nabídnout dvě základní polohy. Nic víc. Klienti to vědí a většinou pokud chtějí něco extra, ví, že tady většinou neuspějí.

„Pokud jsi v podniku jen o víkendu, snažíš se asi vydělat hodně peněz. Máš nějakou taktiku na zákazníky?“

Nedělám to v týdnu, jako některé holky tady, a proto mám ty dvě noci většinou dost energie. Pokud přijde klient nebo parta mužů, jsou holky, které k nim nejdou hned a čekají, až si je třeba někdo vybere. Já naopak k novému zákazníkovi přijdu a zeptám se ho rovnou, zda bych mu mohla něco nabídnout. Proto mám tak 4-7 mužů za večer. Prostě se snažím.

„A co se děje, když se sem jde jen nějaký potencionální zákazník podívat a rovnou řekne, že na pokoj nechce?“

Bývá to tak, že si s ním vždycky aspoň chvíli povídám. Pak se ho na konci rozhovoru zeptám znovu, jestli by nechtěl jít na pokoj a pokud řekne, že ne, jdu k jinému klientovi.

„Dá se tedy říct, že některé z vás se snaží muže svádět?“

Určitě a někdy je to dost konkurenční boj tady. Je to o tom, kdo je hezčí, hubenější, vyspělejší, ale někdy i rychlejší. A toho se snažím využívat.

Respondentka 5:

Této ženě je 39 let. Je to Češka a prostituci se věnuje 12 let. Je svobodná, nemá přítele. Je Vyučena.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Proč jsi začala s prostitucí v době, kdy ses měla v podstatě vdávat a zakládat rodinu?“

Chodila jsem s jedním chlapem a vypadalo to docela nadějně. Chtěli jsme mít děti a on mi sliboval, že si koupíme byt. Skončilo to tak, že jsme se oba zadlužili, peníze, které měl utratit za byt, naházeli do beden a skončili jsme na ulici. Tam jsem s prostitucí taky začala.

„V podniku jsi jak dlouho?“

Na ulici jsem byla asi půl roku a pak jsem mohla začít bydlet v jednom podniku, takže znám hlavně to klubový prostředí.

„Máš teď nějaký zázemí někde?“

Mám našetřené peníze, ale byt nebo dům nemám.

„Jak dlouho to chceš ještě dělat?“

Mám problém přestat. Zkoušela jsem to několikrát, ale vždycky jsem se k tomu pak zase vrátila. Nebyla pořádná práce, všechno za málo peněz. A já už jsem asi zvyklá na jiný standard.

„Ty bys někdy chtěla s někým někde bydlet a mít děti?“

Už ne. Ještě před několika lety jsem po tom toužila, ale teď už je mým cílem jenom našetřit, koupit si byt a z ušetřených peněz žít. Na byt už našetřeno mám.

„Slyšela jsi o zákonech, které byly v souvislosti s prostitucí projednávány?“

Slyšela. Akorát si nedovedu představit, jak by vše fungovalo v praxi. To, co vymýšlí, je blbost podle mě.

„Ty bys byla ochotná chodit k lékaři každý měsíc?“

Ne, nebyla. Neměla bych důvod. Když bysme měly obavu z nějaké nemoci, máme šanci se nechat anonymně otestovat tady. Nabízí nám to jedna organizace.

„A co zdravotní a sociální pojištění?“

Jsem u kamaráda zaměstnaná jako masérka. Náklady na sebe mu platím. Bez toho by to nešlo dneska.

„Jak to je u tebe se sebeúctou?“

Jak kdy. Stalo se mi, že když se mě pak někdy někdo zeptá, kde pracuju a já těm lidem pořád lžu, připadám si divně. Je to jako bysme žily úplně jiný životy někdy. Já jsem si na to zvykla a dělám to ve svém věku pořád.

„Jak si myslíš, že to vnímá společnost?“

Tragicky, ale je to proto, že o tom nic neví. Srovnávají nás s holky z ulice a v tom je ten problém. Všeobecně nás lidi vnímají jako něco špatného, jako špinavý holky. Ale rozdíl v tom, jak to děláme v podniku a jak holky na ulici, nikdo nevidí. Ulice je riziková, ale tady má všechno svoje pravidla.

Respondentka 6:

Této ženě je 23 let. Je to Češka a prostituci se věnuje 1 rok. Je svobodná, má přítele. Je vysokoškolačka.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Jak často sem dojíždíš?“

Jen na víkendy. A pak o prázdninách.

„Přítel a rodiče to ví?“

Neví to nikdo, jsem pro ně šikovnou studentkou. Problém je ale v tom, že život v Praze vyjde na dost peněz a kde je mám vzít, mi rodiče nějak zapomněli říct.

„Takže tohle bereš spíš jako finančně zajímavou brigádu?“

Přesně tak.

„A co kdybys za tuhle brigádu musela platit daně, slyšela si o navrhovaných zákonech?“

Jo, vím o nich, ale to snad nemůžou pustit normálně do oběhu. Nevím, jak bysme dokazovaly naše příjmy. Je to hloupost.

„Vnímáš na sobě, že by nabízení sebe sama nějak škodilo?“

Je to o tom, jak to kdo vnímá a jak moc se angažuje. Já se u klientů moc neangažuju, většinou jim ke vzrušení stačí vidět, jak vypadám. No a pak to jde samo. Mám taky svůj strop. Víc jak 4 za večer si nikdy nevezmu. Takže všeho s mírou a potom mám pocit, že to jde.

„Jak zvládáš oddělit pracovní sexualitu od té soukromé?“

Tady je to o navození atmosféry a o předstírání. Samotný akt je vždycky docela krátký, takže se nestane, že bych strávila s někým třeba dvě hodiny na pokoji a dělala tam všelijaký vopičárny (smích). Má to svá pravidla a to je dobře. Doma je sex samozřejmě úplně jiný. To se nedá vůbec srovnat. Tady to není normální běžný domácí sex.

„Myslíš si, že u téhle práce dochází ke snížení důstojnosti?“

Když se dívám na holky kolem, tak určitě. Ty to dělají už delší dobu a mám pocit, že jsou takový bojácný. Bojácný co se týče normálního života. Tady je každá strašně silná, ale to jen proto, že právě vypila flašku vína, ale kdyby měly začít žít normálně, myslím, že by to bylo těžký. Je to o tom, že by nikdy nemohly nikomu kolem sebe říct, co dělaly, protože společnost by je jednoznačně zavrhlá. U nás pro tuhle práci prostě není pochopení. Některý holky jsou samoživitelky a dostaly se na dno. To jim nějakou sebeúctu už tak vzalo. Ale když ještě musí dělat tohle, aby zaplatily nájem a mohly koupit dětem lipánky, tak pak nemaj sebeúctu fakt žádnou.

„Snažíš se ty sama někdy dostat na pokoj někoho, kdo se ti třeba líbí?“

Mám na to svou taktiku. A to tanec u tyče. Občas sem chodí kluci, kteří jsou pěkný a tak ta práce je potom samozřejmě menší utrpení. Jednou přišla parta kluků a jeden z nich na pokoj jít nechtěl, čekal na ně na baru a já mu zatancovala, chvílku jsme si povídali a pak jsme šli nahoru.

„Myslíš, že tuhle práci tady holky dělají dobrovolně?“

To, co je jasný je, že je k tomu nenuť tady žádná fyzická osoba, ale vždycky u každý existuje důvod, proč to ty holky dělaj. Dobrovolně, sama od sebe, třeba pro atraktivitu práce, by to nešel dělat nikdo. Všechny tu jsou prostě kvůli penězům.

„Myslíš si, že jste pro společnost špatné?“

Společnost nás tak vnímá, jako špatné. Ale prostitute byla přece v každé společnosti pomalu už od jejího počátku. Takže společnost vlastně asi neví, co chce (smích). Nejradši by nás udupali do země, ale bez nás by se taky neobešli.

Respondentka 7:

Této ženě je 33 let. Je to Ukrajinka a prostituci se věnuje 7 let. Je rozvedená, nemá přítele. Je středoškolačka.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Slyšela jsi o zákonech, které byly v souvislosti s prostitucí navrhovány?“

Řešili jsme to jednou s holkama tady, ale dokud to nenařídí, tak mě to nezajímá.

„Stav prostituce co se týče právní formy, ti takhle vyhovuje?“

Ano, nemáme žádné povinnosti, jen si platíme pojištění.

„Chtěla bys tuhle práci dělat ještě třeba za deset let?“

Určitě ne, chtěla bych s tím skončit a vrátit se na Ukrajinu. Mám tam své známé. Sem jsem tenkrát přijela za prací a kamarádka mi pak řekla, že můžu dělat i tohle. Je to sice už sedm let, ale do roka plánuju, že se vrátím.

„Začneš na Ukrajině od začátku?“

Začnu od začátku. Rodiče už zemřeli, ale mám tam kamarády, takže start s nima půjde dobře.

Jsi věřící?

Ano, věřím.

„Myslíš si, že ti někdy Bůh odpustí?“

Myslím, že odpustí, prosím ho o to a slibuju mu, že začnu nový život.

„Máš pocit, že to co děláš je špatné?“

Ze začátku mi to tak přišlo. Dlouho jsem se s tím nemohla vyrovnat. Styděla jsem se vyjít normálně na ulici nebo jít nakupovat. Bála jsem se, že potkám klienta. Teď už jsem si na to zvykla.

„Cítíš se s touhle prací jako na okraji společnosti?“

V Čechách ano, v Rakousku ne. Pro Čechy je každý žena, která mluví s ukrajinským přízvukem hned šlapka a tak na nás i koukají. Prohlízejí si nás, a to třeba i když jdu do banky. Když jedu nakupovat sem do města, tak se nenalčím a obleču si vždycky něco staromódního. Dělán to proto, aby na mě pak lidi nekoukali.

„Nechtěla bys už mít třeba rodinu?“

Nikdy jsem po dětech netoužila. Proto jsem se vlastně i rozvedla. Asi bych si chtěla, až se vrátím domů, někoho najít, ale děti mít zatím nechci.

„Máš taky u sexu se zákazníky nějaká pravidla?“

Ano, bez toho by to tady nešlo. Jsem ráda, že si můžeme říct, co chceme a co už je moc.

„Myslíš si, že sexualita, která je tady v podniku, je normální?“

My to určitě už jako nenormální nevnímáme, ale pro okolí to normální není. Jsme tady ve spodním prádle, ukazujeme se, tancujeme a to se děje jenom v podniku. A sex u nás nevede k vyvrcholení, je to možnost pro klienta, jak se uspokojit.

Respondentka 8:

Této ženě je 25 let. Je to Ukrajinka a prostituci se věnuje 3 roky. Je rozvedená, má přítele. Je vyučená.

Nejprve bylo volně a bez záznamníku hovořeno o prostituční kariéře, následně jsme přešly k dotazování.

„Co tvůj přítel, ví o tvé práci?“

Ano, přítel to ví. Řekla jsem mu to.

„Jak se k tomu staví?“

Jsme spolu chvíli, domluvili jsme se, že toho nechám.

„Domluvili jste se na tom, kdy s tím skončíš?“

Přítel mi teď hledá novou práci a až mi jí najde, odstěhuju se k němu a přestanu s tím.

„Tohle je i tvé přání?“

Ano, je. Přijela jsem sem pracovat do fabriky. Jenže jsem se nemohla uživit a začala jsem s tímhle. Viděla jsem tedy ostatní holky, co to dělají už hrozně dlouho a věděla jsem, že takhle nechci dopadnout, tak jsem ráda, že s tím skončím už teď.

„Rodiče si myslí co, že děláš?“

Že dělám ve fabrice. Neřekla jsem jim o tom.

„Stydíš se za to?“

Ano, stydím. Je to pro mě ponižující, ale jinou práci jsem tady nenašla.

„Proč myslíš, že si nic jiného nenašla?“

Neuměla jsem dobře česky a tak mě nikdo nechtěl přijmout.

„Máte s přítelem normální sexuální život?“

Ano, s ním ano. Tady je to jenom práce.

„Je pro tebe těžké to odlišit?“

Ne, není. Tady ten sex vypadá jinak. Nemáme z toho radost ani užitek. Uděláme, co je třeba a dostaneme zapláceno. Nikdo nás do ničeho nenutí.

„Máš dojem, že by ti tahle práce nějak ubližovala?“

Ubližovala mi už v tom, že jsem si nemohla najít partnera. Nešlo to dohromady s pracovní dobou a vůbec s tím, co dělám. Muži to nedokázali pochopit a pak už se scházet nechtěli.

„Proč si myslíš, že tomu tak je?“

Protože jsme pro ně holky, co jsou jen zboží. A oni nechtějí, aby nás měl někdo jiný. Neví, jaká ta práce je a nechtějí to slyšet. Vidí jen to, že jsme špíny, coury...

„O zákonech, které by mohly platit o prostituci, jsi slyšela?“

Nezajímám se o tom. Víím od holek, že v Čechách se to nijak neřeší.

„Jak řešíš zdravotní a sociální pojištění?“

Předtím mě jakoby zaměstnával kamarád jedné pracovnice tady a teď jsem se musela přihlásit na úřad. Teď počkám, protože si myslím, že budu mít brzo jinou práci.

ABSTRAKT

BAIEROVÁ, J. *Etické a právní aspekty prostituce*. České Budějovice, 2015. Diplomová práce. Jihočeská fakulta. Vedoucí práce PhDr. Roman Míčka, Th.D, Ph.D.

Klíčová slova: prostituce, návrh zákona na regulaci prostituce, etické aspekty, právní aspekt

Diplomová práce se zabývá etickými a právními aspekty prostituce. Teoretická část práce analyzuje současný stav prostituce, klasifikuje prostituci a zmapuje historický vývoj. Výzkumná část práce přináší empirické výsledky na základě kvalitativní strategie. Osm respondentek bylo dotazováno polostrukturovanými rozhovory a byly vybírány na základě metody samovýběru. Výsledky zkoumání jsou v diplomové práci aplikovány na jednotlivé právní a etické stránky prostituce. Další kapitola zmapuje právní rámec prostituce, demonstruje současný legislativní stav a zaměří se na možná východiska jak řešit prostituci v rámci zákona. Poslední kapitola se zabývá etickou stránkou prostituce. Klasifikuje a analyzuje etické aspekty, které dopadají na naši společnost a na prostituuující osoby. Diplomová práce nabídne důslednou analýzu etických a právních aspektů prostituce, opře se o odbornou literaturu a demonstruje výsledky výzkumného šetření na teoretickém základu. Práce nabídne východiska legislativního řešení prostituce a analyzuje etické aspekty s prostitucí spojené.

ABSTRACT

Ethical and legal aspects of prostitution

Key Words: Prostitution, Government Bill on Prostitution Regulation, Esthetical Issues, Legal Issues

The Thesis deals with esthetical and legal issues of the Prostitution. The theoretical part analyses current situation regarding the prostitution, describes the prostitution and covers its historical development. The other part that deals with research brings an empiric results based on a quality strategy. Eight women have been approached and questioned on the basis of a self-selection method. The research results have been applied in the Thesis with regards to particular legal and ethical issues of the prostitution. The next chapter covers legal issues of the prostitution, shows current legal aspects and describes possible solutions how to deal with the prostitution within the legal framework. The final chapter deals with the ethical issues of the prostitution. It classifies and analyses the ethical aspects that have impact on our society and on individuals involved in prostitution. The Thesis covers a thorough analyses of ethical and legal aspects of the prostitution, supported by specialized literature and it also describes results of the conducted research. The Thesis also offers legal solutions pertaining to the prostitution in general and analyses ethical aspects that are connected with it.